

VLAAMS PARLEMENT

ZITTING 1995-1996

PLENAIRE VERGADERING

HANDELINGEN 50

VERGADERING VAN MAANDAG 3 JUNI 1996

BELEIDSBRIEF VLAANDEREN INTERNATIONAAL

BELEIDSBRIEF STATISTIEK IN VLAANDEREN

Inhoud

Nr. 50

Maandag 3 juni 1996

	Blz.
Berichten van verhindering	2509
Ontwerp van decreet	
Indiening en verwijzing	2509
Voorstel van decreet	
Indiening en verwijzing	2509
Voorstellen van resolutie	
Indiening	2509
Met redenen omklede moties	
Indiening	2510
Moties van aanbeveling	
Indiening	2511
Meerjarenplan BRTN	
Indiening en verwijzing	2511
Verslagen	
Indiening	2511
Opmerking van het Rekenhof	
Indiening	2512
Voorstel van motie	
Indiening	2512
Arresten van het Arbitragehof	
Indiening	2512
Motie van orde	
Voorafgaande vraag over de toepassing van de procedure	2512
Sprekers : de heer Paul Van Grembergen en mevrouw Marijke Dillen	
Beleidsbrief Vlaanderen Internationaal. Naar een pro-actief buitenlands beleid waardoor de sterke punten van Vlaanderen en de Vlamingen gevaloriseerd worden. Beleidsprioriteiten 1995-1999	
– 156 (1995-1996) – Nrs. 1 en 2	
Debat	2513
Sprekers : de heren Herman Suykerbuyk, Paul Van Grembergen, Jacques Laverge, Christiaan Vandenbroeke, Herman Candries, André Denys en Fred Dielens, mevrouw Cecile Verwimp-Sillis, de heren Jef Sleeckx, Ludo Sannen en Joris Van Hauthem, mevrouw Marijke Dillen, de heren Freddy Sarens, Stefaan Platteau, Karim Van Overmeire en Michiel Vandenbussche en minister-president Luc Van den Brande	
Motie van aanbeveling	2538
Beleidsbrief Statistiek in Vlaanderen. Hoekstenen van een vernieuwd beleid. Beleidsprioriteiten 1995-1999	

– 161 (1995-1996) – Nrs. 1 en 2	
Debat	2538
Sprekers : de heren Leo Cannaerts, Herman De Reuse, Carlos Lisabeth, Christiaan Vanden- broeke en minister-president Luc Van den Brande	
Motie van aanbeveling	2538
Regeling van de werkzaamheden	2546

VOORZITTER : De heer Marc Olivier, eerste onder-voorzitter

- *De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.*
- *De vergadering wordt geopend om 14.26 uur.*

De voorzitter : Dames en heren, de vergadering is geopend.

BERICHTEN VAN VERHINDERING

Nelly Maes : gezondheidsredenen ;

Veerle Heeren, Robert Voorhamme, Johan Weyts : ambtsverplichtingen.

ONTWERP VAN DECREET

Indiening en verwijzing

De voorzitter : Het volgend ontwerp van decreet werd ingediend :

- Ontwerp van decreet houdende wijziging van het decreet van 12 juni 1991 betreffende de universiteiten in de Vlaamse Gemeenschap
– 335 (1995-1996) – Nr. 1
Verwezen naar de Commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid.
-
-

VOORSTEL VAN DECREET

Indiening en verwijzing

De voorzitter : Het volgend voorstel van decreet werd ingediend :

- Voorstel van decreet van mevrouw Kathy Lindekens c.s. houdende de oprichting van een Kinderombudsdienst in de Vlaamse Gemeenschap
– 313 (1995-1996) – Nr. 1
Verwezen naar de Commissie voor Welzijn, Gezondheid en Gezin.
-
-

VOORSTELLEN VAN RESOLUTIE

Indiening

De voorzitter : De volgende voorstellen van resolutie werden ingediend :

- Voorstel van resolutie van de heren Etienne De Groot en André Denys betreffende de verlaging van het BTW-tarief tot 6 procent voor sierteeltprodukten
– 324 (1995-1996) – Nr. 1
Verwezen naar de Commissie voor Werkgelegenheid en Economische Aangelegenheden.
- Voorstel van resolutie van de heren Filip Dewinter, Jan Penris en Emiel Verrijken betreffende het tracé van de HSL benoorden Antwerpen en de daaraan gekoppelde onderhandelingen omtrent de IJzeren Rijn
– 330 (1995-1996) – Nr. 1
Verwezen naar de Commissie voor Ruimtelijke Ordening, Openbare Werken en Vervoer.
- Voorstel van resolutie van de heren Jos Geysels en Johan Malcorps betreffende de financiering van het milieubeleid
– 331 (1995-1996) – Nr. 1

Voorzitter

Verwezen naar de Commissie voor Leefmilieu en Natuurbehoud.

- Voorstel van resolutie van de heren Chris Verougstraete, Emiel Verrijken en Frans Wymeersch betreffende de crisis in de Vlaamse visserijnijverheid – 334 (1995-1996) – Nr. 1
Verwezen naar de Commissie voor Werkgelegenheid en Economische Aangelegenheden.

MET REDENEN OMKLEDE MOTIES

Indiening

De voorzitter : De volgende met redenen omklede moties werden ingediend :

- Met redenen omklede motie van de heren Etienne Van Vaerenbergh en Jean-Marie Bogaert tot besluit van de op 22 mei 1996 door de heren Joris Van Hauthem en Francis Vermeiren gehouden actuele interpellaties tot de heer Luc Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Wetenschap en Technologie, respectievelijk over verdere stappen van de COCOF in de oprichting van de adviesraad voor Franstaligen uit de Brusselse randgemeenten en over de adviesraad voor Franstaligen uit de Vlaamse rand rond Brussel – 326 (1995-1996) – Nr. 1
- Met redenen omklede motie van mevrouw Sonja Van Lindt tot besluit van de op 22 mei 1996 door de heren Joris Van Hauthem en Francis Vermeiren gehouden actuele interpellaties tot de heer Luc Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Wetenschap en Technologie, respectievelijk over verdere stappen van de COCOF in de oprichting van de adviesraad voor Franstaligen uit de Brusselse randgemeenten en over de adviesraad voor Franstaligen uit de Vlaamse rand rond Brussel – 327 (1995-1996) – Nr. 1
- Met redenen omklede motie van de heer Luk Van Nieuwenhuysen tot besluit van de op 22 mei 1996 door de heren Joris Van Hauthem en Francis Vermeiren gehouden actuele interpellaties tot de heer Luc Van den Brande, minister-president van de Vlaamse regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Wetenschap en Technologie, respectievelijk over verdere stappen van de COCOF in de oprichting van de adviesraad voor Franstaligen uit de Brusselse randgemeenten en over de adviesraad voor Franstaligen uit de Vlaamse rand rond Brussel – 328 (1995-1996) – Nr. 1
- Met redenen omklede motie van de heer Etienne Van Vaerenbergh tot besluit van de op 22 mei 1996 door de heer Dominiek Lootens-Stael gehouden actuele interpellatie tot de heer Leo Peeters, Vlaams minister van Binnenlandse Aangelegenheden, Stedelijk Beleid en Huisvesting, over het samenwerkingsakkoord tussen de gemeenten Ukkel en Linkebeek – 329 (1995-1996) – Nr. 1
- Met redenen omklede motie van de heren Kris Van Dijk en Jos Geysels tot besluit van de op 29 mei 1996 door de heren Tuur Van Wallendael en Jos Geysels in commissie gehouden interpellaties tot de heer Eric Van Rompuy, Vlaams minister van Economie, KMO, Landbouw en Media, en de heer Luc Martens, Vlaams minister van Cultuur, Gezin en Welzijn, respectievelijk over de overgang van het Filharmonisch Orkest van de BRTN naar I Fiamminghi en over de overname van het BRTN-koor en -orkest, en tot besluit van de op 29 mei 1996 door de heer Jan Penris in commissie gehouden interpellatie tot de heer Eric Van Rompuy, Vlaams minister van Economie, KMO, Landbouw en Media, over de draagwijdte van het BRTN-minidecreet – 332 (1995-1996) – Nr. 1
- Met redenen omklede motie van mevrouw Marijke Dillen en de heer Jan Penris tot besluit van de op 29 mei 1996 door de heren Tuur Van Wallendael en Jos Geysels in commissie gehouden interpellaties tot de heer Eric Van Rompuy, Vlaams minister van Economie, KMO, Landbouw en Media, en de heer Luc Martens, Vlaams minister van Cultuur, Gezin en Welzijn, respectievelijk over de overgang van het Filharmonisch Orkest van de BRTN naar I Fiamminghi en over de overname van het BRTN-koor en -orkest, en tot besluit van de op 29 mei 1996 door de heer Jan Penris in commissie gehouden interpellatie tot de heer Eric Van Rompuy, Vlaams minister van Economie, KMO, Landbouw en Media, over de draagwijdte van het BRTN-minidecreet – 333 (1995-1996) – Nr. 1
- Met redenen omklede motie van de heer Joris Van Hauthem tot besluit van de op 30 mei 1996 door de heer Francis Vermeiren in commissie gehouden interpellatie tot de heer Eddy Baldewijns, Vlaams minister van Openbare Werken, Vervoer en Ruimtelijke Ordening, en tot mevrouw Wivina Demeester-De Meyer, Vlaams minister van Financiën, Begroting en Gezondheidsbeleid, over het heropenen van het vliegveld in Grimbergen – 336 (1995-1996) – Nr. 1

Voorzitter

- Met redenen omklede motie van mevrouw Sonja Becq, de heren Patrick Lachaert en Fred Dielens en mevrouw Maria Tyberghien-Vandenbussche tot besluit van de op 30 mei 1996 door de heer Francis Vermeiren in commissie gehouden interpellatie tot de heer Eddy Baldewijns, Vlaams minister van Openbare Werken, Vervoer en Ruimtelijke Ordening, en tot mevrouw Wivina Demeester-De Meyer, Vlaams minister van Financiën, Begroting en Gezondheidsbeleid, over het heropenen van het vliegveld in Grimbergen
– 337 (1995-1996) – Nr. 1

MOTIES VAN AANBEVELING

Indiening

De voorzitter : De volgende moties van aanbeveling werden ingediend :

- Motie van aanbeveling van de heer Etienne Van Vaerenbergh, tot besluit van het op 23 mei 1996 gehouden debat over de beleidsbrief Vlaanderen en zijn hoofdstad Brussel. Bouwen aan een leefbaar Brussel waar iedereen zich thuis voelt.
Beleidsprioriteiten 1995-1999
– 145 (1995-1996) – Nr. 3
- Motie van aanbeveling van de heren Walter Vandenbossche en Michiel Vandenbussche tot besluit van het op 23 mei 1996 gehouden debat over de beleidsbrief Vlaanderen en zijn hoofdstad Brussel. Bouwen aan een leefbaar Brussel waar iedereen zich thuis voelt.
Beleidsprioriteiten 1995-1999
– 145 (1995-1996) – Nr. 4
- Motie van aanbeveling van de heren Dominiek Lootens-Stael en Luk Van Nieuwenhuysen tot besluit van het op 23 mei 1996 gehouden debat over de beleidsbrief Vlaanderen en zijn hoofdstad Brussel. Bouwen aan een leefbaar Brussel waar iedereen zich thuis voelt.
Beleidsprioriteiten 1995-1999
– 145 (1995-1996) – Nr. 5

MEERJARENPLAN BRTN

Indiening en verwijzing

De voorzitter : Het volgende meerjarenplan werd ingediend :

- Meerjarenplan BRTN, 1999-2001
– 325 (1995-1996) – Nr. 1
Verwezen naar de Commissie voor Mediabeleid.

VERSLAGEN

Indiening

De voorzitter : De volgende verslagen werden ingediend :

- Verslag uitgebracht door de heer Michel Doomst namens de Commissie voor Mediabeleid over de hoorzittingen over de vrije nieuwsgaring
– 322 (1995-1996) – Nr. 1
- Verslag uitgebracht door de heer Herman Candries namens de Commissie voor Werkgelegenheid en Economische Aangelegenheden over de hoorzitting over de positie en de rol van de GIMV na de herstructurering van het economisch overheidsinitiatief, de opsplitsing tussen GIMV en Gimvindus en het afsluiten tussen de Vlaamse regering en de GIMV van de recente beheersovereenkomst
– 323 (1995-1996) – Nr. 1
- Verslag uitgebracht door de heer Jacky Maes namens de Commissie voor Leefmilieu en Natuurbehoud over het voorstel van resolutie betreffende maatregelen om de lichtvervuiling te beperken
– 126 (1995-1996) – Nr. 3
- Verslag uitgebracht door de heer Patrick Hostekint namens de Commissie voor Buitenlandse en Europese Aangelegenheden over het voorstel van resolutie van de heer Herman Suykerbuyk c.s. betreffende de Inter-gouvernementele Conferentie van 1996 ter voorbereiding van de wijziging van de Verdragen op de Europese Unie en over het voorstel van resolutie van de heren Karel De Gucht, Herman Suykerbuyk en Paul Van Grembergen betreffende de aanwezigheid van de gemeenschappen en de gewesten in de Europese Raad van ministers
– 226 (1995-1996) – Nr. 6
- Verslag uitgebracht door de heer Patrick Hostekint namens de Commissie voor Buitenlandse en Europese Aangelegenheden over het voorstel van resolutie van de heren Karel De Gucht, Herman Suykerbuyk en Paul Van Grembergen betreffende de aanwezigheid van de gemeenschappen en de gewesten in de Europese Raad van Ministers
– 265 (1995-1996) – Nr. 4

Voorzitter

- Verslag uitgebracht door mevrouw Mia De Schamphe-laere namens de Commissie voor Onderwijs, Vorming en Wetenschapsbeleid over het ontwerp van decreet betreffende de subsidiëring van de ondersteuningscen-tra van ouderverenigingen en van erkende verenigin-gen die vorming voor ouders van schoolgaande kinde-ren organiseren
– 287 (1995-1996) – Nr. 3
- Verslag uitgebracht door de heer Eddy Schuermans namens de Commissie voor Werkgelegenheid en Eco-nomische Aangelegenheden over het voorstel van re-solutie van de heren Paul Deprez en Johan De Roo c.s. betreffende het Vlaamse werkgelegenheidsbeleid
– 292 (1995-1996) – Nr. 3
- Verslag uitgebracht door de heer Freddy De Vilder namens de Commissie voor Staatshervorming, Alge-mene Zaken en Verzoekschriften over het ontwerp van decreet tot wijziging van het decreet van 23 okto-ber 1991 betreffende de openbaarheid van bestuursdo-cumenten in de diensten en instellingen van de Vlaam-se regering
– 293 (1995-1996) – Nr. 3

OPMERKING VAN HET REKENHOF

Indiening

De voorzitter : De volgende opmerking van het Rekenhof werd ingediend :

- Opmerking van het Rekenhof betreffende het besluit van de Vlaamse regering van 26 maart 1996 tot herver-delung van basisallocaties van de begroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 1996
– 29-A (1995-1996) – Nr. 2

VOORSTEL VAN MOTIE

Indiening

De voorzitter : Het volgende voorstel van motie werd in-gediend :

- Voorstel van motie van de heren Johan De Roo en Carlos Lisabeth betreffende de overeenstemming van het besluit van de Vlaamse regering van 26 maart 1996 met de inhoud en de doelstelling van het decreet van

22 december 1995 houdende de algemene uitgavenbe-groting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begro-tingsjaar 1996

– 29-A (1995-1996) – Nr. 3

ARRESTEN VAN HET ARBITRAGEHOF

Indiening

De voorzitter : De volgende arresten van het Arbitrage-hof werden ingediend :

- Arrest 29/96 van 15 mei 1996 (Rolnummer 823)
- Arrest 30/96 van 15 mei 1996 (Rolnummers 843 en 890)
- Arrest 31/96 van 15 mei 1996 (Rolnummer 856)
- Arrest 32/96 van 15 mei 1996 (Rolnummers 857 en 805)
- Arrest 33/96 van 15 mei 1996 (Rolnummer 863)
- Arrest 34/96 van 15 mei 1996 (Rolnummer 882).

MOTIE VAN ORDE

Voorafgaande vraag over de toepassing van de procedure

De voorzitter : De heer Van Grembergen heeft het woord.

De heer Paul Van Grembergen : Mijnheer de voorzitter, het is onze gewoonte ons ongenoegen te uiten als de rege-ring niet tijdig aanwezig is.

Ik stel vast dat het Bureau, dat dit huis mee beheert en de regelingen treft, het zelfs niet nodig vindt ten aanzien van de wachtende parlementsleden enige mededeling te laten overbrengen over de laattijdigheid of zich hiervoor te ver-ontschuldigen. Zoals wij deze correctheid eisen van de Vlaamse regering, richten wij ons nu tot onze parlemen-taire instelling en vragen diezelfde correctheid aan de dag te leggen.

De voorzitter : Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen : Mijnheer de voorzitter, na-mens mijn fractie sluit ik me aan bij het protest van de heer Van Grembergen. We vinden het onfatsoenlijk dat u ons bijna een halfuur hebt laten wachten. Misschien waren er redenen voor deze laattijdigheid, maar we had-den minstens een woord van verontschuldiging verwacht.

De voorzitter : Collega's, u hebt volkomen gelijk. Er bestond een kleine communicatiestoornis over de start van de werkzaamheden van deze middag. Namens het Bureau wens ik de vergadering dan ook mijn verontschuldiging aan te bieden.

BELEIDSBRIEF Vlaanderen Internationaal. Naar een pro-actief buitenlands beleid waardoor de sterke punten van Vlaanderen en de Vlamingen gevaloriseerd worden. Beleidsprioriteiten 1995-1999 – 156 (1995-1996) – Nrs. 1 en 2

Debat

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is de beleidsbrief Vlaanderen Internationaal. Naar een pro-actief buitenlands beleid waardoor de sterke punten van Vlaanderen en de Vlamingen gevaloriseerd worden. Beleidsprioriteiten 1995-1999.

Het debat is geopend.

De heer Suykerbuyk, verslaggever, heeft het woord.

De heer Herman Suykerbuyk : Ik verwijs naar mijn verslag, maar zou wel graag in de sprekerslijst worden opgenomen.

De voorzitter : Mijnheer Suykerbuyk, straks kunt u als spreker aan het woord komen in dit verband. Ik geef eerst het woord aan één van de oppositiepartijen.

De heer Van Grembergen heeft het woord.

De heer Paul Van Grembergen (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, collega's, ik heb de beleidsbrief gelezen, en ik kan me in hoge mate achter de beleidsbrief scharen.

Het buitenlands beleid heeft echter – als men de redenering doortrekt – iets te maken met internationale politiek, en dan stel ik me de vraag in hoeverre dit Vlaams Parlement met zijn regering internationale politiek beoefent. Ik heb de indruk dat we een soort van nationale – zij het dan Vlaams-nationale – politiek voeren op het internationale forum. Dat is goed, want op die manier manifesteren we ons en tonen we dat we onze belangen verdedigen. Daar is niets oneerbaars aan. In de echte zin kunnen we echter geen buitenlands beleid voeren en dus geen echte internationale politieke strategie aanbrengen.

Ik loop daarmee vooruit op wat in de komende jaren moet worden verwezenlijkt. Ik ben het eens met de huidige status quaestionis. Die bevredigt me echter niet. Met goed management probeert men onze handels- en culturele vertegenwoordiging te dragen en te organiseren. In

hoeverre krijgt Vlaanderen daardoor een profiel in de internationale politieke wereld ? We zitten nog maar in een aanvangsfase. Hoe kent men Vlaanderen in de wereld ? Als uitstekende autofabrikanten ? Dat is een profiel van werkzaamheid, mercantilisme, zakelijke nuchterheid. Is dat onze enige opdracht ? Indien we ons willen laten kennen, moeten daaraan andere factoren en andere inzichten worden toegevoegd.

De buitenlandse politiek van de federale regering is nog altijd een sacraal voorwerp. Dergelijke sacraliteit is echter zinloos. Heeft Vlaanderen een Afrika-politiek ? Ik juich de politieke stellingname ten opzichte van zuidelijk Afrika en meer specifiek Zuid-Afrika toe. Maar Vlaanderen heeft geen mening over de globale situatie in Afrika, die wordt nergens besproken. We zijn ter zake misschien niet bevoegd, maar het zou toch goed zijn onze mening daarover kwijt te kunnen op het internationale forum. Ons inziens is Vlaanderen een internationaal land met open oog voor de wereld. Dat kan slechts worden bewezen door de internationale politieke situatie in dit parlement te bespreken. Hebben we in het Vlaamse parlement een mening over Midden-Europa ? Over de Europese evolutie in de internationale politiek ? Daarmee bedoel ik niet de manier waarop we onze belangen verdedigen in Duitsland, Polen, Letland of Litouwen. Dat is allemaal mooi, maar wat is onze houding in constructief opzicht ? Zou het niet goed zijn een mening te formuleren over het Midden-Oosten ? Hoe kan de Belgische minister van Buitenlandse Zaken rekening houden met dit parlement, als wij daarover geen discussie voeren ?

Mijnheer de minister-president, u begrijpt dat dit verdergaat dan de strikt grondwettelijke bevoegdheden en pakketten die we nu hebben. Wanneer we echter onze inzichten formuleren, zal de minister van Buitenlandse Betrekkingen van het federale niveau, de heer Derycke, daar rekening mee moeten houden. Er zullen echter niet zomaar overlegmodellen tot stand komen. Dit zal maar gebeuren als hierover een zinvolle discussie plaatsvindt. Ik pleit daar dan ook sterk voor.

Wat wil Vlaanderen in de internationale politiek ? Wat willen we in onze verhouding ten opzichte van Nederland ? Hoe intensief moet die internationale politiek zijn ? Eindigt deze met de Taalunie of met enkele belangrijke materiële verdragen ? Is dat het eindpunt ? Neen, dit kan zeker nog verder en intensiever worden uitgebouwd. Ik heb het nu niet alleen over onze betrekkingen met Nederland, maar ook over onze internationale betrekkingen met andere landen en andere regeringen. Welke kwalificaties en inzichten formuleren we hierbij ?

Mijnheer de minister-president, ik ben het met u eens dat we op een pragmatische manier herkenbaar moeten proberen te zijn. Ik herhaal echter dat we een sterkere internationale politiek moeten voeren. Dan pas zal men weten dat dit Vlaanderen een democratisch Vlaanderen is, een internationaal Vlaanderen en een Vlaanderen dat mee wil

Van Grembergen

bouwen aan een betere wereld. Ik gebruik deze term – betere wereld – in de humanitaire betekenis, in de sociale betekenis. Het is niet mijn bedoeling om van Vlaanderen een soort van handelsreiziger te maken, probeerend om overal wat vliegen af te vangen en her en der een bedrijf aan te trekken. Ik heb soms de indruk dat dit te veel het geval is.

Mijnheer de minister-president, rechtstreeks hieraan koppel ik de ontwikkelingssamenwerking. Het is nu misschien het goede moment om, met het gezag dat u constitutioneel en institutioneel bekleedt, meer kracht achter die ontwikkelingssamenwerking te zetten. Zonder blikken of blozen zeg ik dat de ontwikkelingssamenwerking op het Belgische vlak minimale achting geniet in Vlaanderen. Dit is te wijten aan allerlei omstandigheden. Ik wil in dit verband zeker niet federaal staatssecretaris voor Ontwikkelingssamenwerking, de heer Moreels, aanvallen. Integendeel, ik vind dat hij een moreel hoogstaand persoon is. Het is echter ook voor hem moeilijk om iets te doen aan de huidige malaise.

In het verleden hebben we vanuit de Vlaamse Gemeenschap een grote en gemotiveerde bijdrage geleverd aan de ontwikkelingssamenwerking. Door alles wat zich echter de laatste jaren op het Belgische niveau heeft afgespeeld, waarvan de boot-affaire een schrijnend voorbeeld is, zijn we nu in een dieptepunt geraakt. Dit is het uitgelezen moment om te zeggen : schaf het af, laat ons nieuwe gewaden hebben, een nieuw begin. U zal de dichter van de nieuwe gewaden zeker kennen.

Ik heb een pertinente vraag : wanneer komt de minister-president met zijn nota over ontwikkelingssamenwerking en de wijze waarop dit geheel wordt gezien ?

Ik dank de collega's voor hun aandacht en voor het feit dat ze me hebben toegestaan om iets voor mijn tijd aan bod te komen.

De voorzitter : Mijnheer Van Grembergen, ik wens u erop te wijzen dat het werkschema door de voorzitter wordt bepaald.

De heer Paul Van Grembergen : Mijnheer de voorzitter, u hebt gelijk en ik dank u voor de opmerking. Maar ik dank tevens de collega's van de andere fractie die het u mogelijk maakten dit beminnelijke voorstel te doen.

De voorzitter : Collega's, mag ik u eraan herinneren dat de spreektijd beperkt is tot dertig minuten per fractie.

Minister-president Luc Van den Brande : Mijnheer de voorzitter, ik weet niet of het in de bedoeling lag van de heer Van Grembergen om in achtergrondmuziek te voorzien. Bij de bespreking van het buitenlands beleid stijgen ook buitenlandse klanken op uit de ingewanden van dit gebouw. Al kan ik enige muzikale begeleiding op deze heerlijke maandagnamiddag wel appreciëren, toch zou ik

willen weten of dit bewust werd opgezet dan wel een toevallige samenloop van omstandigheden is. Ik formuleer deze vraag niet bij motie van orde maar zou toch graag willen weten wat er gebeurt in dit huis.

De voorzitter : Mijnheer de minister-president, dit is een glazen huis, evenals alle andere omgevingsgeluiden dient ook deze achtergrondmuziek om iedereen wakker te houden. (*Algehele hilariteit*)

De heer Joris Van Hauthem : Dat is een belediging voor de heer Van Grembergen.

De voorzitter : De heer Suykerbuyk heeft het woord.

De heer Herman Suykerbuyk (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, waarde collega's, namens de CVP-fractie wil ik enkele accenten leggen in het kader van het buitenlands beleid van deze regering. De verleiding is groot om even in te gaan op de uiteenzetting van de heer Van Grembergen. Ik geloof namelijk dat de strekking van het Vlaamse beleid maatschappelijk veel verder reikt dan wat institutioneel of constitutioneel mag en kan worden verwacht. Vooraleer enkele punctuele zaken te behandelen, wil ik benadrukken dat de minister-president van een regering die als eerste alle buitenlandse bevoegdheden in één persoon heeft verenigd, de verdediging van de Vlaamse belangen in het buitenland voortreffelijk ter harte neemt. Uit de mond van een lid van de meerderheid kan dat nogal flatteus klinken, maar dat is niet de bedoeling.

De heer Paul Van Grembergen : Mijnheer Suykerbuyk, ik ben het volkomen met u eens.

De heer Herman Suykerbuyk : Ware het niet dat het neologisme kaakslagflamingantisme de jongste tijd te pas en te onpas in de mond wordt genomen om de vrije loop te laten aan frustraties, dan zouden velen het misschien meer vanzelfsprekend vinden dat de minister-president Vlaanderen in het buitenland als een zelfstandige eenheid voorstelt. Nochtans houdt die Vlaamse deelstaat uiteindelijk het koninkrijk België overeind en stelt hij veel meer voor dan een aantal kleinere Europese lidstaten, zoals Denemarken, Luxemburg en andere, die een voorzitter en commissievoorzitter hebben mogen leveren. Ik wens uitdrukking te geven aan mijn ongenoegen hieromtrent omdat ik iets heb tegen nestvervuilers en kosmopolieten die elke verwijzing naar de Vlaamse identiteit weglachen. Ze beseffen blijkbaar niet dat ze zelf ook aan iets identisch zijn. Men mag blijkbaar aan alles identisch zijn, behalve aan Vlaanderen en aan de Vlaamse natievorming. Dat wil ik uitdrukkelijk naar voren brengen. In een pers die over het algemeen niet zo Vlaams-vriendelijk is, namelijk in *La Libre Belgique* van 24 mei 1996, heb ik voor het eerst de meest gebalde en volledige samenvatting gelezen van het project dat de Vlaamse regering met haar buitenlands beleid beoogt.

Suykerbuyk

Se faire connaître is de titel van het artikel. Het is compleet en correct. Als het goed is, dan zeggen we het ook. Het enige waarover men kan struikelen of zich vragen kan stellen, is de ondertitel Vlaanderen vandaag. Misschien is het een zetfout, zodat vandaag moet zijn, ten ware dat Vlaanderen vandaag inhoudt dat La Libre Belgique ook het Vlaamse vaan hoog houdt, wat niet zo vanzelfsprekend is.

Mijnheer de minister-president, zoals ook de vorige spreker heeft opgemerkt, houdt de interministeriële conferentie voor het buitenlands beleid een enorme troef en hefboom in voor Vlaanderen. Mensen die het kunnen weten, zoals de grondwetspecialist Alen, zeggen – ik citeer – dat men terecht de vrees kan koesteren dat de verplichte samenwerking waarin de wetgeving betreffende de internationale betrekkingen van de gemeenschappen en gewesten voorziet, daartoe – dat wil zeggen, de dominantie inzake de internationale betrekkingen – onvoldoende zal zijn, en daardoor tot een blokkering van alle overheden, de federale overheden inbegrepen, zou kunnen leiden. Ik wil geen pessimist zijn en beweren dat u het buitenlands beleid kunt tegenhouden, hoewel dit de strekking is van de opmerking van Professor Alen. U hebt, negatief gezien, een vetorecht, maar in positieve zin beschikt u over een enorme hefboom om via die interministeriële conferentie voor het buitenlands beleid te verwezenlijken wat voor Vlaanderen belangrijk is. Wat is het buitenlands beleid? Zonder er veel woorden aan te verspillen, antwoord ik: het Vlaamse belang waarnemen in het buitenland. Welnu, als het daarom gaat, dan is die interministeriële conferentie een enorme hefboom. Het spreekt vanzelf dat we van u verwachten dat u die hefboom op vele terreinen, maar zeker op het moment dat de intergouvernementele conferentie op Europees vlak aan de gang is, zult hanteren met alle politieke kracht die dit inhoudt.

Ik wil schematisch overlopen wat we ten aanzien van het buitenlands beleid als een prioriteit beschouwen of wat er zou moeten gebeuren. Het kan traditioneel lijken, maar ik begin met Nederland. Het is en blijft immers onze eerste buur. Het is zelfs meer dan een buur. Ik denk met name aan de integratie via de Benelux. Mijns inziens blijft dit een hoofdprijs, omdat de Benelux één van de middelen bij uitstek is om te komen tot de juiste verhouding in een meer en meer geregionaliseerd Europa. Ik weet dat dit perspectief niet groots is en dat men nog twijfelt bij de vraag of de toenadering tussen Vlaanderen en Nederland wel degelijk intensiever wordt. Lode Claes zei onlangs dat in het mediatijdperk eenzelfde taal niet in staat blijkt enige vorm van gemeenschappelijke mening tot stand te brengen binnen Europa. Dit moet ons doen nadenken en is zeker geen reden om euforisch te worden.

Sommigen schrijven de Benelux af als een achterhaalde instelling. Ik ben van mening dat dit fout is. Er is echter in

het gefederaliseerde België geen echte visie of wil om de Benelux nieuw leven in te blazen. Zelfs het parlement van de Benelux telt uitsluitend afgevaardigden uit de federale instellingen. Dat is een schandaal.

In dit parlement moet ik daarover mijn beklag niet doen, want zowel de voorzitter als de minister-president hebben dat reeds gedaan. Ik stel wel vast dat de gemaakte afspraak niet wordt nagekomen. De Vlaamse regering zal hoe dan ook bij de Beneluxwerking worden betrokken, met het oog op de vergaderingen van het ministercomité van de Benelux. Welnu, ik hoop dat de Vlaamse regering zal weigeren om samen te werken met een Beneluxparlement dat, wat België betreft, overduidelijk op onregelmatige wijze is samengesteld. De federale vertegenwoordigers geven immers adviezen over 60 procent van de bevoegdheden – die niet meer de hunne zijn. België en Vlaanderen mogen niet met zo'n onregelmatig samengesteld parlement samenwerken.

Ik wil het ook nog hebben over de Nederlandse Taalunie. Mijnheer de minister-president, het is me opgevallen dat u hier in uw beleidsbrief niets over schrijft. De Nederlandse Taalunie is de laatste jaren efficiënter geworden, dankzij de inspanningen van de toenmalige minister Weckx. Ik zal daarover niet uitweiden, maar een waarschuwing is hier toch wel op zijn plaats.

Ik stel vast dat het comité van ministers binnen de Nederlandse Taalunie vandaag een minder grote rol speelt dan vroeger. De impact van de logistieke steun en de bekwaamheid van de ambtenaren van het secretariaat-generaal zijn erg belangrijk. Niet zij, maar het comité van ministers moeten deze Taalunie echter leiden. Dit is van politiek belang, want het zijn de politici en de ministers die de beslissingen nemen, en zondig voor hun optreden worden gesanctioneerd. Dat mag toch wel eens worden onderlijnd.

De voorzitter : Minister-president Van den Brande heeft het woord.

Minister-president Luc Van den Brande : Mijnheer Suykerbuyk, op pagina 9 van de beleidsbrief is een paragraaf over de Nederlandse Taalunie opgenomen. In die paragraaf zeggen wij – en ik citeer : De Nederlandse Taalunie werd tijdens de vorige zittingsperiode vernieuwd en herstructureerd – wij weten dat dit nodig was. Belangrijk is dat tijdens deze regeerperiode de concrete resultaten hiervan zichtbaar worden.

Ik vind de consolidatie en de vernieuwing van de Taalunie een belangrijk gegeven. Ik ben van oordeel dat we in de Unie moeten blijven investeren, en we moeten erover waken dat de Vlaamse belangen er gelijkwaardig aan bod blijven komen. Het is niet omdat we over dit onderwerp geen ellenlange passages hebben geschreven, dat deze paragraaf onbelangrijk zou zijn.

De voorzitter : De heer Van Grembergen heeft het woord.

De heer Paul Van Grembergen : Ik wil hier niets zeggen over de pertinente opmerkingen van de heer Suykerbuyk over het Beneluxparlement.

Ik wil er wel iets aan toevoegen. Ofwel wordt deze situatie tijdens de komende weken rechtgetrokken, ofwel verklaren wij hier de Benelux als politiek instrument dood. Als we dat als Vlaams parlement inderdaad doen, dan betekent dit dat de federale politieke families een keuze moeten maken. Als de federale vertegenwoordigers van de Vlaamse partijen dat mandaat blijven opnemen, dan doen zij dat tegen de constitutie en tegen de gemaakte afspraken in. Dat moet klaar en duidelijk worden gezegd.

We kunnen een zeker begrip opbrengen voor de moeilijkheden die altijd bij de werking van internationale organen opduiken, maar dat mag niet blijven duren. We moeten een limietdatum vastleggen.

De voorzitter : De heer Suykerbuyk heeft het woord.

De heer Herman Suykerbuyk : Ja, mijnheer de voorzitter, mag ik de minister-president danken voor zijn aanvullingen. Ik heb begrepen dat de opmerking juist was, en dat is het belangrijkste.

Minister-president Luc Van den Brande : Mijnheer Suykerbuyk, ik heb geaarzeld om het te zeggen na de eerste beschouwingen die u gemaakt heeft. Het moet enkel aantonen hoe objectief uw eerste beschouwingen waren, wanneer ik me permitteer om dit even te zeggen.

De heer Herman Suykerbuyk : De waarheid heeft haar recht, mijnheer de minister-president.

Ik ben ook blij met de opmerking van mijnheer van Grembergen. De toon van hetgeen mijnheer van Grembergen zegt, is ook de mijne. Men moet inderdaad weten wat men wil. Als men blijkbaar op federaal niveau het spel anders wil spelen, dan weze dat zo, ook als is het zonder ons. Het zal inderdaad de meerwaarde van de Benelux, waarin ik geloof, niet ten goede komen. Men moet echter de gevolgen ondergaan van hetgeen men heeft nagelaten te doen.

Ondertussen blijf ik bij het verzoek aan de minister-president om niet zomaar mee te spelen in een vertegenwoordiging die onregelmatig is, zoals ik al heb aangetoond.

Over de verhouding Vlaanderen – Nederland nog even het volgende in telegramstijl. In het nieuwe samenwerkingsverdrag zitten mijns inziens heel wat uitdagingen. Ik noem er drie : de eerste is het feit dat de klassieke verdragsmaterie, cultuur en onderwijs, is uitgebreid tot de hele welzijnssector. Dat is eigenlijk een enorme uitdaging. De tweede uitdaging is dat men in dit verdrag, in strijd

met andere verdragen, een ruime vertegenwoordiging heeft ingepast van wat men klassiek het middenveld noemt. Ten slotte biedt de tweejaarlijkse evaluatie de kans tot een publiek gemeenschappelijk discours tussen Vlaanderen en Nederland. Het zou goed zijn dat dit allemaal wordt gebruikt om de verhoudingen tussen Vlaanderen en Nederland te verbeteren en te intensifiëren.

Een vierde punt, dat ik niet onbesproken kan laten, is het project van het Nederlands-Vlaamse-huis. Ik weet dat de regeringen zeggen dat ze dit project zien zitten, op voorwaarde dat het duidelijk is. Ik denk dat een dergelijk project duidelijk kan worden ingevuld door de regering. Op die manier geraken we uit het stadium van de halve toezeggingen en mooie bedenkingen, en komen we tot iets concreets.

Laat het ons zeggen zoals het is, een Nederlands-Vlaamse-huis zal niet alles veranderen, maar elke stap betekent iets. Laat ons niet euforisch doen over de verhouding tussen Vlaanderen en Nederland. Als wij altijd maar opnieuw zeggen dat er 21 miljoen Nederlandssprekenden zijn in Europa, dan durf ik me soms de bedenking maken, of dit inderdaad wel zo is. Spreken die mensen allemaal Nederlands, hebben zij allemaal die taalfierheid die nodig is om niet als de grootste van de kleine, maar als de kleinste van de grote talen in Europa te opereren ?

Ik citeer wat ik zaterdag in de Standaard las van de directeur van de Brakke Grond, Guido Vereecke : "Al te vaak stuit ik in Nederland, maar meer nog in Vlaanderen, op onbegrip en wantrouwen. De Vlaming denkt snel dat hij in 't zak wordt gezet door de Ollanders. De Nederlander gelooft graag dat de Vlamingen overal een potje van maken. En ik citeer verder : "het ravijn tussen Essen en Roosendaal bestaat wel degelijk". Einde citaat. Ik had bijna gezegd, ik kan het weten.

Er is Nederland, er is Europa. Ik wil daar vandaag niet te lang bij stilstaan, omdat we overmorgen de resolutie hierover bespreken.

Ik vertel niets nieuws als ik zeg dat Europa nog minder geliefd is dan vroeger. De Europese bureaucratie en fraseologie hebben daar alles mee te maken. Het is niet de vraag wat we op dit moment over Europa denken. Het is wel de vraag of we nog mee willen doen aan een Europees project. Deze vraag kunnen we alleen beantwoorden, als we de feiten onder ogen zien. Ik wil niet de pretentie hebben om een totaalbeeld of een nieuwe visie mee te delen. Ik heb daar niet de behoefte of kwaliteiten voor. Net als zovelen zeg ik dat we moeten afstand nemen van dit gecentraliseerd Europa. Men noemt dit Europa federaal, maar het gaat om een vorm van staatsfederalisme. Daar moeten we ons bewust van zijn. Men geeft de term federaal een oneigenlijke betekenis. Dat is niet goed voor de publieke opinie en is bovendien intellectueel onjuist.

Suykerbuyk

We moeten nadenken over hoe we Europa willen. In dat kader past de vraag naar een Europees discours dat verder gaat dan onze bevoegdheden. Ik verwijs naar een onverdachte bron, de gewezen Nederlandse Europese commissaris Frans Andriessen, die recent heel duidelijke taal heeft gesproken. Hij zei dat de uitbreiding van Europa de uitbreiding van het ongeduld is. Uitbreiding leidt tot een lossere samenwerking. Hij sprak zijn voorkeur uit voor steeds meer samenwerkende regio's. Dit kan een aanknopingspunt vormen met het Comité van de Regio's. Dit Comité moet alles nog bewijzen en is momenteel te veel gestoeld op een verticale samenwerking. Men werkt te weinig of te projectmatig horizontaal samen. Door een horizontale samenwerking zou het Comité van de Regio's aan invloed kunnen winnen en Europa een nieuwe dimensie bezorgen.

Vlaanderen draagt hier een speciale verantwoordelijkheid vanwege Brussel en zijn randgebied. Men zweeft daar tussen eurofobie en euroforie. We moeten kiezen nadat we weten of het winst- en verliessaldo batig is. Het zou een verrijking van Europa zijn als de eurocraten in ons taalgebied en in onze gemeenschap worden opgenomen. Ik heb daar niets op tegen. Maar hoeveel mensen als Bessel Kok zijn er? Bessel Kok neemt in Tsjechië een zeer belangrijke functie waar en leert daar ook Tsjechisch. Men zou me de lijst eens moeten laten zien van al die hoge heren die hier in Brussel zitten en Nederlands kennen of leren. Laat ons onderzoeken of het saldo batig is. Als dit zo is weten we wat we aan Europa hebben, en kunnen we er mee doorgaan.

In Brussel zijn teveel klachten over het taalgebruik. Men moet daarom het lokalisatieprincipe onverkort blijven toepassen.

Mijnheer de voorzitter, mag ik nog enkele woorden zeggen over het internationaal cultureel beleid?

De voorzitter : De twee andere collega's van uw fractie beschikken nog maar over tien minuten. U zult dus met hen afspraken moeten maken.

De heer Herman Suykerbuyk : Ik had nog vijf minuten nodig. Het zal moeilijk zijn om wat ik te zeggen had te condenseren op vijftien seconden. Ik doe een poging.

Het internationale culturele beleid verdient meer belangstelling dan het vandaag krijgt. Die boodschap is ook bedoeld voor minister Martens. Inzake de internationale culturele akkoorden breek ik een lans voor meer democratisering. Ook bij de bespreking van de regeerverklaring heb ik daarvoor al gepleit. De taak van ons parlement moet ruimer zijn dan het louter bekrachtigen van akkoorden. De volksvertegenwoordiging mag zich niet tevreden stellen met een rol post factum.

Tenslotte meen ik dat we internationaal in een goede uitgangspositie zitten met het thans gevoerde beleid. Er zijn evenwel een paar belangrijke voorwaarden waaraan moet worden voldaan. Zo is er nog een hele weg af te leggen inzake taakverdeling met de federale diplomatie. Ik vraag met klem de aandacht van de minister-president hiervoor. Het heeft immers weinig zin dat we over veel internationale bevoegdheden beschikken, als de eerste de beste federale diplomaat dwars kan liggen. Vlaanderen kan mooie internationale politieke initiatieven nemen, maar wat baat dat als een federaal consul door het weigeren van een verblijfsvergunning alles kan blokkeren? De minister-president heeft ooit gepleit voor een herziening van de taalpariteit binnen de diplomatie en voor regionale inspraak bij de benoeming van ambassadeurs. Mijn eenvoudige voorbeeld toont aan dat dit alles geen overbodige luxe is.

De wereld is groot. Qui trop embrasse, mal étreint, zegt het spreekwoord. Daarom moeten er prioriteiten worden vastgelegd. De eerste prioriteit van Vlaanderen ligt in Europa. Daar liggen onze troeven. Dan denk ik wel aan een Europa dat minder jakobijs is en meer van onderuit wordt opgebouwd. Dit mag een naïef pleidooi lijken, maar die nieuwe aanpak kan nuttig zijn om een Europa dat nu vastgelopen is, weer vlot te krijgen. (*Applaus*)

De voorzitter : De heer Laverge heeft het woord.

De heer Jacques Laverge (*Op de tribune*) : Vlaanderen Internationaal heeft vier onderdelen: politiek, economie, cultuur en internationale solidariteit. In dit debat werden al politieke en culturele standpunten verwoord. Verwondert het u dat ik me vooral toeleg op het in mijn ogen belangrijkste onderdeel van ons internationaal beleid, de economie? Vlaanderen kan immers maar groot zijn en een politieke stem laten horen op het internationale forum, het kan maar een solidaire bijdrage leveren in de wereld, het kan zich maar cultureel profileren buiten zijn grenzen, als het economisch sterk is. En economie betekent in Vlaanderen vooral export. Wij zijn gedoemd om te exporteren. Vlaanderen heeft 80 tot 90 percent van zijn BBP aan de uitvoerhandel te danken. In Vlaanderen werken ongeveer 900.000 mensen rechtstreeks of onrechtstreeks voor de exportsector. We weten dat die export vooral is geconcentreerd binnen Europa. Niettemin moeten we vaststellen dat Europa in de mondialisering van de economie achteruit gaat en dat andere continenten, vooral Azië, zich ontwikkelen. Mijnheer de minister-president, we moeten erkennen dat we in deze landen zwak vertegenwoordigd zijn. Slechts 11 percent van onze export gaat naar wat u tijdens uw bezoeken reeds de landen van de toekomst noemde. Belangrijk voor Vlaanderen is eveneens dat de buitenlandse investeringen onze economie aanzwengelen: dat werd in het verleden reeds bewezen. U citeerde de cijfers in uw document: 62 percent van de topbedrijven die exporteren zijn van buitenlandse oor-

Laverge

sprong. Ze nemen ongeveer 60 percent van de industriële toegevoegde waarde voor hun rekening.

Ik wil twee belangrijke conclusies trekken. We hebben eerst en vooral nood aan buitenlandse investeringen. Ten tweede hebben we nood aan export. Om te exporteren moet je goede bedrijven hebben. Het zijn immers de bedrijven die exporteren ; niet de Vlaamse minister-president. De bedrijven hebben echter behoefte aan hulp, aan bepaalde vormen van ondersteuning. Daarvoor betalen ze uiteraard belastingen.

Ten eerste is het ondernemingsvriendelijke zeer belangrijk. Hiervoor is in eerste instantie de ministers van Economie en Ruimtelijke Ordening bevoegd. Men kan geen ondernemingen doen functioneren indien de omgevingsvriendelijkheid niet aanwezig is. Ten tweede moet de overheid een instrumentarium ontwikkelen om de bedrijven te stimuleren en te begeleiden op de buitenlandse markten. Ten derde moet er een orgaan zijn dat bevoegdheden bezit inzake buitenlandse handel.

Ik zal niet vooruitlopen op uw voorstel van decreet inzake de vernieuwde BDBH. Toch wil ik zeggen dat er bewegingen zijn binnen de federale overheid die haaks staan op wat u wil bereiken met die nieuwe Export Vlaanderen. U weet waarschijnlijk dat in de Kamer een wetsontwerp werd ingediend om de BDBH te hervormen. Bepaalde aspecten ervan beantwoorden aan de vernieuwende beweging van Export Vlaanderen. Men stelt echter ook vast dat er binnen die BDBH nog twee storende elementen zijn. Enerzijds blijven zij de volledige bevoegdheid inzake promotie behouden. Dit is net een domein waar de minister-president en de Vlaamse regering iets kunnen doen voor de bedrijven. Anderzijds stellen we vast dat wij, ondanks het advies van de SERV, opnieuw ondervetegenwoordigd zullen zijn in die Belgische Dienst voor Buitenlandse Handel. We nemen 68 percent van de Belgische uitvoerhandel voor onze rekening, maar zijn niet op deze manier vertegenwoordigd binnen de BDBH.

De voorzitter : De heer Vandenbroeke heeft het woord.

De heer Christiaan Vandenbroeke : Mijnheer de voorzitter, mijnheer Laverge, ik vind de manier waarop deze discussie verloopt zeer interessant : we kregen een politiek en cultureel luik inzake de internationalisering, terwijl nu de meer zakelijke kant wordt belicht. Ik hoor bijzonder graag dat u tussenbeide komt omtrent de export. U onderstreept met recht en reden dat als Vlaanderen af en toe nog eens het Guinness Book of Records haalt, dat inderdaad inzake de export is.

Ik wil me in mijn tussenkomst, indien mogelijk, ook richten tot de minister-president. Bij de VDBH wordt mijns inziens goed gewerkt. Toch wordt er een audit uitgevoerd, gevolgd door een herschikking. Wat is hier aan de

hand ? Eén van onze troeven wordt meteen totaal geherstructureerd, en dit houdt risico's in voor de toekomst.

De voorzitter : De heer Laverge heeft het woord.

De heer Jacques Laverge : Ik heb het probleem enigszins omzeild door niet te praten over de structuren. Onze fractie heeft namelijk beslist om eerst het decreet af te wachten. Als het decreet echter lang op zich laat wachten, dan is er een probleem.

De voorzitter : Minister-president Van den Brande heeft het woord.

Minister-president Luc Van den Brande : Aangaande het ontwerp van decreet betreffende de herstructurering van de VDBH, kan ik u meedelen dat het document door de Raad van State werd teruggezonden. Ik hoop dat het op de eerstkomende zitting van de Vlaamse regering definitief kan worden goedgekeurd. Daarna kan het, uiterlijk tijdens de tweede helft van juni, in de commissie worden behandeld.

Mijnheer Vandenbroeke, ik zal uitvoerig het waarom, hoe en waartoe toelichten. Ik ben het er ook mee eens dat de verantwoordelijken van de VDBH in het verleden uitstekend werk hebben verricht.

Toch zijn er twee problemen. Ten eerste is er een driedovoudige leiding. Ten tweede hebben wij intussen een eigen administratie Buitenlands Beleid uitgewerkt. Ik pleit ervoor dat de VDBH van de toekomst zich ten volle zou concentreren op de promotie ten dienste van de ondernemingen. Daarmee doe ik geen negatieve uitspraak over de inspanningen die onder meer door de heer De Belder in de voorbije periode werden gedaan.

De voorzitter : De heer Vandenbroeke heeft het woord.

De heer Christiaan Vandenbroeke : Ik ben blij met het antwoord van de minister-president. Buitenlandse Handel is voor ons een paradepaard. Laat er ons dan ook het beste van maken.

De voorzitter : De heer Laverge heeft het woord.

De heer Jacques Laverge (Op de tribune) : Het heeft weinig zin een promotiebeleid te voeren als men niet over concurrentieële bedrijven en produkten beschikt. Daarom is het van kapitaal belang dat onze ondernemingen concurrentieel zijn.

Mijnheer de minister-president, de Vlaamse economie bevindt zich mijns inziens in een gevaarlijke spiraal.

– *De heer Luk Van Nieuwenhuysen, ondervoorzitter, treedt op als voorzitter.*

Alhoewel de VLD voorstander is van een promotiebeleid, kunnen wij er niet om heen dat dit beleid weinig aarde aan de dijk brengt als het produkt niet concurren-

Laverge

tieel is inzake kwaliteit, kwantiteit en prijs. Wij mogen niet blind zijn voor de huidige toestand.

Het optimisme van uw beleidsbrief Vlaanderen Internationaal is gevaarlijk. De cijfers van het Vlaams Economisch Verbond tonen aan dat de Vlaamse export met 11,7 percent is gedaald. Deze daling komt overeen met een niet-gerealiseerde economische groei van 220 miljard frank.

Dat het exportvolume grotendeels op peil kon worden gehouden, is vooral te danken aan de prijsdalingen met gemiddeld 3,7 percent en een daling van de bedrijfswinsten met gemiddeld 5,5 percent. De daling van de prijzen en de bedrijfswinsten kan een groot gevaar betekenen voor de concurrentiepositie van de bedrijven.

Alhoewel ik grif toegeef dat de regering ter zake de handen niet helemaal vrij heeft en rekening moet houden met het beleid van de federale regering, roep ik haar op initiatieven te nemen om deze negatieve tendens een halt toe te roepen.

De heer Herman Candries : Mijnheer Laverge, de daling van de Vlaamse export mag niet als een alleenstaand feit worden geanalyseerd, maar in samenhang met de cijfers van de wereldhandel. U zult moeten toegeven dat de wereldhandel een laagconjunctuur heeft gekend.

Ik geef wel toe dat Vlaanderen kwetsbaarder is dan andere landen omdat onze economie sterk op de uitvoer is gericht.

De heer Jacques Laverge : Mijnheer Candries, uw bewering dat de wereldhandel daalt, is niet correct. Integendeel, hij is de voorbije jaren gestegen. Het is wel juist dat de toename van de wereldhandel alleen dankzij de Aziatische landen en de Verenigde Staten werd gerealiseerd terwijl de Europese handel is gedaald.

Wij mogen ons echter niet bij deze tendens neerleggen omdat de Vlaamse export een leeuwenandeel uitmaakt van het binnenlands bruto produkt.

Mijnheer de voorzitter, niet alleen de promotie van onze produkten en de export zijn belangrijke factoren. Vlaanderen heeft behoefte aan buitenlandse bedrijven om zijn export op peil te houden.

U bent vrij optimistisch inzake investeringen in Vlaanderen. U heeft het over onze troeven en mogelijkheden. Ik vrees dat u alleen staat met uw geloof in het beleid inzake het aantrekken van bedrijven.

In de FET van dit weekend stond een toepasselijk artikel van professor Leo Sleuwaegen over het syndroom van Baumol. Op de vrij ingewikkelde theorie van dit syndroom zal ik niet ingaan. Hij heeft het echter over de Belgische problemen in verband met de kwaliteit en de aard

van de bedrijven, en het belang van de buitenlandse bedrijven voor dit land. Hij onderkent twee belangrijke tendensen.

Ten eerste vindt in Europa een verschuiving van de industriële polen plaats. België, en uiteraard ook Vlaanderen, boet in aan kracht ten gevolge van een verschuiving naar het Zuiden, en recent ook naar het Oosten. Onze bedrijven zijn altijd exporteurs van half afgewerkte produkten geweest. Hieraan zijn twee nadelen verbonden. Er wordt niet rechtstreeks aan de consument geleverd en de prijsconcurrentie speelt een grote rol. De verschuiving is te wijten aan kosten- en allocatiefactoren. De kostenfactoren behelzen de prijs van lonen en sociale lasten. De allocatie houdt de kostprijs van de inplanting van bedrijven in. Op dat laatste punt scoort Europa momenteel slecht. Binnen de Europese context loopt Vlaanderen ook achterop. Het is bewezen dat de bedrijven liever naar Nederland, Groot-Brittannië of Duitsland gaan.

Voor het feit dat we in het verleden een groot aantal buitenlandse bedrijven hebben kunnen aantrekken, geeft de professor een politieke verklaring. De enorme invasie van buitenlandse bedrijven in de jaren zestig was een gevolg van de open Vlaamse economie en politiek. De Fransen en de Duitsers lieten veel minder buitenlandse bedrijven binnen. Ten gevolge van deze open houding kende Vlaanderen een enorme groei van de welvaart. Die moeten we nu trachten te behouden.

Waarom blijven de buitenlanders nu weg ? De professor geeft als reden op dat de buitenlandse investeringen van karakter zijn veranderd. Vroeger waren de investeringen in Vlaanderen gericht op de halfafgewerkte produkten van toeleveringsbedrijven. Nu investeren de buitenlanders niet meer in de inplanting van zo'n units, daar bestaan gunstiger locaties voor. De Amerikanen hebben begrepen dat de dienstensector belangrijker wordt voor de landen met een hoge loonkost en hebben hun diensten geïndustrialiseerd.

Dat is een nieuw gegeven. Die diensten zijn te vinden in luchtvaart, logistiek, communicatie en toerisme. Men heeft die geëxporteerd over de hele wereld. In die sectoren wordt vandaag heel wat toegevoegde waarde gecreëerd. Wij hebben de jongste jaren en ook vandaag nog een betuttelende rol gespeeld in de ontwikkeling van onze diensten.

Volgens professor Sleuwaegen hebben we de liberalisering hier tegengehouden door allerlei controles en vestigingswetten. We hebben remmen ingebouwd die de creativiteit in die sector inperken. Waarom hebben de Nederlanders het beter gedaan ? Hoe komt het dat zij meer bedrijven aantrekken ? Professor Sleuwaegen is de mening toegedaan dat zij anders denken. Ze hebben de liberalisering en de vrijheid van ondernemen consequent doorgevoerd.

Laverge

Wij worden al te vaak geconfronteerd met de stop-and-go-beweging. Als we een initiatief zien, bouwen we remmen in, een omkadering ter bescherming van de creativiteit. Dit heeft echter heeft een omgekeerd effect. We beschikken over goede werkrachten, briljante economen en wetenschappers, maar zij ondernemen niets meer. Het is immers te moeilijk geworden om iets te ondernemen. Niet alleen de externe, maar ook de interne factoren beperken het ondernemerschap.

We moeten die remmen losrukken. Mijnheer de minister-president, ik begrijp dat u aan het federale aandeel niet kan raken, maar Vlaanderen heeft openheid, dynamiek en creativiteit nodig.

Minister-president Luc Van den Brande : Ik ben het absoluut eens met een aantal bedenkingen van professor Sleuwagen. Hij haalt ongetwijfeld pijnpunten aan.

Ik herinner me bijvoorbeeld de jaarlijkse vraag wat wij met de coördinatiecentra doen. Soms was de verleiding groot om een en ander wat terug te schroeven en aan te passen. Ik vond altijd dat men hier continu en consequent mee moest doorgaan, net zoals professor Sleuwagen.

Ik wil niet vooruitlopen op de debatten van de komende dagen, maar als men het over het formeel-institutionele karakter van de kaderwetten heeft, lijkt het me vanzelfsprekend dat wij alles op alles moeten zetten om de federale regering duidelijk te maken dat men die maatregelen tegen de juiste snelheid moet nemen zodat ze beantwoorden aan de behoeften van de Vlaamse economie. Dit is geen negatieve boodschap aan de federale regering, het is wel een essentieel gegeven.

Ten tweede ben ik het niet eens met de cijfers die Nederland – tot 1994 – vooraan plaatsen. In Nederland stelt men het laatste anderhalf jaar een terugloop vast van buitenlandse investeringen. Vlaanderen doet het, sinds mei-juni 1994, schoorvoetend beter. Uit contacten in Azië en de Verenigde Staten bleek dat er een aantal investeringsmogelijkheden vrijkomen. Daar moeten we alles op alles zetten. We hebben uitstekende mensen, niet alleen inzake produktiviteit, maar ook inzake vorming en opleiding.

Waarom besteden we zoveel aandacht aan de verbetering van de infrastructuur ? Waarom is Telenet Vlaanderen uiterst belangrijk ? Vanwege het project op zich, maar ook om een aantal anderen wakker te schudden. Waarom doen we inspanningen voor het wetenschapsbeleid ? Deze factoren creëren een aantrekkelijk klimaat voor nieuwe investeringen. De Nederlanders zijn nu druk bezig hun label : Nederland Distributieland, bij te stellen. Ze stellen namelijk vast dat een aantal investeringen hen ontsnapten.

De voorzitter : De heer Denys heeft het woord.

De heer André Denys : Ik ben tevreden dat de heer Laverge het artikel van professor Sleuwaegen aanhaalt. Het verwondert me wel enigszins dat de minister-president beweert het met bijna alles eens te zijn, behalve met de cijfers inzake Nederland. De beweringen van professor Sleuwaegen staan nochtans haaks op het verankeringsbeleid dat u voorstaat. Ter zake stelt de professor zich zeer terughoudend op. De verankeringspolitiek staat voor het afschermen, het niet openstellen van de markt, het niet aantrekken van buitenlandse bedrijven. Een regio die een verankerings- of afschermingspolitiek voert, creëert een negatief beeld. Dergelijke sfeer van afgeschermd, negatieve vrijheid leidt investeringen af, bijvoorbeeld naar Nederland of Groot-Brittannië.

De voorzitter : Minister-president Van den Brande heeft het woord.

Minister-president Luc Van den Brande : Ik ben het eens met de opmerkingen van professor Sleuwaegen over het stop-and-go en de continuïteit. Ik ben het helemaal niet eens met een aantal extreem liberale opvattingen van professor Sleuwaegen. Er is een hemelsbreed verschil tussen enerzijds opkomen voor grotere eigen beslissingsmacht en anderzijds alles op alles zetten om buitenlandse investeringen aan te trekken.

In San Diego woonden we een investeringsseminarie inzake biotechnologie bij. De biotechnologische top van de Verenigde Staten en de wereld was er aanwezig. We kregen er een heel grote respons. Niemand vroeg hoe het zit met onze verankeringspolitiek. Men vroeg me wel of we wetenschapsmensen en ondernemingen hebben, welke incentives we geven voor onderzoek en ontwikkeling. Bij het investeringsseminarie in Chicago omtrent de distributie waren 120 Amerikaanse topbedrijven aanwezig. Niemand vroeg naar de eigen beslissingsmacht. We mogen niet vergeten dat de theorie van de grotere beslissingsmacht zowel in Frankrijk als de Verenigde Staten – die een enorme vloed van Japanse overnames te verwerken kregen – de absolute basistheorie is.

Laten we dit goed uit elkaar houden. Er is een verschil tussen nieuwe vreemde investeringen – waarbij het gaat om een nieuwe toegevoegde waarde -, vijandige raids op eigen bedrijven en het versterken van de eigen beslissingsmacht.

We zijn een schitterend land van KMO's, maar we hebben te weinig grote ondernemingen. Die kan men maar tot stand brengen als de beslissingsmacht grotendeels hier verankerd blijft. Op een aantal punten kan ik professor Sleuwagen wel volgen, maar op dit punt ben ik het absoluut niet met hem eens. Ik probeer reeds drie jaar duidelijk te maken dat er een groot onderscheid is tussen pleiten voor een eigen beslissingsmacht en het maximaal aantrekken van vreemde investeringen. Die twee zijn echter absoluut niet tegengesteld.

De voorzitter : De heer Denys heeft het woord.

De heer André Denys : Het is niet mijn bedoeling het debat verder uit te breiden. Mijnheer de minister-president, ik vind het wel erg dat u zegt dat professor Sleuwaegen extreem liberaal is.

Minister-president Luc Van den Brande : Dat is zijn goed recht.

De heer André Denys : Neen, hij is gezond liberaal. (*Gelach*) Hij is niet méér liberaal dan zijn voorganger, de kabinetschef van uw eigen minister van Economie. Professor Sleuwaegen zegt net hetzelfde als die man. U moet hem dus niet voorstellen als een extreem radicale liberaal.

Minister-president Luc Van den Brande : Mijnheer Denys, de wetenschap heeft haar opdracht. Wij hebben onze opdracht. Ik heb altijd begrepen dat u in de voorbije periode ook heel veel belang hebt gehecht aan een zo groot mogelijke eigen beslissingsmacht.

Ofwel proberen we gezamenlijk professor Sleuwaegen op dit punt wat te bekeren, ofwel bekijken we welke goede argumenten hij aangeeft.

De voorzitter : De heer Laverge heeft het woord.

De heer Jacques Laverge : We gaan hier uiteraard het verankeringsdebat niet uitdiepen. Er zijn bindingsfactoren. Het ene sluit het andere niet uit. Ik denk dat we het daarover eens zijn. Een verankering mag echter geen rem vormen voor het aantrekken van bedrijven.

De minister-president spreekt over een nieuwe industriële dynamiek en over een geïndustrialiseerde dienstensector. De vraag is dan natuurlijk hoe men die sectoren kan aanzwengelen. De professor verwijst in dit verband naar Nederland, waar men binnen de sectoren van bijvoorbeeld ziekenzorg, openbaar vervoer en onderwijs een nieuwe dynamiek heeft tot stand gebracht, waardoor de dienstensectoren zich optimaal kunnen ontwikkelen. Ze kunnen worden gebruikt als produkten die men morgen kan exporteren.

We moeten aanvaarden dat we vandaag – met onze kennis en vorming in Vlaanderen – moeten overstappen op een export van diensten. Ik heb het dan niet over diensten zoals bijvoorbeeld het oprichten van een advocatenkantoor in Hongkong, maar over geïndustrialiseerde diensten. Dit houdt alles in wat te maken heeft met technologie over hoe de ziekenzorg, het onderwijs en het openbaar vervoer moeten worden gestructureerd.

Minister-president Luc Van den Brande : Dat is precies het drama. Een aantal vastgeroeste instellingen van het verleden hebben dat niet begrepen. Ik verwijs naar alles wat te maken heeft met de verhandeling van bagage op een luchthaven en een aantal diensten met een groter bereik dan die van de louter administratieve diensten.

Op dat vlak staan we nergens. De luchthaven van Schiphol exporteert nu bijvoorbeeld de ervaring en de technologie die de Nederlandse Luchtvaartmaatschappij op punt heeft gesteld.

Het is natuurlijk jammer dat een heel aantal zaken in de afgelopen periode onvoldoende werden aangepakt. Daarvan kan ik zelf tientallen voorbeelden aanhalen. Daarover ben ik het roerend met u eens.

De voorzitter : De heer Candries heeft het woord.

De heer Herman Candries : Mijnheer de voorzitter, het is mijn overtuiging dat de technologieën waaraan die diensten behoefte hebben, wel voorhanden zijn, maar in Vlaanderen geen kans krijgen. Het ontbreekt ons niet aan het technologische niveau, maar wel aan de toepassing ervan in de produktie. De afscherming van een aantal traditionele diensten en sectoren werkt hier contraproductief.

De heer Jacques Laverge : Mijnheer de voorzitter, Vlaanderen Internationaal probeert terecht een positieve beeldvorming van Vlaanderen te verzorgen, maar heeft met nogal wat handicaps af te rekenen. Vlaanderen beschikt over de geëigende instellingen ; het onderzoek en de ontwikkeling worden gestimuleerd – zij het dat het bestedingspercentage nog lager ligt dan in de ons omringende landen, de ontwikkeling is positief – maar deze mogelijkheden worden onvoldoende benut. De bedrijven doen echter wel onafgebroken een beroep op onze diensten, er loopt dus wat mis.

Mijnheer de minister-president, we moeten ervan overtuigd zijn dat het Vlaamse volk deze grote uitdagingen aankan. Het beschikt daarvoor over de vereiste kwaliteiten en geniet internationale erkenning. Het is aan ons allen om dat in de goede richting te stuw en de ruimte te creëren waarbinnen Vlaanderen Internationaal haar Europese en internationale rol op een creatieve en dynamische wijze kan blijven spelen.

De voorzitter : De heer Dielens heeft het woord.

De heer Fred Dielens (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, collega's, de heer Michiel Vandenbussche zal straks ingaan op de relaties met Nederland ; zelf zal ik het probleem vanuit een bredere invalshoek bekijken.

Op 19 augustus 1995 schreef de Gazet van Antwerpen – ik citeer – Vlaanderen doet schuchtere stapjes op het internationale forum. Dat loopt niet van een leien dakje omdat Vlaanderen weinig bekendheid geniet, alles moet leren, maar ook omwille van neo-unitaire onwil en tegenkanting. Toch wil deze Vlaamse regering een volwaardig buitenlands beleid uittekenen. Einde citaat. Ik haal dit aan omdat dit de situatie van een jaar geleden goed schetst.

Dielens

Mijnheer de minister-president, mijn fractie stond aanvankelijk nogal weifelachtig tegenover de ingediende beleidsbrief. Onze twijfel werd echter geenszins ingegeven door de neo-unitaire onwil waarvan de GvA melding maakte. Wij zijn het er immers mee eens dat het Vlaamse buitenlands beleid zich niet zomaar moet inpassen in de federale externe betrekkingen, maar dat het integendeel er zijn stempel op moet kunnen drukken. De heibel over de Belgische wapenleveringen aan het buitenland enkele jaren geleden, was hiertoe overigens de eerste aanzet. We stonden bij de indiening van de huidige beleidsbrief wat onwenning te luisteren naar een discours dat ons te mercantiel en te business-minded in de oren klonk, omdat het te weinig wordt geïnspireerd door principes die de mensenrechten voorop plaatsen in de buitenlandse relaties.

We stonden eveneens wat onwennig te luisteren naar een uiteenzetting die Vlaanderen op cultureel vlak in het buitenland wil verkopen. Onze ware volksaard dreigde echter plaats te moeten ruimen voor een culturele uitstraling met een grote c, liever dan dat men ons sociaal engagement, onze overlegmethodes en onze zucht naar pacificatie vooraan zou plaatsen.

Daarmee willen we de culturele inspanningen niet minimaliseren, maar ze mogen geen alibi vormen voor meer sociaalgerichte benaderingen. Na de bespreking in de commissie voor Buitenlandse Aangelegenheden, naar aanleiding van de begroting 1996 en de aanpassing van deze begroting, kwam onze fractie tot de conclusie dat de minister-president de geciteerde tegengewichten naast een mercantiel en cultureel buitenlands beleid wil plaatsen. Een bevestiging hiervan in deze plenaire vergadering zal bij onze fractie alle twijfels wegnemen.

Het is in dit licht dat ik de vier grote doelstellingen van het Vlaams buitenlands beleid, zoals aangehaald in het voorwoord van uw beleidsbrief, stuk voor stuk wil benaderen. Ten eerste willen we politiek een stem hebben in de wereld. Ten tweede moet Vlaanderen op economisch gebied een sterregio blijven in Europa. Ten derde wil Vlaanderen de motor blijven van de culturele verscheidenheid. Ten vierde wil Vlaanderen ook een eigen bijdrage leveren aan de internationale solidariteit.

Wij willen dus ten eerste politiek een stem hebben in de wereld. We hebben geen enkele moeite met deze lovenswaardige betrachting. We willen immers een stem hebben in dit federale land, maar ook in Europa, en bijgevolg ook in de wereld. Het delicate is uiteraard de invulling van de interfederale evenwichten en constitutionele afspraken, zodat het buitenlands beleid van de deelgebieden en van het federale niveau complementair zijn, zij het zonder hiërarchie, zoals in de beleidsbrief naar voren wordt geschoven.

De interministeriële conferentie voor buitenlands beleid is geroepen om via overleg deze evenwichten en afspraken te concretiseren. De versterking van de politieke positie van Vlaanderen zal uiteraard afhangen van de kwaliteit van het Vlaamse optreden binnen deze conferentie. Een belangrijke test-case is de op til zijnde intergouvernementele conferentie, en meer in het bijzonder de aanwezigheid van de gemeenschappen en de gewesten in de Europese Raad van Ministers.

Zodoende worden de lidstaten in de mogelijkheid gesteld zelf hun standpunt te bepalen en zelf hun stem uit te brengen over de aangelegenheden die tot hun bevoegdheidsterrein behoren. Woensdag eerstkomend zal trouwens in dit parlement dieper worden ingegaan op dit thema. Intussen moeten we ons vooral hoeden voor een versnipperde, zelfs contradictoire buitenlandse beleidsvoering, die zou worden geïnspireerd door een te ambitieuze en tegelijkertijd te enge loutere aanwezigheidspolitiek, waar ook ter wereld.

Ten tweede moet Vlaanderen op economisch gebied een sterregio blijven in Europa. Mijnheer de minister-president, het is lovenswaardig om de economische activiteiten van onze regio te versterken en ze tegelijkertijd uit te dragen, in de hoop dat niet alleen enkelen er beter van zullen worden, maar de hele bevolking, hier en in het buitenland. De tewerkstellingsbetrachting moet hier duidelijk aan worden verbonden.

Zoals ik reeds in mijn inleiding heb willen onderstrepen, dringen we erop aan dat elke economische uitwisseling gepaard zou gaan met een gewetensonderzoek. Mijnheer de minister-president, u oppert in uw beleidsbrief terecht dat Vlaanderen onmogelijk prominent in alle landen aanwezig kan zijn. De situatie van waaruit Vlaanderen vertrekt, noopt ertoe op een weloverwogen en duidelijke wijze prioriteiten te bepalen onder de landen en regio's waarmee Vlaanderen op een actieve wijze relaties wil aanknopen en onderhouden. Daarom stelt u voor dat Vlaanderen een concentratiebeleid zou voeren, zodat de middelen worden geconcentreerd op die landen en regio's die beantwoorden aan de eigen prioriteiten inzake buitenlands beleid.

Dit moet gebeuren op basis van een toetsing aan negen criteria. In dit kader willen we meer aandacht vragen voor welzijn en emancipatie. Onze gehechtheid aan democratie en mensenrechten mag niet louter retorisch blijven. De jobcreatie en de menswaardige benadering in alle relaties moeten prioritaire voorwaarden zijn van onze continentale en regionale keuzen. In dit verband benaderen we de omvorming van de Vlaamse Dienst voor Buitenlandse Handel tot een eenvoudige dienst voor steun aan de export, op maat van de bedrijven, met enige reserve. We denken dat buitenlandse handelsrelaties zich niet kunnen beperken tot cijfers van de handelsbalans. Ze bestaan niet enkel uit exportgegevens. Buitenlandse handelsrelaties

Dielens

moeten steunen op wederkerigheidsregels, willen zij duurzaam worden. Duurzame relaties kunnen niet bestaan zonder een eerlijke, evenwichtige en menswaardige opbouw van de transacties. Een louter ondersteuningsapparaat voor business hoeft voor ons niet, althans niet indien het initiatief door de overheid wordt uitgewerkt. We kijken uit naar de precieze vorm en inhoud die aan de betrokken dienst zal worden gegeven. Wij hebben begrepen dat dit eerstdaags in dit parlement zal worden besproken.

De derde doelstelling bestaat erin dat Vlaanderen de motor wil blijven van de culturele verscheidenheid. Herhaaldelijk wordt in de beleidsbrief aangestipt dat Vlaanderen zich in een unieke situatie bevindt. Met fierheid zeggen wij dat Vlaanderen aan de spits staat van de federale uitbouw en de profilering van culturele regio's. Met onze negen bilaterale toetsingscriteria willen we nagaan in welke mate de landen en de regio's waarmee wij onze relaties zullen uitbouwen, een gelijklopende visie hebben op, en een betrokkenheid hebben bij de ontwikkeling van Europa. We vragen ons zelfs af in welke mate ze een vergelijkbare staatsopbouw – lees : federalisme – hebben. Ten slotte moeten deze landen of regio's bereid zijn Vlaanderen als volwaardige partner te erkennen. Dat impliceert dat Vlaanderen de betrokken regio's net zo goed zal erkennen als volwaardige partner. Of niet soms ?

De volgende vraag heb ik al meermaals gesteld. We staan aan de top wat de uitbouw van deelgebieden betreft. Lopen we daarom niet het risico dat we bij verscheidene van onze grote Europese burens als zogenaamd destabiliserende partner zullen worden afgeschilderd ? In uw beleidsbrief schrijft u dat drie van onze burens behoren tot de grote lidstaten van de Europese Unie. Vlaanderen zal een strategie uitbouwen om hen, meer nog dan vandaag, bewust te maken van het feit dat de Europese integratie niet kan slagen indien ze de verscheidenheid van culturen en regio's niet erkennen. Ook moeten ze afstappen van de klassieke hiërarchische en centralistische opbouw van Europa door centrale staten.

Voorts pleit men in de beleidsbrief ook voor het onderhouden van permanente bilaterale betrekkingen met pioniers en voorvechters, zoals wij dat noemen. Het betreft Catalonië en ook Baskenland. Zal dat niet leiden tot evenwichtsstoornissen ?

Ik wil, ten slotte, blijven stilstaan bij de vierde doelstelling van het Vlaamse buitenlands beleid. Vlaanderen wil een eigen bijdrage leveren aan de internationale solidariteit. We staan volmondig achter deze stelling. De actie Vierkant voor Afrika, en het enorme succes van de afsluitingsplechtigheid in Leuven heeft bewezen dat de wil om effectief bij te dragen aan de internationale solidariteit, in Vlaanderen leeft.

Zoals wij eerder wat onwennig stonden ten aanzien van uw invalshoeken met betrekking tot het Vlaamse buitenlands beleid, kan ik me niet van de indruk ontdoen dat u in de beleidsbrief wat onwennig staat tegenover de precieze invulling van een Vlaams beleid voor ontwikkelings-samenwerking. U schrijft terecht dat het Vlaamse ontwikkelingsbeleid een geïntegreerde en concrete uitwerking zal krijgen binnen de eigen Vlaamse bevoegdheden. Maar in de doelstellingen van dit beleid vind ik de specifieke aandachtspunten niet terug die wel in de beleidsbrief van staatssecretaris Moreels terug te vinden zijn. Die aandachtspunten behoren tot de gemeenschaps- en gewestbevoegdheden, zoals de gezondheidszorg, het onderwijs, en de landbouw – lees : de voedselzekerheid. Bestaat hieromtrent concrete samenspraak ?

Op geografisch vlak spreken we van directe bilaterale samenwerking met een aantal selectief gekozen landen. Staatssecretaris Moreels heeft het veeleer over een geografische, naast een sectorale, concentratie. Bestaat hieromtrent eveneens samenspraak ?

Kortom, er is nood aan duidelijke criteria, controle en evaluatie. In welke mate wordt gebonden hulp, die dezer dagen nogal ter sprake is gekomen, gehanteerd ? In welke mate zijn de diverse initiatieven die recent ten aanzien van Zuid-Afrika werden genomen, te beschouwen als een onderdeel van het Vlaamse ontwikkelingsbeleid ?

Ik citeer het lovenswaardige Taalfaciliteringsprogramma ten voordeel van Vrijstaat en de subsidiëring van de Zuidafrikaanse New Housing Company. Wij kunnen ons volledig achter deze nieuwe ontwikkeling scharen, maar we willen vooral weten hoe de minister-president dergelijke en toekomstige initiatieven situeert in het kader van de Vlaamse bijdrage aan de internationale solidariteit.

Tot daar, mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, waarde collega's, de invalshoek van waaruit de SP-fractie aankijkt tegen het gevoerde buitenlands beleid van de Vlaamse regering. We appreciëren de gedurfde hardware en dringen erop aan dat onze software gretig zou worden ingebouwd. (*Applaus bij de SP*)

De voorzitter : Mevrouw Verwimp-Sillis heeft het woord.

Mevrouw Cecile Verwimp-Sillis (*Op de tribune*) : Voorzitter, mijnheer de minister-president, collega's, de tekst die ter bespreking voorligt, lijkt wel een beleidsbrief voor buitenlandse betrekkingen, althans laat de titel dit vermoeden, maar het is niet zo. Naar de inhoud is dit de beleidsbrief van een koopman. Het zou me niet verbazen, mijnheer de minister-president, mocht u een aantal genen van Mercator in uw cellen hebben zitten. De heer Dielens meent dat u wat gas zult terugnemen, ik ben benieuwd, want mijn fractie heeft moeite met een aantal van uw beleidsvoorstellen.

Minister-president Luc Van den Brande : Mevrouw Verwimp, dit wondere fenomeen hangt vanzelfsprekend samen met de wetten uit de natuurkunde. Als men wil vertragen, dan lijkt het me logisch dat men gas terugneemt. Maar niet als men wil versnellen. Ten tweede, is dit een allusie op Magritte ?

Mevrouw Cecile Verwimp-Sillis : In het hoofdstuk buitenlandse politiek van Vlaanderen stelt u terecht dat Vlaanderen onmogelijk overal prominent aanwezig kan zijn. We moeten prioriteiten bepalen. U wilt uw prioriteiten vooral concentreren in ruimte, samenwerken met een beperkt aantal landen of regio's. Mijn vraag is waarom we niet ook sectoraal concentreren, bijvoorbeeld naar de inhoud, naargelang wat al dan niet wordt uitgevoerd

De landen worden aan negen criteria getoetst. Hoe meer criteria op een bepaald land of een bepaalde regio van toepassing zijn, hoe hoger het land scoort en hoe meer het in aanmerking komt voor ons zogenaamd buitenlands beleid. Als ik dan de voorbeelden bekijk die in aanmerking komen, rijst de vraag, of er wel landen zijn die níet in aanmerking komen. Zweden alvast wel. De criteria zijn echter gemeenschappelijke taal, geografische nabijheid. U hebt het in de commissie ook over vergelijkbare grootte gehad. Dat is aardrijkskunde, geen natuurkunde. Ik zie de juistheid van die bewering niet.

China is ook een land dat in aanmerking komt. Is het vergelijkbaar qua staatsopbouw, gehechtheid aan democratie en mensenrechten ? U hebt in de commissie geantwoord dat het te groot is om links te laten liggen. Ik kan zo maar doorgaan : Brazilië, Viëtnam, Israël, Palestina. Daarnet vroeg de heer Dielens om eventueel nog een paar criteria toe te voegen. Maar heeft dit wel zin ? Ik denk namelijk dat u Vlaanderen gewoon aan alle landen in de wereld wilt verkopen die er maar op afkomen.

Bij de motivering vinden we drie hoofdredenen terug. Voor de buurlanden gaat het om goed nabuurschap. Voor derde-wereldlanden gaat het om ontwikkelingshulp. Voor alle landen gaat het echter eigenlijk gewoon om economisch eigenbelang en opportunisme. Daarom stelde ik u de vraag, mijnheer de minister-president, of u een koopman bent. Een zuiver politiek buitenlands beleid stelt u niet voor, met uitzondering van het sluiten van verdragen. Vandaar mijn vraag die ik in de commissie al stelde : wat is de meerwaarde van een Vlaams politiek buitenlands beleid ?

En wat deze verdragen betreft : wij kunnen erover lezen in de kranten, en mogen ze daarna bekrachtigen in het parlement.

De voorzitter : De heer Vandenbroeke heeft het woord.

De heer Christiaan Vandenbroeke : Mevrouw Verwimp, we zijn hier maar met enkelen en kunnen dan ook een discussie voeren zoals in de commissie. Wat is nu zo on-

oorbaar aan het begrip koopmanschap ? Het is absoluut niet mijn bedoeling de minister-president te verdedigen, integendeel. We zitten samen in de oppositie.

Mevrouw Cecile Verwimp-Sillis : Het begrip koopmanschap op zich gaat nog. Ik wilde het nog hebben over de manier waarop de koopman in kwestie, van wie ik hier het proces wil maken, zeer ambitieus is. Mijns inziens is deze koopman té ambitieus.

De heer Christiaan Vandenbroeke : Wat is er mis met een ambitieus koopman ?

Mevrouw Cecile Verwimp-Sillis : De minister-president drukt zich uit in termen als Vlaanderen economisch aan de top, economische groei en expansie.

Minister-president Luc Van den Brande : Ik ben geen masochist. Jullie spreken in theorie over werkgelegenheid en tewerkstelling. Er zijn echter geen honderd manieren om werkgelegenheid te creëren. Het is de taak van de regering om het economisch vlak te versterken en te beantwoorden aan een aantal behoeften van de samenleving. Export en het aantrekken van investeringen zijn instrumenten om werkgelegenheid te creëren.

Wat zijn de imperatieven van een buitenlands beleid ? Een van de collega's zei het al : een buitenlands beleid is per definitie historisch en internationaal. Een staat of deelstaat moet deelnemen aan een belangengemeenschap, dit in de neutrale betekenis van het woord. Men moet de belangen van zijn eigen gemeenschap vooropstellen en proberen waar te maken.

Daaraan koppelen we een moreel en ethisch perspectief. Mijnheer Dielens, er zijn misschien meer dan negen parameters. Gehechtheid aan democratie en mensenrechten wordt uitdrukkelijk vermeld. Het gaat hier om een voorconditie. Waarom hebben we anders – tot ergernis van een aantal collega's – gewacht om met Zuid-Afrika afspraken te maken ?

In punt zes en zeven heb ik het over de nood aan steun en samenwerking en over de mogelijkheid voor Vlaanderen, om op een zinvolle wijze solidariteitsacties te ontplooiën. Ik kan nog veel meer zeggen, mevrouw. Als u er een karikatuur van wil maken, laat ik dat voor uw rekening. Als ik met respect voor deze ethische perspectieven, koopman kan zijn voor Vlaanderen in een internationale belangengemeenschap, doe ik dat met 100 percent overtuiging. *(Applaus bij de CVP en de VLD)*

De voorzitter : De heer Sleetckx heeft het woord.

De heer Jef Sleetckx : In deze discussie wil ik me mengen, net als in de commissie. De buitenlandse reizen van de minister-president deden menig volksvertegenwoordiger de wenkbrauwen fronsen. Ook ik had reserves, dat geef ik eerlijk toe. Nu verneem ik echter dat die reizen heel wat succes hebben en dat ze in het buitenland ernstig worden

Sleeckx

genomen. Ik heb goede hoop dat deze reizen op termijn een gunstige economische weerslag op Vlaanderen zullen hebben, en op de bekendheid van Vlaanderen in de wereld. Uit mijn mond is dat een compliment, want iedereen weet dat ik het liever over België heb dan over Vlaanderen.

De voorzitter : De heer Vandenbroeke heeft het woord.

De heer Christiaan Vandenbroeke : Het antwoord van de minister-president heeft me wat verrast. Aansluitend bij mijn tussenkomst noemde hij het standpunt van mevrouw Verwimp karikaturaal. Met mijn goed karakter had ik de dingen nooit zo scherp durven formuleren. Iedereen is zich ondertussen bewust van het belang van het ecologische. De manier waarop mevrouw Verwimp ecologie en economie nog tegen elkaar uitspeelt, en daarbij het belang van import, export en handelsrelaties onderschat, is wat voorbijgestreefd. Het was echter niet mijn bedoeling dat de minister-president zo scherp zou uithalen.

De voorzitter : De heer Denys heeft het woord.

De heer André Denys : Met mijn minder goede karakter wil ik een paar dingen gerust scherp verwoorden. De discussie tussen Volksunie en Agalev over deze materie, roept vragen op. Ook de VLD heeft van Agalev een lijstje met veertien aandachtspunten gekregen, met de vraag of we het daarover inhoudelijk eens konden worden. Een van die punten betrof het buitenlands beleid. Ik meen te weten dat VU-voorzitter Bert Anciaux inzake buitenlands beleid dezelfde strategie aanhangt als Agalev. De heer Vandenbroeke staat blijkbaar niet op één lijn met zijn partijvoorzitter.

De heer Christiaan Vandenbroeke : Daar wil ik toch op reageren. De voorbije zes jaar was ik actief in het Volksunie-partijbestuur, eerst als algemeen secretaris, later als waarnemend ondervoorzitter. Ik heb mijn voorzitter dus altijd wat kunnen bijsturen. Nu ik geen ondervoorzitter meer ben, kan er wel eens wat ontsporen. (*Gelach*)

Ten gronde nu : de Volksunie is een Vlaams-realistische-nationale partij. Voor zo een partij zijn economie en buitenlandse handel, uiteraard met ecologische correcties, erg belangrijk. De heer Denys hoeft zich dus geen zorgen te maken.

Mevrouw Cecile Verwimp-Sillis : Om terug te komen op de opmerking van de heer Sleeckx : in commissie heb ik gezegd dat het in onze ogen niet de taak van een minister-president is om voortdurend op reis te gaan. Zijn coördinerende taak ligt hier in Vlaanderen.

Ik zou volgens de minister-president een karikaturaal beeld ophangen. Ik heb echter geen kritiek geuit op de inhoud van de criteria, die ik erg goed vind. Mijn kritiek betrof de toepassing van die criteria. Ik vraag me gewoon af

op basis van welke criteria men er bepaalde landen uitpikt die voor steun in aanmerking komen. Waarom vallen andere landen uit de boot ? Via welk criterium komt China op de lijst terecht ? Is het misschien te groot om het links te laten liggen ?

Een tweede punt betreft het buitenlandse economisch beleid. Er wordt weinig twijfel gelaten over het beleid waarvan de minister-president droomt : hij wil Vlaanderen economisch aan de top. De woorden die ter zake in de beleidsbrief voorkomen zijn : economische groei, expansie, concurrentie en competitie. Wij zien een beleid veeleer in termen van samenwerking en duurzaamheid. Maar dat wist de minister-president blijkbaar al : hij is even weggegaan.

De voorzitter : De heer Vandenbroeke heeft het woord.

De heer Christiaan Vandenbroeke : Mijnheer de voorzitter, het is erg : ik had een goed humeur, maar nu steiger ik volkomen. De voetbalcompetitie is net afgelopen. Met alle sympathie voor mevrouw Verwimp-Sillis en haar fractie, maar is het nu echt de bedoeling ervoor te zorgen dat Vlaanderen in vierde provinciale speelt ? Als dat is wat men wil bewerkstelligen, dan moet men dat blijven herhalen. Ik woon in Waregem, waarvan de ploeg dit jaar degradeert vanuit eerste klasse. Mijn hart bloedt dus, want ik zou de ploeg liever op Europees niveau zien spelen.

Mevrouw Cecile Verwimp-Sillis : Ik ken wel de voetbal, maar ik ben een leek op het gebied van het voetbal.

De voorzitter : De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen : Ik had graag geantwoord op de interventie van de heer Vandenbroeke. Ik heb geen enkel probleem met competitie, op voorwaarde dat we met dezelfde spelregels en op gelijke basis kunnen vertrekken. Dan is competitie correct. In die zin doet dit zich in het kader van de wereldhandel niet altijd voor in dezelfde situatie. Zoals mevrouw Verwimp-Sillis vooropstelde, zijn samenwerking en duurzaamheid zeker essentiële elementen die mee in acht moeten worden genomen.

De voorzitter : De heer Vandenbroeke heeft het woord.

De heer Christiaan Vandenbroeke : Mijnheer Sannen, dat is geen enkel probleem. Ik ben inderdaad voorstander van een eerlijke competitie, maar wens dan ook Vlaanderen op Europees en zelfs mondiaal niveau te laten spelen en het niet te laten degraderen.

De voorzitter : De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen : Ik ben het volledig met u eens, mijnheer Vandenbroeke. Ik denk echter dat we heel wat te bieden hebben inzake een buitenlands beleid. Mevrouw Verwimp-Sillis tracht ook aan te geven dat een buitenlands beleid en zelfs handel meer betekent dan lou-

Sannen

ter en alleen koopmanschap. We hebben ook heel wat andere zaken te bieden, die we bij het beleid moeten betrekken : vandaar het nuancerende betoog dat ze probeert naar voren te brengen.

De voorzitter : Minister-president Van den Brande heeft het woord.

Minister-president Luc Van den Brande : Mijnheer de voorzitter, mijnheer Sannen, daarover zijn we het toch allen eens ? Waarom moet u steeds denken in termen van zich wederzijds uitsluitende criteria ? In een aantal gevallen hoeven die criteria elkaar toch niet uit te sluiten. Ik ben er trots op dat zoveel verenigingen, zoveel bewegingen in Vlaanderen hebben ingespeeld op een aantal projecten in samenwerking met Centraal- en Oost-Europa. We zijn begonnen met 240 projecten, die nu lopende zijn. Ik heb vanaf het begin gezegd dat we niet overal iets kunnen doen : derhalve hebben we ons toegespitst op een viertal regio's, landen waarmee we deze projecten opzetten. Dat zullen we nu versterken door het uit te breiden naar Roemenië. Vergelijk ik met andere landen – niet de andere regio's – in Europa, dan moet ik vaststellen dat we de vijfde, zesde of zevende partner in Centraal-Europa zijn. Het gaat hier in feite om de versterking van mensen, de versterking van democratische structuren en privé-initiatief.

Een tweede voorbeeld is onze samenwerking met zuidelijk Afrika en Zuid-Afrika. Niet alleen het taalfaciliteringsprogramma, maar zoveel programma's geven heel uitdrukkelijk blijk van een toegevoegde waarde die we ter beschikking kunnen stellen. Men moet dus eens ophouden te denken volgens een of-of-patroon. Is het ook nog even toegelaten om, op een gerichte manier en met erkenning van een aantal democratische en internationale principes, te proberen iets tot stand te brengen in die internationale belangengemeenschap ? Dat zou betekenen dat we allen masochisten zijn. Als u wenst masochist te zijn, dan is dat voor uw rekening, niet voor de mijne. Het is, dacht ik, toch niet verboden om handel te drijven en de economie te versterken ?

De voorzitter : De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen : We zijn het eens met datgene wat de minister-president net heeft gezegd. Maar in welke mate heeft men bijvoorbeeld invloed in China ? Omwille van het economische aspect laten we eventuele kritische geluiden vaak achterwege.

De voorzitter : Minister-president Van den Brande heeft het woord.

Minister-president Luc Van den Brande : Richt uw pijlen niet op een beginnend Vlaams beleid dat zich nog aan het ontwikkelen is, maar wel consequent op een gedeelte van

het federale beleid. (*Applaus bij de CVP, de VLD en het VB*)

De voorzitter : Mevrouw Verwimp-Sillis heeft het woord.

Mevrouw Cecile Verwimp-Sillis : De beleidsbrief staat vooral in het teken van expansie, concurrentie en competitie.

Het luik van de export werd door de heer Laverge al uitgebreid besproken. Wat daarover in de beleidsbrief staat is gedeeltelijk achterhaald, vermits er een nieuw decreet op de VDBH op komst is. U hebt gezegd dat dat de naam VDBH wordt gewijzigd in Export-Vlaanderen. Toch bestaat er in de handel ook een importzijde. U hebt in de commissie terecht opgemerkt dat dit geen bevoegdheid meer is van de deelstaten en evenmin van de federale overheid. Dit neemt niet weg dat het onze bekommernis is en moet blijven. We moeten onze invloed bij de Wereldhandelsorganisatie blijven aanwenden ten bate van eerlijke prijzen. Bij de in- en uitvoer dient men de ecologische kost te verrekenen zoals het energieverbruik, de vervuiling en het verbruik van natuurlijke reserves. Maar ook de sociale kost moet in rekening worden gebracht.

Voldoende controle is noodzakelijk opdat er geen waren worden ingevoerd die in mensonwaardige omstandigheden zijn geproduceerd. We dienen te streven naar het bevorderen van de lokale en regionale handel, bij voorkeur op een milieuvriendelijke wijze. We moeten ten slotte bereid zijn een eerlijke prijs te betalen voor produkten uit andere landen.

Er werd een aparte beleidsbrief beloofd aangaande de Vlaamse inspanningen voor ontwikkelingssamenwerking. In afwachting wil ik hier enkel de bedenking maken dat het een utopie is te geloven dat het faillissement van het Zuiden geen negatieve gevolgen zal hebben voor onze welvaart. Onze ongebreidelde consumptie en groei ten koste van andere werelddelen, is op termijn niet houdbaar. Een aalmoes van 40 frank per Vlaming zal daarvoor niet volstaan.

Het vierde luik van de beleidsbrief handelt over cultuur. Ook wij zijn voorstander van het behoud van de eigen taal in Europa en de wereld. Maar dat zal niet vanzelf gebeuren. Het ziet ernaar uit dat enkele grote talen de kleintjes zullen verdringen. Het zal heel wat denkwerk, goede wil en overtuigingskracht vergen om de trend om te buigen. En daar wil collega Suykerbuyk zich vast wel mee voor inzetten.

Ik wil even ingaan op het idee van de culturele ambassadeurs. Een viertal jaren geleden werd aan de kandidaten voor de titel van cultureel ambassadeur uitdrukkelijk gevraagd om de merknaam – Vlaanderen – uit te dragen. Zoiets verwacht je eerder van coca-cola en croky-chips. Een bekend orkest moest zelfs zijn naam vervlaamsen om in aanmerking te komen.

De voorzitter : Minister-president Van den Brande heeft het woord.

Minister-president Luc Van den Brande : Ik wil hier formeel ontkennen dat we dat ooit hebben gevraagd. We hebben wel gezegd dat we met die culturele ambassadeurs een platform wensten aan te reiken voor een aantal kunstenaars om, in volledige autonomie, een interessante ervaring op te doen.

Kunst kan niet alleen gedijen in de walm van Vlaanderen. Kunst kan maar gedijen als kunstenaars in contact komen met de creativiteit van anderen. De Vlaamse kunstenaars kunnen dankzij de Vlaamse culturele ambassadeurs in contact komen met andere podia.

Ik herhaal met klem dat de Vlaamse regering de kunstenaars geen beperkingen oplegt maar hun creatieve autonomie respecteert.

Mevrouw Cecile Verwimp-Sillis (*Op de tribune*) : Mijnheer de minister-president, toen de heer Weckx minister van Cultuur was, heeft een bepaald orkest de term Vlaams in zijn naam moeten opnemen om cultureel ambassadeur te kunnen worden.

Ik weet dat ondertussen heel wat veranderd is. Het begrip culturele ambassadeur begint te verwateren en is meer een steun aan culturele activiteiten geworden. Dit juich ik wel toe.

Mijnheer de voorzitter, inzake het imago van Vlaanderen verdedig ik het standpunt dat goede wijn geen krans behoeft. Teveel krans rond een gewoon tafelwiltje, is ronduit belachelijk.

De wereld willen veroveren met de leeuwenvlag is potsierlijk !

Minister-president Luc Van den Brande : Mevrouw Sillis, ik heb geleerd dat goede wijn wel een krans behoeft.

Niemand zal beweren dat onze Vlaamse kmo's geen prima produkten maken. Dit is inderdaad niet voldoende om de markten te veroveren.

U zegt dat het potsierlijk is de wereld te willen veroveren met een leeuwenvlag. Ik ga met uw standpunt akkoord als dit een artificieel gebruik is. Elk land maakt echter gebruik van een symbool. U hebt het voorbeeld van Zweden gegeven. Zweden maakt campagne met the best of Sweden, een ongelooflijke combinatie van cultuur en economie. Ik kan u nog andere voorbeelden geven.

Vlaanderen lijdt aan elementaire identiteitschaamte. Wat andere landen als natuurlijk gebruik van de eigen identiteit beoordelen, wordt in Vlaanderen als verdacht aangezien. Ik deel het standpunt van de heer Suykerbuyk dat wij moeten afstappen van de complexen die anderen ons opzadelen. Dit heeft wellicht te maken met onze geschiedenis.

Zonder ons te willen vergelijken met Polen, moeten wij durven toegeven dat Vlaanderen maar in beperkte periodes zijn lot in eigen handen had. We gedragen ons teveel als masochisten en zijn het niet gewoon op een natuurlijke manier met onze identiteit om te gaan. Wat goed is aan andere identiteitsbenaderingen, is ook bij ons aanvaardbaar. Waarom zou een natuurlijke omgang met de eigen identiteit bij voorbaat verkeerd zijn ? Daar heeft u me alleszins met uw interventie niet van kunnen overtuigen.

De voorzitter : De heer Van Hauthem heeft het woord.

De heer Joris Van Hauthem : Mevrouw Verwimp-Sillis, ik ben het met u eens dat met een vlag zwaaien niet alles oplost. Als men volgens u echter niets mag propageren onder deze vlag, onder welke vlag kan het dan wel ?

De voorzitter : De heer Vandenbroeke heeft het woord.

De heer Christiaan Vandenbroeke : Mijnheer de voorzitter, u weet dat ik voor een aantal zaken extra attent ben. Als ik de minister-president hoor verwijzen naar de geschiedenis, ben ik dat in het kwadraat.

Mijnheer de minister-president, in Vlaanderen is – al dan niet op een masochistische wijze – de subjectieve wetenschap die de geschiedenis is, vaak vertekend. Het siert u echter dat u aan een algemeen klimaat werkt om op dit vlak een kentering teweeg te brengen. Er ontstaat nu eindelijk een soort fierheid. Ooit was dat anders.

De voorzitter : Mevrouw Verwimp-Sillis heeft het woord.

Mevrouw Cecile Verwimp-Sillis : Het ging niet alleen over de vlag met de leeuw, alhoewel dat de vlag is die de minister-president meesleurt. Ik vind gewoon dat er in het algemeen geen nood is aan een vlag. Goede wijn behoeft geen krans, dus ook geen vlag. (*Opmerkingen van de heren Van Joris Hauthem, Christiaan Vandenbroeke en Herman Candries*)

De voorzitter : De heer Candries heeft het woord.

De heer Herman Candries : U hebt daarstraks geen publiciteit willen maken voor frisdrank. Het grootste Amerikaanse frisdrankenmerk zegt dat het zich als nummer één inzake publiciteit, niet kan veroorloven op dat vlak ook maar één dag afwezig te zijn. Dat geldt ook voor al onze bedrijven. Niet iedereen kan er helaas zo veel geld aan besteden. Het komt er echter niet alleen op aan goed te zijn, maar ook te zeggen dat men goed is. Dat is een opdracht, zowel voor onze ondernemers als voor de overheid.

Mevrouw Cecile Verwimp-Sillis : Ik heb mijn bedenkingen bij het feit dat een culturele instelling per brief wordt gevraagd om de merknaam Vlaanderen uit te dragen. Die manier van verkopen vinden wij schandalig.

De heer Joris Van Hauthem : Ze worden betaald door Vlaanderen.

De voorzitter : De heer Candries heeft het woord.

De heer Herman Candries : Is Vlaanderen dan een vies woord ? Kleeft er iets aan dat we moeten verborgen houden voor de wereld ?

Mevrouw Cecile Verwimp-Sillis : Is Vlaanderen een merknaam ? Als we goed zijn, mogen we daar inderdaad voor uitkomen.

De heer Herman Candries : Quod erat demonstrandum.

Mevrouw Cecile Verwimp-Sillis : We mogen niet verkopen te allen prijze. Dat is nochtans wat de beleidsbrief uitademt.

De voorzitter : De heer Denys heeft het woord.

De heer André Denys : Ik zou mevrouw Verwimp-Sillis enigszins willen steunen. We hebben voor onze landbouwprodukten een reputatie kunnen opbouwen met het label Belgisch, bijvoorbeeld met onze Belgische kazen. We hebben daar jaren over gedaan.

Moeten we nu een andere politiek voeren, en onze kazen als Vlaamse kazen promoten ? Op die manier gaat onze vroegere inspanning verloren.

Minister-president Luc Van den Brande : Mijnheer Denys, ik deel absoluut uw mening. Ik had het daarom over een natuurlijke, niet artificiële omgang met symbolen. Niemand in dit land zal het bijvoorbeeld in zijn hoofd halen om in het buitenland Vlaamse chocolade aan te prijzen. Belgische chocolade is een begrip en wordt in het buitenland als een kostbaar goed verkocht.

Als we zes miljoen kilo tomaten kunnen verkopen, door een beurs in Rusland aan te doen, dan is dat mooi meegenomen. Het is echter niet voldoende om te zeggen : dit is Vlaams. Mijnheer Vandenbroeke heeft gezegd, de wijn moet wat chambreren. Als we een deel van onze historische ambachten kunnen koppelen aan hedendaagse produkten dan zou men in de wereld zeggen : als het Vlaams is, dan houdt dat kwaliteit in. Zaken die een plaats hebben verworven in de wereld moeten we niet terugschreeven. Ik pleit niet voor een actie Vlaamse chocolade.

De heer André Denys : Ik wil nog een praktisch voorbeeld aanhalen. Een brouwerij in mijn gemeente ontwikkelde een nieuw bruin bier. Uit onderzoek bleek toen dat de naam van de gemeente het meest geschikt was om dat bier te verkopen. Achteraf bekeken, klopte dat ook. Zoiets kan ook op een ander niveau kloppen.

De heer Christiaan Vandenbroeke : Ik denk dat een aantal collega's de kritische ondertoon van mevrouw Verwimp niet hebben begrepen. De coalitie zegt gemakkelijk : wat we zelf doen, doen we beter. Mevrouw Verwimp

vraagt daar meer inhoud aan te geven en daarin kan ik haar volgen. Ik ben blij dat we het zelf kunnen doen, maar het goed doen, is nog iets anders.

Mevrouw Cecile Verwimp-Sillis : Ik wil nog eens terugkomen op het voorbeeld van de minister-president over de tomaten. Tomaten worden in België in serres gekweekt. Daar heeft men energie voor nodig en dan moeten ze nog eens worden vervoerd naar Rusland. Zo'n soort van export kan voor ons niet. Dat is alleen mogelijk omdat de prijzen van de energie niet verrekend worden. De reële prijs ligt veel hoger.

De voorzitter : Collega's, ik moet u vragen het verder bondig te houden want er zijn nog een aantal sprekers.

Mevrouw Marijke Dillen : Mijnheer de voorzitter, tot nu toe is niemand van onze fractie aan het woord geweest. Alle andere fracties daarentegen wel. Ik heb er geen bezwaar tegen dat de heer Van Grembergen door omstandigheden eerst mocht spreken maar ik sta er toch op dat de regels worden gerespecteerd.

De voorzitter : De volgorde werd opgesteld door de voorzitter die de vergadering heeft geopend, en bovendien is de inschrijving van de spreker van het Vlaams Blok later binnengekomen.

Mevrouw Marijke Dillen : Ik ben ervan overtuigd dat het aan uw voorganger ligt, maar ik pleit voor het respecteren van de reglementen, zelfs als uw voorganger een andere volgorde heeft opgesteld. (*Rumoer*)

De voorzitter : Mevrouw Dillen, de volgorde wordt meestal aangehouden. Dit veronderstelt echter wel dat de inschrijvingen tijdig gebeuren.

De heer Sarens heeft het woord.

De heer Freddy Sarens (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, collega's, als spreker van de tweede ronde beperk ik me tot twee thema's.

Het eerste thema is het beleid inzake ontwikkelingssamenwerking. Vlaanderen kent een sterke en lange traditie inzake gepersonaliseerde ontwikkelingssamenwerking. De NGO's komen voornamelijk uit Vlaanderen – het thema spreekt nog steeds aan. Er werd reeds verwezen naar de actie Vierkant voor Afrika, waarbij 20.000 tot 25.000 mensen enthousiast deelnamen aan de slotmanifestatie. Anderzijds toont recent Europees onderzoek aan dat aandacht en respect vragen voor ontwikkelingssamenwerking, niet zo eenvoudig is.

In Vlaanderen kunnen we twee richtingen uit met het beleid. Enerzijds worden we gevraagd door en hebben we heel wat te bieden aan ontwikkelingslanden. Anderzijds kunnen we onze eigen bevolking bewust maken van de

Sarens

problematiek. We zijn immers bevoegd voor onderwijs, cultuur en media.

Ik wil vier punten onder uw aandacht brengen. Ten eerste moeten we, rekening houdend met de beperkte financiële middelen van Vlaanderen, duidelijke prioriteiten stellen. We moeten geografisch en sectorieel bepalen op welke terreinen we willen werken. Mijnheer de minister-president, u kondigde een aparte nota omtrent het Vlaams ontwikkelingsbeleid aan. Daar kijken we naar uit. Ik neem aan dat de geografische en sectoriële beperkingen duidelijk in die nota worden geschetst.

Terloops vraag ik even uw aandacht voor het beleid ten aanzien van Zuid-Afrika. Dat zit in de goede richting. Zuid-Afrika maakt moeilijke tijden door en beleeft een belangrijke overgangsfase. De democratische verkiezingen zijn achter de rug en de nieuwe structuren moeten worden opgebouwd. Zuid-Afrika is de potentiële groeipool van zuidelijk Afrika en misschien van heel Afrika.

Zuid-Afrika biedt heel wat toekomstmogelijkheden. Het is geen gewoon ontwikkelingsland. Er is industrie, modern management en infrastructuur. Ondertussen wordt een democratische structuur opgebouwd, die met de hele bevolking rekening houdt. Ik pleit ervoor dat we ons niet zouden beperken tot de enge, culturele verbondenheid, maar dat we ons naar bredere bevolkingsgroepen zouden richten. We kunnen hiervoor die culturele verbondenheid aanwenden. We beschikken over veel troeven zoals onderwijs, welzijn, huisvestingsmaatschappijen en politieke structuren die men ons benijdt. Hoe ingewikkeld die politieke structuren ook zijn, men komt ze bestuderen.

Een tweede aandachtspunt is dat we pleiten voor een optimale en gecoördineerde aanwending van alle beschikbare middelen en instrumenten die we vandaag al ter beschikking hebben. Ik wil speciaal aandacht vragen voor de Vlaamse Vereniging voor Ontwikkelingssamenwerking en Technische Bijstand. De VVOB levert vandaag reeds prachtig werk, maar we benutten nog niet ten volle alle mogelijkheden.

Een derde aandachtspunt is dat het Vlaamse ontwikkelingsbeleid geen geïsoleerd element mag vormen in het Vlaams buitenlands beleid en in het Vlaams beleid in het algemeen. Zoals men dit ook op federaal niveau probeert, zou men alle departementen moeten betrekken bij de acties. Men zou steeds moeten bekijken welke effecten de maatregelen hebben in verband met ontwikkelingssamenwerking.

Als vierde aandachtspunt in verband met ontwikkelingssamenwerking wil ik u ook vragen dat er duidelijkheid wordt geschapen in de kwestie van de kredieten die aanwezig zijn in de Vlaamse begroting, bestemd voor de landen in ontwikkeling. Deze kredieten liggen immers ver-

spreid over een aantal departementen, zodat het moeilijk is om daar een goed zicht op te hebben. Ik stel dus voor dat daaromtrent een volledige inventaris wordt gemaakt.

Ten tweede wil ik aandacht vragen voor de Raad van Europa. Als federaal parlamentslid was ik gedurende vier jaar lid van de Raad van Europa. Ik stelde daar vast dat de Raad van Europa voor de meeste Europese landen het enige forum is om zich op Europees vlak te manifesteren. Als ik me niet vergis, zijn er momenteel 32 landen lid van deze Raad. In deze Raad is er dus een confrontatie tussen verschillende Europese culturen.

Ik som even de bevoegdheden op van deze Raad van Europa : economische zaken, economische ontwikkeling, sociale zaken, gezondheidszorg, gezinsbeleid, mensenrechten, cultuur en onderwijs, wetenschap en technologie, leefmilieu, regionale planning, lokale besturen en landbouw. Dit zijn bevoegdheden die ook bijna exclusief tot de bevoegdheden van het Vlaams Parlement behoren. Het is dus bijzonder jammer dat onze parlementsleden niet kunnen aanwezig zijn bij de confrontaties in die commissies, om de stem van het Vlaamse volk te laten horen. Ik pleit dan ook voor de aanwezigheid van het Vlaams Parlement in de Raad van Europa. Dit is zeker een taak voor het Vlaams Parlement zelf, maar ik denk dat ook de Vlaamse regering hier haar steentje kan bijdragen. (*Applaus bij de CVP*)

De voorzitter : De heer Platteau heeft het woord.

De heer Stefaan Platteau : Ik wil zeer kort inpikken op wat de heer Sarens heeft gezegd. In verband met Zuid-Afrika heeft hij gezegd dat dit de belangrijkste groeipool wordt voor het zuidelijke gedeelte van Afrika. Ik kan hem zeggen dat Zuid-Afrika op dit moment reeds de belangrijkste groeipool is. Voor het overige ben ik het volledig met hem eens als hij pleit voor meer Vlaamse steun. Ik zou bij de minister-president dan ook willen aandringen om in die richting verder te werken.

In verband met de Raad van Europa en de aanwezigheid van het Vlaams Parlement in dit orgaan, wil ik verwijzen naar onze afwezigheid – nog steeds – in het Parlement van de Benelux. Ik weet dat de heer Suykerbuyk daarin is geïnteresseerd.

Het is misschien het gepaste ogenblik om te herhalen dat Vlaanderen noch door de Vlaamse regering, noch door het Vlaams Parlement, vertegenwoordigd is in de Benelux.

De heer Herman Suykerbuyk : Mijnheer Platteau, ik heb dat daarnet zelf aangebracht.

De heer Stefaan Platteau : Mijnheer de voorzitter, ik maak nu de parenthesis en de vergelijking met de uiteenzetting van de heer Sarens.

De voorzitter : De heer Van Overmeire heeft het woord.

De heer Karim Van Overmeire : Mijnheer de voorzitter, u blijkt een eigenaardige invulling te geven aan het principe Eigen volk eerst, maar daarover zal ik me straks met u in de koffiekamer onderhouden.

Ik was zinnens mijn langverwachte toespraak aan te vatten met de vaststelling dat dit parlement nagenoeg eensgezind is over deze beleidsbrief of dat de tegenstelling meerderheid-oppositie helemaal niet scherp afgelijnd is. Na het aanhoren van de debatten kom ik echter tot de conclusie dat vooral tussen de fracties van de oppositie sterke tegenstellingen bestaan. Het Vlaams Blok is voorstander van een krachtig optreden van Vlaanderen in het buitenland en herkent zich in de vier doelstellingen van de beleidsbrief : een eigen Vlaamse stem in Europa, in de wereld en in internationale organisaties, Vlaanderen als performante sterregio, Vlaanderen als motor van het Europa van de culturen en een Vlaanderen dat solidair is met de probleemgebieden in de wereld.

We zijn het eens met de grote lijnen van de beleidsbrief, maar willen toch een aantal bedenkingen formuleren en suggesties aanreiken. Zoals verscheidene sprekers al hebben aangetoond, draait het federale model zoals uitgetekend door de Sint-Michielsakkoorden eigenlijk vierkant en blijven de communautaire spanningen en conflicten zich ophopen, niet in het minst op het vlak van de Europese en internationale politiek. Uit een lange lijst van conflicten die zich de jongste twee jaren hebben voorgedaan, maak ik een selectie.

Zo wil ik verwijzen naar de problemen bij de verspreiding van de brochure Vlaanderen Vandaag en naar het feit dat men frequent een beroep moet doen op diplomatiek personeel dat niet door Vlaanderen werd aangesteld en ook niet door de Vlaamse administratie kan worden gesancioneerd.

Verder refereer ik aan de verhouding tussen de Vlaamse en de Belgische Dienst voor Buitenlandse Handel. De hervormingsplannen voor de BDBH liggen klaar, maar ze beogen niet het terugschroeven van de rol van deze dienst en gaan evenmin in op onze eis om het gewicht van de vertegenwoordiging van Vlaanderen in de diverse raden van bestuur in overeenstemming te brengen met het aandeel van Vlaanderen in de Belgische export.

Ik verwijs tevens naar de wijze waarop de Vlaamse parlementaire afvaardigingen naar een aantal internationale structuren, zoals de Raad van Europa en de Benelux, werden georganiseerd of niet georganiseerd.

Ik breng u ook het lot in herinnering dat het verweerschrift van het Vlaams Parlement aan de Europese Commissie was beschoren in de zaak van de aanbestedingsdossiers ; we werden daarbij geconfronteerd met de obstructie van Belgische structuren en diplomaten.

Mijnheer de minister-president, het spektakel dat werd opgevoerd met het oog op uw gelukwensen aan Lisa Del Bo en de onverwachte opschudding over de Vlaamse aanwezigheid op de biënnale in Venetië spreken boekdelen. Dit zijn geen kinderziekten van een nieuw federaal systeem ; in geen enkele federatie vindt men een dergelijke gespannen verhouding terug. Het gaat om een fundamentele tegenstelling tussen de Vlaamse en de Belgische federale structuren. Het is een tegenstelling tussen wat nodig en goed is voor Vlaanderen enerzijds, en wat de Belgische machtsstructuren ons willen toestaan anderzijds.

Volgens uw optimistische beleidsbrief beschikt Vlaanderen – ik citeer uit pagina 11 – over grondwettelijk quasi onbegrensde mogelijkheden inzake het buitenlandse beleid. Een aantal interfederale evenwichten en constitutionele afspraken zorgen ervoor dat het buitenlandse beleid van de deelgebieden en het federaal niveau complementair zijn, zij het zonder hiërarchie. Einde citaat. Deze optimistische tekst steekt schril af tegen de harde realiteit waarbij de Belgische structuren ons dikwijls en graag laten voelen – en misschien komt het daar precies op aan – dat ook na het Sint-Michielsakkoord en ook op het vlak van de Europese en buitenlandse betrekkingen, Vlaanderen ondergeschikt blijft aan België.

Hopelijk gelooft niemand hier nog dat het een kwestie is van meer homogene bevoegdheidspakketten, waartoe we moeten komen bij nog maar eens een volgende staatshervorming. Het gaat om een fundamentele tegenstelling, die maar zal verdwijnen als ook België verdwijnt.

Wat de positie van Vlaanderen in Europa betreft, verwijs ik naar de uiteenzetting die onze fractie woensdag over de intergouvernementele conferentie zal houden. Ik neem aan dat ons standpunt gekend is. We geloven net als iedereen dat Vlaanderen een stem in Europa moet hebben, maar in tegenstelling tot de andere fracties zien we Vlaanderen niet als een regio die een eersterangsrol moet spelen in een nu eerder obscuur comité van regio's, dat misschien op heel lange termijn tot een Europese Senaat kan uitgroeien.

We zien Vlaanderen als een volwaardige lidstaat van de Europese Unie. Dat, en niets minder, moet ons streefdoel zijn. Mijnheer de minister-president, u kunt opwerpen dat dit te hoog gemikt is, te ambitieus en niet realistisch. Wij antwoorden hierop dat uw plannen om Vlaanderen een vooraanstaande rol te laten spelen in een opgewaardeerd Comité van de Regio's nog veel ambitieuzer en veel minder realistisch is.

Mijnheer de minister-president, u weigert de ultieme consequentie te trekken en de echtscheidingsprocedure op te starten voor het Belgische huwelijk. Dit zou juridisch gezien een echtscheiding op grond van bepaalde feiten moeten zijn, en niet een echtscheiding met wederzijdse toestemming, maar dit laatste is voor ons ook goed. Omdat u

Van Overmeire

weigert die echtscheidingsprocedure op te starten, bent u genoodzaakt een constructie uit te denken, waarbij u niet alleen de volledige Europese instellingen wilt hervormen, maar bovendien ook de interne opbouw van een groot deel van de lidstaten van de Europese Unie wilt wijzigen.

Daarbij gaat u voorbij aan het essentiële feit dat men in een groot deel van Europa helemaal geen regiobesef heeft, als ik dat woord mag gebruiken, ten minste niet zoals wij dat in Vlaanderen kennen. Het concept dat wij in Vlaanderen hebben, is het gevolg van een specifieke geschiedenis en een specifieke politieke situatie. U vindt misschien nog wel een paar regio's in Europa die met ons te vergelijken zijn, zoals Baskenland, Catalonië, Schotland en Wales, maar ik vrees dat we dan ongeveer rond zijn.

U mag ons beeld van Vlaanderen niet op de rest van Europa projecteren. In het grootste deel van Europa kent men geen regio's of hebben de regio's voornamelijk een economische of administratieve invulling. Ik durf te hopen dat de relatie van de Vlamingen met Vlaanderen anders is dan wat een inwoner van Sleeswijk-Holstein ten opzichte van zijn regio voelt en hetzelfde geldt voor Provence-Alpes-Côte d'Azur of het Spaanse Murcia. Uw idee dat de regio's op zeer lange termijn de samenstellende delen van de Europese Unie zouden vormen, lijkt me niet realistisch, en misschien zelfs voor een stuk niet wenselijk. Want is het aan ons Vlamingen om te zeggen hoe de Engelsen – wel te verstaan zonder Schotten, Welshmen, Ieren en wat mij betreft ook de Cornish – zich intern in regio's moeten organiseren? Kortom, we moeten in Vlaanderen de kaart van Europa niet hertekenen. We moeten wel onze plaats opeisen in Europa, en dat moet de plaats zijn van een lidstaat van de Europese Unie. We zullen niet uit de toon vallen naast een reeks landen die zowel qua grootte, inwoners als economisch draagvlak niet zo heel sterk verschillen van Vlaanderen. Ik denk hierbij aan Portugal, Griekenland, Denemarken, Finland, Zweden en Oostenrijk.

We moeten er trouwens naar streven om in die nog op te stellen grondwet van de Europese Unie ook het zelfbeschikkingsrecht der volkeren in te schrijven en misschien te komen tot de procedure waarbij nieuwe lidstaten kunnen toetreden tot de Europese Unie, niet alleen van buitenaf, maar ook doordat een bestaande lidstaat zich in nieuwe entiteiten opsplijt. Dit is minder revolutionair dan het klinkt. Ik verwijs naar de Verenigde Staten, waar West-Virginia zich van Virginia heeft losgemaakt, of naar Zwitserland, waar het kanton Jura zich na een referendum uit delen van het kanton Bern heeft gevormd.

Indien men op Europees vlak tot een dergelijke regeling kan komen, zal dit niet alleen de oplossing zijn voor Vlaanderen en Wallonië, maar misschien ook voor Catalonië, voor Schotland en voor een aantal gebieden waar

we nu met een uitzichtloos zogenaamd terrorisme worden geconfronteerd, zoals Baskenland en Corsica.

Wat het aantal landen betreft waarmee u contacten wilt uitbouwen, getuigt uw beleid in onze ogen van een gezonde ambitie. Kritiek zou gemakkelijk zijn: te veel of te weinig landen, te groot of te klein. We begrijpen ook wel dat veel afhangt van de mogelijkheden die zich aandienen.

Toch willen we een aantal randbemerkingen maken. We juichen toe dat Nederland absolute prioriteit krijgt. We staan immers voor een aantal gemeenschappelijke problemen, en er blijft de verdediging van de Nederlandse taal in Europa.

Onze mogelijkheden om rechtstreeks met Nederland verdragen af te sluiten moeten ten volle worden benut. We geloven dat bilaterale contacten en contracten met Nederland voorrang moeten krijgen op een verdere uitbouw van de Benelux. In de Benelux koesteren de Franstaligen niet allemaal en in dezelfde mate de Bourgondische droom van de heer Suykerbuyk. De Benelux is een anachronisme geworden. Er gaan nog maar weinig impulsen van uit.

We begrijpen niet goed waarom we in de beleidsbrief per se moeten terugkeren naar Centraal-Afrika. Die regio werd in vroegere beleidsbrieven niet vermeld. Wij zijn van oordeel dat Vlaanderen niet de erfgenaam van het Belgisch kolonialisme is. De belangstelling voor die regio blijft een Franstalig stokpaardje. Als uw beleid complementair wordt aan het Belgische, dan dreigt u meegezogen te worden in de mislukkingen van de cynische Belgische Mobutopolitiek. Ik denk dat Vlaanderen in Centraal-Afrika eerder met een handicap dan met een voorgrond start. Elders in Afrika dienen zich daarentegen gunstige perspectieven aan. Zo denk ik aan Noord-Afrika en aan Turkije, waar de aanwezigheid van door ons opgeleide vreemdelingen mogelijkheden bieden. Dat zal misschien niet enkel de immigratie stoppen, maar de migratiestroom zelfs kunnen omkeren.

Mijn aandacht werd ook getrokken door een artikel dat enkele dagen geleden in de Financieel Economische Tijd verscheen. Het artikel besprak de nieuwe grondwet van Ethiopië. Die grondwet deelt het land op in 10 regio's, op basis van taal en cultuur. In die grondwet wordt zelfs het recht op afscheiding van elke regio gegarandeerd. Dat gebeurt dus op een continent waar staten eigenlijk artificiële constructies zijn. Grenzen werden er letterlijk met de meetlat vastgelegd op de Conferentie van Berlijn, in de negentiende eeuw. Dat gebeurt dus op een continent waar taal, cultuur en etnie officieel taboe zijn, maar in de praktijk de politiek domineren. Ik denk dat dit een unieke ontwikkeling is. Bijgevolg zou Vlaanderen beter projecten steunen in dergelijke landen, en niet in landen

Van Overmeire

zoals Zaïre, Rwanda en Burundi. Want daardoor worden we de waterdrager of de koelie van de federale overheid.

Mijnheer de minister-president, ik wil hier ook mijn bezwaar herhalen tegenover uw weinig kritische Chinapolitiek. Blijkbaar is het vooruitzicht van een miljard potentiële consumenten voldoende om de schending van de veelgeprezen mensenrechten te vergeten. Ik blijf erbij dat u de morele autoriteit verspeelt om mensenrechten in andere landen aan bod te laten komen als u daar in uw relaties met China geen punt van maakt. Als Vlaanderen de bondgenoot wil zijn van kleine landen en culturen, dan is het erg onbillijk om enkel van die kleine landen de toepassing van de mensenrechten te eisen. De Verenigde Staten doen dit. Zij sturen mariniers naar Grenada en Haïti. Zij vallen Panama binnen om zagezeggd de mensenrechten te herstellen. Maar ondertussen steunen ze Syrië en Nigeria, en nemen ze een dubbelzinnige houding aan ten opzichte van China. Wij verwachten van u niet dat u dit schijnheilig beleid verder zet. Ik nodig u, net als mevrouw Verwimp-Sillis, uit om China te toetsen aan uw 9 toetsingscriteria, die als voorwaarde fungeren om bilaterale relaties te ontwikkelen.

De sterke gerichtheid naar Centraal- en Oost-Europa is voor ons dan weer een pluspunt. We betreuren wel dat Vlaanderen afwezig blijft in het vredesproces op de Balkan. Dat biedt nochtans wat mogelijkheden, op economisch vlak, maar ook op politiek en cultureel vlak. Ik wil uw aandacht vestigen op de bijzonder interessante maar ook erg fragiele constructie die nu in Bosnië in de maak is. Daar bestaat een federatie die uit twee gebieden bestaat, maar waarbinnen een der deelgebieden op zijn beurt een federatie is van twee gemeenschappen – de federatie van Kroaten en Moslims. Ik begrijp dat daar de grootste voorzichtigheid is geboden. Grote stappen zijn vandaag niet mogelijk, maar ik had toch graag uw mening over de toestand in dat gebied vernomen. En ik vraag me ook af of u bepaalde initiatieven wil nemen, als het vredesproces zich daar zou consolideren.

Mijn aandacht werd ook getrokken door een stelling op bladzijde 48 van uw beleidsbrief. Daar zegt u dat iedere Vlaming onbewust diplomaat van Vlaanderen is, telkens hij of zij naar het buitenland gaat of gastheer speelt voor buitenlanders. Ik ben het met u eens. Daarom zou het misschien niet slecht zijn dat de Vlaamse overheid een boekje of folder zou publiceren waarin de verschillende troeven van Vlaanderen op economisch, cultureel en toeristisch gebied worden aangeprezen. Op dit ogenblik sturen we onze jeugd op pad met folders waarin men hen aanzet om een veilig verkeersgedrag te ontwikkelen als ze zich als ambassadeur van Vlaanderen moeten gedragen. Dan kunnen ze misschien een tweede folder meenemen waarin de economische, culturele en toeristische troeven van Vlaanderen worden vermeld.

Zoals u ziet, mijnheer de minister-president, zijn we het niet op alle punten met u eens. Hier en daar verschillen wij zelfs grondig van mening. We stellen vast dat zowel de visie als de middelen aanwezig zijn om Vlaanderen inderdaad een geloofwaardig buitenlands beleid te geven.

Wat Vlaanderen eigenlijk mist zijn de structuren voor een volwaardig buitenlands beleid. Vlaanderen wordt afgeremd door de Belgische diplomatie, de Belgische structuren : kortom, België zelf. Aangezien u daarnet hebt aangehaald dat u geen sadomasochist bent, durven wij veronderstellen dat u ooit wel eens uw conclusies zal trekken. *(Applaus bij het VB)*

De voorzitter : De heer Vandenbussche heeft het woord.

De heer Michiel Vandenbussche *(Op de tribune)* : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, collega's, mijnheer Dielens heeft het geheel van de beleidsnota vanuit onze fractie belicht. Ik wil op één punt terugkomen dat naar ons gevoel toch niet zonder belang is.

Mijnheer de minister-president, u schrijft in uw beleidsbrief dat u de oprichting van een Vlaams-Nederlands huis in Brussel een positieve zaak vindt. U verwacht wel nog een concretere invulling vooraleer dit huis echt in werking zal treden. Ik heb bij vorige besprekingen vastgesteld dat men alle fracties van het Vlaams Parlement op concrete initiatieven aangedrongen hebben. Mijnheer Suykerbuyk heeft dit al bij vele gelegenheden en ook vandaag nog gedaan.

Ik begrijp die aarzeling niet goed. In antwoord op een schriftelijke parlementaire vraag die ik gesteld heb, zegt mevrouw Van Asbroeck dat zij dit project gunstig onthaalt. Iedereen vindt dit een goed project, maar er gebeurt niets. Naar aanleiding van die passage in de beleidsbrief wil ik u vragen dat u met uw moreel gezag als leider van deze ploeg en met het morele gezag van wat alle Vlaamse fracties vragen, een concreet initiatief start.

Ik wil hier niet langer op de inhoudelijke argumenten ingaan, want die zijn voldoende gekend. Het gaat om de aanwezigheid in Brussel, waarbij de 21 miljoen Nederlandstaligen het Nederlands in Europa kunnen gezicht geven. Het gaat om de verdediging van het Nederlands in Europa. Onrechtstreeks – en u zal begrijpen dat dit mij zeer ter harte gaat – gaat het ook om de ondersteuning van de positie van de Vlamingen in deze stad. Ik doe een ernstige oproep, mijnheer de minister-president, om ter zake een concreet initiatief te nemen. Ik hoop dat wij dat vandaag van u mogen vernemen. *(Applaus bij de CVP en de SP)*

De voorzitter : De heer Candries heeft het woord.

De heer Herman Candries *(Op de tribune)* : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, collega's,

Candries

vooreerst wil ik de voorzitter hartelijk danken voor de kans die hij me geeft.

Wat Vlaanderen internationaal betreft, wordt hier aandacht gevraagd voor het grote buitenlandse beleid. Men heeft de neiging te stellen dat ons dat niet echt aangaat. Men mag buitenlandse relaties niet reduceren tot de relatie tussen oorlog en vrede – het grote diplomatieke beleid.

Het is belangrijk te weten dat de NAVO-raad een paar jaren geleden heeft gesteld dat de beoordeling van een bedreiging een cultureel gegeven is. Dat wil dus zeggen dat wij ons ook daarover meer moeten bezinnen. Wij moeten erover nadenken in welke wereldcontext we ons opstellen en hoe we ons ten opzichte van een aantal ontwikkelingen gedragen.

De Taalunie wordt even vernoemd. Deze Taalunie is ons belangrijkste internationaal instrument voor taal, onderwijs en onderzoek. We moeten daar dan ook maximaal gebruik van maken.

Wat de export betreft, wil ik de aandacht vestigen op enkele trends. Een belangrijke trend is een nieuwe vorm van internationale handel, waarbij we grote distributiecentra aantreffen. Een belangrijke nieuwe factor zijn de internationale verdeelketens. Deze spelen een steeds grotere rol, vooral voor consumptiegoederen. KMO's die de internationale toer willen opgaan, worden geconfronteerd met deze internationale ketens. Ze vinden er hun producten terug voor prijzen die hun export in gevaar brengen. Deze ontwikkeling moeten we van nabij volgen. We moeten een eigen strategie ontwikkelen.

Staatssecretaris Moreels pleit op federaal niveau voor het afwenden van de Europese trend, waarbij het gehalte aan cacao in chocolade naar beneden wordt gebracht. We hebben een wereldreputatie op het gebied van chocolade. Als we toelaten dat het gehalte van cacao vermindert, brengen we onze exportmogelijkheden in gevaar. De minister-president zou de staatssecretaris moeten ondersteunen.

De taxfree-activiteiten in dit land zijn voor 90 percent Vlaams, zowel de producten als de tewerkstelling. Deze activiteit wordt bedreigd. Europa wenst dit af te bouwen tegen het einde van dit decennium. Moeten we geen strategie uitdenken om deze specifieke internationale handel van een aantal hoogwaardige producten opnieuw te situeren in een nieuwe Europese context? We moeten zoeken naar overlevingsmogelijkheden voor dergelijke activiteiten.

Ik zal niet verder ingaan op de problematiek van onze buitenlandse handel. Wanneer we het debat over het nieuwe decreet ter zake aangaan, kunnen we het daar nog ruimschoots over hebben.

Wat de ontwikkelingssamenwerking betreft, zou ik een boodschap willen meegeven aan de federale overheid aangaande de beurzenstrategie. 90 percent van de studiebeurzen van de federale overheid vloeien naar Franstalige kant. De minister-president zou erop moeten aandringen dat Vlamingen beter aan de bak kunnen komen.

Om buitenlandse investeringen aan te trekken, beschikken we over slechts weinig middelen. We moeten deze middelen concentreren en vervolgens een flexibel systeem uitbouwen om de inspanningen te laten renderen.

De voorzitter : Minister-president Van den Brande heeft het woord.

Minister-president Luc Van den Brande : Voorzitter, collega's, ik dank iedereen voor zijn bijdrage aan dit debat. Zoals sommigen al hebben aangebracht, is het goed om de vier grote doelstellingen in herinnering te brengen. We willen politiek een stem hebben in Europa : in de Benelux met een aantal geprivilegieerde partners, in bilateraal verband, in internationale organisaties en in de vereniging van Europese regio's. En dat in deze volgorde.

Ik deel de opvatting dat onze eerste opdracht in Europa ligt. Daar liggen ook onze grootste mogelijkheden. Dat neemt niet weg dat ook elk ander partnership, voor zover het goed gericht is, zijn belang heeft.

Een tweede doelstelling impliceert dat we economisch aan de top willen blijven. Daarbij is er een sterke samenwerking tussen binnen- en buitenlandse politiek. Wat we in het buitenland doen, bepaalt rechtstreeks onze economische situatie in België. Die twee kun je dus niet losmaken.

Op de derde plaats geloof ik sterk in culturele verscheidenheid. Vlaanderen moet daarbij een bezielende kracht zijn. Ik word in die mening nog gesterkt door het interessante initiatief van de heer Gerard Mortier in Salzburg om via een forum duidelijk te maken dat de culturele verscheidenheid een belangrijke toegevoegde waarde is voor Europa.

Ten slotte is er de internationale solidariteit. Ook daar willen we op de ingeslagen weg doorgaan.

Die vier doelstellingen zijn bepalend geweest bij het redigeren van de beleidsbrief Vlaanderen Internationaal. In het verlengde van die brief heb ik vandaag een Actieplan '96 neergelegd bij de griffie van het Vlaams Parlement. Dat actieplan wil een antwoord zijn op de kritische reflectie die in commissie bij de beleidsbrief gemaakt werd, toen sommigen zich afvroegen of we met onze beleidsbrief niet te ambitieus waren en wat er op het terrein van terecht zou komen. Het Actieplan '96 maakt duidelijk dat we echt tot actie overgaan.

De heer Van Grembergen maakte boeiende opmerkingen over de mogelijkheden van een Vlaamse internationale

Van den Brande

politiek. We zitten grotendeels op dezelfde lijn. Hij heeft erop gewezen dat we eerst de instrumenten die we nu al hebben, ten volle moeten benutten. Automatisch draagt het federale buitenlandse beleid een stuk Vlaams buitenlands beleid in zich. Daarom hamer ik nog eens op het belang van de interministeriële conferentie.

Ondertussen werken we vanzelfsprekend geleidelijk aan een herkenbaar Vlaams buitenlands beleid. Aan mevrouw Verwimp zeg ik meteen dat dat niet hetzelfde is als met een Vlaams vlaggetje in de hand de wereld afreizen. Overall waar we komen wordt er met heel zakelijke argumenten gewerkt. Die zakelijke aanpak hanteren we ook op de interministeriële conferentie. Buitenlandse politiek is immers in de meeste gevallen een heel realistische en pragmatische aangelegenheid, waar vanuit principes concrete dingen worden gerealiseerd.

De heer Van Grembergen informeerde naar de Vlaamse Afrikapolitiek. Daar moeten de inductieve en de deductieve methode hand in hand gaan. De Vlaamse Afrikapolitiek zal meer en meer duidelijk worden in de samenwerking die we op het terrein tot stand brengen. Er is wel een lacune, zowel in Vlaanderen als in België. Daarop zal ik in het najaar dieper ingaan.

Maar er is wel een lacune over alle entiteiten heen betreffende de inhoudelijke discussie van een globaal beleid tegenover continenten en betreffende de afspraken. Dat we daar nog niet aan toe zijn gekomen is een van de tekortkomingen van het Vlaams beleid in opbouw.

Een andere tekortkoming is ook dat de Belgische internationale relaties nog nauwelijks worden gevoed door inhoudelijke discussies. Ik zal dit punt ter harte nemen. Ik ben van mening dat er wegen en instrumenten zijn om dit in te vullen. Wat dat betreft ben ik op iets aan het broeden, dat echter zijn tijd nodig heeft.

De heer Van Grembergen is ervan overtuigd dat we een democratisch, sociaal en open beeld moeten geven en onze troeven moeten benadrukken. Ik deel zijn mening. Ook wat de ontwikkelingssamenwerking betreft – ik antwoord hiermee meteen op de vragen van een aantal andere leden – kan ik bevestigen wat ik in de commissie heb gezegd. Bij het hernemen van de parlementaire werkzaamheden in september, zal ik de beleidsbrief betreffende de ontwikkelingssamenwerking kunnen voorleggen. We zullen dan de kans hebben om er nader op in te gaan.

Ik dank de heer Suykerbuyk voor zijn positieve beoordeling, die van zeer groot belang is voor mij, want ik weet dat hij een kritisch fractielid is. Ik wil hiermee echter niet beweren dat een positief geluid van zijnentwege ten opzichte van de regering een nieuw feit is, laat daar geen misverstand over bestaan.

Ik heb inderdaad getracht een definitie te geven, die ik reeds gedeeltelijk hernam naar aanleiding van een interventie. Het is in essentie een zaak van het verdedigen van het Vlaams belang in en met het buitenland, in de objectieve betekenis van het woord. Die internationale belangengemeenschap hoeft dus niet pejoratief te zijn : iedereen heeft belangen. Als wij dat niet ethisch geabstraheerd bekijken, maar wel vanuit een aantal opvattingen, dan gaat het dus over belangen.

U vestigt sterk de aandacht op de Benelux. Wat dit betreft kampen wij met een moeilijkheid. U weet dat ik – zoals de heer Sarens reeds aanhaalde – een initiatief heb genomen wat de samenstelling van de Raad van Europa betreft. Het kan dus niet dat ons parlement niet aanwezig is, volgens de Belgische staatshervorming, in zowel de Raad van Europa als de Beneluxraad.

De moeilijkheid zit hierin dat de Vlaamse regering dit niet kan afdwingen. U stelt de vraag hoe we dit kunnen bewerkstelligen. In het vorige halfroond, toen we ons qua lokatie – niet mentaal, natuurlijk – nog wat tussen twee stoelen bevonden, heb ik erop aangedrongen – op het gevaar af uit mijn rol te vallen – dat die delegatie moest worden aangepast. Ik weet natuurlijk dat het Bureau dit niet unilateraal kan doen.

Ik kan slechts hopen dat ook de federale Kamer en Senaat trachten dit loyaal en correct op te nemen. Vanuit die hoek moet ruimte worden gegeven aan de regionale vergaderingen om daarin aanwezig te zijn.

U vraagt me welke gevolgen ik daaraan verbind. Ik wil u graag toezeggen dat het voor ons geen zin heeft te werken in en met een orgaan waarvan de samenstelling niet adequaat is. Dat is één moeilijkheid. Wanneer ik dat op die manier onverkort en ongenueanceerd zou doorzetten, dan vind ik dat we onze problemen exporteren : terwijl wij van oordeel zijn dat de Benelux-samenwerking nog wel een doel heeft, zouden we om die reden dat doel in feite de nek omdraaien. De Vlaamse regering moet erop toekijken dat we vanuit het Belgische gegeven staan op een correcte vertegenwoordiging, omdat er zich anders een probleem stelt.

De heer Vandenbussche heeft aangedrongen op een Nederlands-Vlaams huis. Ik wil aan hem, zoals aan de heer Suykerbuyk, voorstellen en toezeggen dat er trilaterale besprekingen zullen plaatsvinden. Om dit idee hard te maken lijkt het me een goede suggestie het te bespreken met Vlaamse en Nederlandse parlementsleden, alsook met de gemeenschappelijke vertegenwoordigers van de Nederlandse en de Vlaamse regering.

Ik ben een voorstander van een dergelijk Vlaams-Nederlands huis, maar dan wel op basis van evenwaardigheid tussen de beide landen. De krijtlijnen moeten vanaf het begin duidelijk worden uitgetekend. Laat ons dan in de

Van den Brande

nabije toekomst een consensus trachten te bereiken over zowel de doelstelling als de invulling van dit idee.

De eerste prioriteit van het internationaal cultureel beleid betreft uiteraard Europa. Men kan lang discussiëren over de wijze waarop Vlaanderen zijn plaats moet innemen in Europa. We moeten, volgens mij, een formule zoeken waardoor we in de Europese besluitvorming maximaal herkenbaar zijn als deelstaat. Hier verschillen we van mening. U pleit onomwonden voor de onafhankelijkheid van Vlaanderen. Ik verkies een situatie waarbij er een maximale autonomie is in België en een maximale betrokkenheid ten aanzien van Europa. Het huidig Comité van de Regio's is natuurlijk maar een eerste stap. We moeten streven naar een Europese Staat van de Cultuurregio's.

De voorzitter : De heer Van Hauthem heeft het woord.

De heer Joris Van Hauthem : Wat gebeurt er indien de structuren, zowel in België als in Europa, uw doelstelling verhinderen ? Men hoeft geen principieel separatist te zijn om uiteindelijk een pragmatisch separatist te worden.

De voorzitter : Minister-president Van den Brande heeft het woord.

Minister-president Luc Van den Brande : We hebben een grote autonomie binnen het Belgisch koninkrijk. In de context van het Sint-Michielsakkoord betekent dit dat de binnenlandse bevoegdheden in zekere mate verbonden zijn met de buitenlandse. Het specifieke kenmerk van onze staatshervorming is dat er geen hiërarchie van normen bestaat. Dit betekent dat Vlaanderen zijn binnenlandse bevoegdheden ook in het buitenland kan uitoefenen.

Ik sluit mij aan bij het standpunt van de heer Dielens dat wij een aantal principiële voorwaarden zoals het respect voor de mensenrechten, de basisdemocratie en andere waarden moeten eisen, wanneer er overhandeld wordt over het afsluiten van bilaterale contacten en contracten.

De voorzitter : De heer Suykerbuyk heeft het woord.

De heer Herman Suykerbuyk : Mijnheer de voorzitter, ik wens terug te komen op de discussie inzake separatisme.

Wat is het verschil tussen zelfstandigheid en onafhankelijkheid ?

Ik stel vast dat geen enkel land op deze wereld nog onafhankelijk is. Indien Vlaanderen ooit een onafhankelijke lidstaat van de Europese Unie worden, moet het, zoals de andere lidstaten, de verplichtingen van het Verdrag van Rome naleven. Er bestaat, mijns inziens, geen verschil tussen onafhankelijkheid en zelfstandigheid. Dit is slechts een semantische discussie !

De heer Joris Van Hauthem : Mijnheer Suykerbuyk dit is geen semantische discussie !

De heer Herman Suykerbuyk : Mijnheer Van Hauthem, ik blijf bij mijn standpunt dat er weinig verschil bestaat tussen onafhankelijkheid en zelfstandigheid. De verplichtingen van de Denen en de Vlamingen zijn in Europa dezelfde.

De voorzitter : De heer Van Overmeire heeft het woord.

De heer Karim Van Overmeire : Mijnheer Suykerbuyk, het is meer dan een symbool. Het Vlaams Blok wenst dat Vlaanderen dezelfde rechten krijgt als Denemarken, Portugal of andere landen die in het verleden het geluk hebben gehad wel onafhankelijk te worden.

Ik ontken met klem dat dit een zuiver semantische discussie is. Tijdens mijn tussenkomst heb ik met een reeks voorbeelden aangetoond dat Vlaanderen een aantal kansen mist, omdat het vastzit in de Belgische structuren.

Minister-president Luc Van den Brande (Op de tribune) : Mijnheer de voorzitter, ik sluit mij aan bij het standpunt van de heer Suykerbuyk dat wij ons niet moeten laten vangen in een semantische discussie over federalisme en confederalisme.

De Belgische federale staatsstructuur kan met geen andere federale staatsstructuur worden vergeleken. Wij hebben een sui generis-federalisme.

De heer Laverge vraagt grote aandacht voor het economisch buitenlands beleid. De Vlaamse regering moet oog hebben voor de promotie van de uitvoer van eigen producten. Ik beklemtoon dat de versterking van de eigen beslissingsmacht nodig is om nieuwe investeringen in Vlaanderen aan te trekken. Dit vergt grotere inspanningen. Alles draait rond de toegevoegde waarde. Daarom wil de regering de instrumenten ter zake aanpassen.

De heer Laverge heeft eveneens gesproken over de nieuwe uitdagingen. Ik weet niet goed wat ik daarop moet antwoorden. Als ik zeg dat de Vlaamse regering initiatieven ter zake zal uitwerken, word ik als ambitieus afgeschilderd. Doet de regering niets, dan krijgt zij het verwijt bij de pakken te blijven zitten.

Dag en nacht zullen we er hier en elders over waken dat daar gestalte aan wordt gegeven. Het is nu eenmaal het lot van de voorzitter van de Vlaamse regering om veel aandacht te besteden aan die beleidspunten. Dat hangt samen met de coördinatie van de opdrachten van de andere ministers.

Mijnheer Dielens, u bent een voorzichtig man. U hebt gezegd dat u even hebt gearzeld. Heb ik goed begrepen dat u aarzelde bij het zien van de beleidsbrief, maar dat u dat minder doet na het lezen van de vier punten, waaronder de stem in de wereld ? U vroeg terecht of dit punt is ge-

Van den Brande

koppeld aan de interfederale afspraken. Ik heb zonet mijn visie daarover verduidelijkt. De intergouvernementele conferentie is een belangrijk voorbeeld van onze mogelijkheden in de gegeven omstandigheden.

Ik was aanwezig bij de openingszitting van de IGC in Turijn. Federaal minister De Rycke en ikzelf hebben toen het woord gevoerd. Mijn interventie is intussen opgestuurd naar alle vertegenwoordigers van de Regio's, ondermeer naar de Vereniging van de Regio's van Europa. Uit de reactie bleek dat ze werd beschouwd als een buitengewoon bemoedigend signaal, vooral vanwege de stellingen die erin aan bod kwamen over de ontwikkeling van Europa, de verscheidenheid aan culturen, de subsidiariteit, en vanwege de opvatting dat Europa enkel een perspectief heeft als het niet alleen op staten is gesteund, maar ook op zijn verscheidenheid aan culturen. Dit is perfect verzoenbaar met de bepalingen van de Grondwet. We moeten die bepalingen maximaal invullen.

Ten tweede is er de notie van een economische sterregio, die uiteraard nauw verband houdt met de tewerkstelling. Met dit doel besteden we bijzondere aandacht aan de promotie en het aantrekken van investeerders. Het sociaal aspect is een element van beschikbaarheid.

Er is de culturele verscheidenheid. We hoeven in Europa geen missionaris te spelen, en zeggen dat de Britten of de Duitsers zich op dezelfde manier moeten organiseren als de Belgen. Elke staat moet zijn eigen vorm van samenleven en autonomie uittekenen. We kunnen wel een beweging ondersteunen en intellectueel voeden. Daarom staat in ons project over het Europa van de culturen dat deelstatelijke ontwikkeling een toegevoegde democratische waarde oplevert.

Voor grensproblemen kunnen oplossingen worden gevonden als regio's elkaar ontmoeten. Zo maakt men zich immers de cultuur eigen om als goede burens met elkaar om te gaan. Het probleem van Europa was gedurende eeuwen dat er monolithische blokken tegenover elkaar stonden, die een alles-of-niets-spel speelden, met de nodige conflicten tot gevolg. Daarom zijn kleinere gehelen, die dichterbij de mensen staan, nuttig. Dat is ook op andere domeinen zo, bijvoorbeeld in de economie.

Uiteraard is er samenwerking nodig met het federaal niveau, mijnheer Dielens. Dat moet ook in twee richtingen gaan. Er is gevraagd of er over de ontwikkelingssamenwerking overleg is gepleegd met de federale staatssecretaris. Het antwoord is bevestigend. Er is echter een wisselwerking. Het programma Samenwerkingseducatie, moet alleen en uitsluitend door de gemeenschappen worden georganiseerd. De heer Sarens stelde hier een vraag over.

Er is geen enkele goede reden om op het federale vlak samen te werken op het vlak van onderwijs. Onderwijs

komt uitsluitend aan de gemeenschappen toe. Al wat met educatie te maken heeft, ligt in het verlengde van die exclusieve bevoegdheid. Laten we allebei consequent zijn. Ik heb enkele gelijkaardige voorstellen gedaan voor ontwikkelingssamenwerking.

Mevrouw Verwimp, mijn excuses dat we u zo vaak hebben onderbroken. Soms werd het me te machtig. De ratio moet spelen, maar de emotie heeft ook zijn rechten. Ik vond dat ik onmiddellijk diende te reageren op sommige van uw uitspraken. Voor u staat een eerbaar koopman met enkele principes die gelooft dat het de moeite loont onze identiteit op een natuurlijke manier naar buiten te brengen. We hebben de plicht onze economische belangen te verdedigen. Dat ligt bij u misschien enigszins anders. Onze plicht is wel ernstig, aangezien 87 procent van onze produkten en diensten op het buitenland gericht is. We zouden toch dommeriken zijn om daar geen aandacht aan te besteden? Ik laat alle ruimte voor samenwerking met degenen die dezelfde basisprincipes aanhangen. We moeten ook volwassen omgaan met ons cultuurbeleid, met alles wat met taal te maken heeft. Daarvoor moeten we een appel doen aan onze noorderburen. Zij zijn soms wat pragmatischer dan wijzelf.

Mijnheer Sarens, het ontwikkelingsbeleid dat we willen voeren, zal ik in mijn beleidsbrief van september uiteenzetten. We zullen er op dat moment dan ook op ingaan. Ik deel uw zorgen. Beperkte middelen betekent prioriteiten leggen, selectief zijn, zowel geografisch als projectmatig. We moeten Zuid-Afrika niet louter cultureel benaderen, maar ook in ruimere zin. Zoals ik in de commissie al zei, wil ik ook op dit punt innoveren en mijn uitnodiging officieel maken. Ik nodig alle fracties uit om deel te nemen aan de politiek-economische zending naar Zuid-Afrika eind oktober. We moeten onze discussies en besluiten over ons buitenlands beleid ter plaatse kunnen toetsen en samen bekijken hoe we dit in de toekomst willen uitwerken. De beperkte middelen moeten optimaal worden aangewend. Alle elementen moeten in rekening worden gebracht. Ik hoop een horizontale begroting, zoals voor het wetenschapsbeleid, te kunnen voorstellen in de beleidsbrief Samenwerking.

Mijnheer Van Overmeire, u bent het eens met een krachtig optreden. Met een achttal punten gaat u niet akkoord. Ik begrijp dat u zich grotendeels terugvindt in het voorgestelde beleid. U maakt wel een aantal principiële bedenkingen, zoals over de gespannen verhouding tussen Vlaanderen en de Belgische structuur. Er zal steeds spanning heersen tussen Vlaanderen en België. Anderzijds moet dit spanningsveld niet als een fetisj worden beschouwd.

U vraagt waarom Centraal-Afrika wel en Noord-Afrika of Turkije niet. In de beleidsbrief is dit eerder een bezinningsparagraaf. Wat tijdens de vorige decennia gebeurde, vind ik minder relevant. Vele Vlamingen leverden een

Van den Brande

bijdrage tot de ontwikkeling van Centraal-Afrika. In de beleidsbrief wil ik ertoe aanzetten na te denken of we dit naast ons neer kunnen leggen.

Wat China betreft vergeet u, evenals mevrouw Verwimp, de laatste zin te lezen. Daarin staat duidelijk dat we aandacht moeten hebben voor de evolutie inzake mensenrechten. Onze contacten met China beperken zich tot onderwijs en wetenschappelijk onderzoek. In 1984 bezocht ik China voor het eerst. Een nieuwe wereld ging voor mij open. In 1984 waren de discussies met China veel opener dan deze met de Sovjets. De Russen spraken nog de opgelegde rituele, rode taal. In 1984 heerste in China een enorme intellectuele vrijheid, niet alleen aan de universiteiten maar ook in de economie. De gebeurtenissen op het Tien-An-menplein moeten ons doen nadenken over de modaliteiten van een samenwerking met China.

Dit is het eeuwige dilemma : is het al of niet verstandig om op het vlak van wetenschap, technologie en onderwijs een samenwerking op te starten ? Wat komt er eerst, de democratie en dan de rest ? Of moeten we eerst de rest verstevigen, hetgeen dan tot democratie kan leiden ?

Ik deel uw mening dat we moeten opletten hier niet te selectief in te zijn. Ik ga niet opnieuw het hele verhaal doen van het vroegere Oost- en Centraal-Europa. Dit was het argument voor velen – niet voor mij – om te zeggen : we moeten alle mogelijke structurele samenwerking opzetten met deze landen en deze regimes om verandering tot stand te brengen. Deze verandering is in heel andere omstandigheden tot stand gekomen. We moeten dit dus zeker genuanceerd bekijken.

Ik heb wel de vraag gesteld of het denkbaar is dat we op alle domeinen doen alsof China niet bestaat. Ik ben eerder van mening – en ik heb dit ook in de beleidsbrief gesteld – dat we tot samenwerking moeten kunnen komen.

We hechten ook veel belang aan de samenwerking met Nederland. U weet ondertussen dat dit een duidelijke politieke optie is, zowel van de bondskanselier, van de Nederlandse regering, als van alle ons omringende regeringen.

De voorzitter : De heer Van Overmeire heeft het woord.

De heer Karim Van Overmeire : Mijnheer de minister-president, we wijzen vooral op het gebrek aan een consequent optreden. Ik vraag u alleen om uw houding met Zuid-Afrika tien jaar geleden te vergelijken met uw houding ten opzichte van China vandaag.

Ons standpunt is dan ook dat als de schending van mensenrechten in China voor u geen beletsel vormt om andere betrekkingen aan te gaan, u die houding ook niet moet

aannemen ten opzichte van andere landen. U moet consequent zijn.

Minister-president Luc Van den Brande : Mijnheer Van Overmeire, ik had niet het voorrecht om tien jaar geleden verantwoordelijk te zijn voor het buitenlands beleid van Vlaanderen. Dat is een eerste punt.

Ten tweede weet u heel goed dat vooraleer de verkiezingen van april in Zuid-Afrika hebben plaatsgevonden, er een ambtelijke zending is gestuurd om een aantal contacten te leggen. Ik heb dit ook mee in rekening gebracht.

Mijnheer Vandenbussche, ik heb u gezegd hoe we met betrekking tot het Vlaams-Nederlands Huis in Brussel in overleg moeten treden om daaruit dan de conclusies te trekken.

Mijnheer Candries, u hebt een aantal punten aangehaald waarmee ik het helemaal eens kan zijn. Dit is het voordeel van dagelijkse contacten. U moet dit natuurlijk niet zien in de letterlijke betekenis van het woord.

Het is natuurlijk juist dat we ook ondersteuning moeten geven aan een beleidspunt van de federale collega's wanneer wij dat standpunt ten volle kunnen delen. Bij deze wil ik dat zeker doen. Ik heb dit reeds persoonlijk gezegd, maar ik vind dat dit ook vanuit onze hoek duidelijk mag worden gezegd.

Er werd hier ook gesproken over de beurzen. Dat is natuurlijk een oud zeer als het gaat over de ontwikkelingssamenwerking. Er is inderdaad een vertekening in de financieringswet en in de parameters die daar gelden.

We zullen – gesteund door de bedenkingen die ik hier heb gehoord en de tussenkomsten die hier zijn gehouden – dit beleid onverminderd en op volle kracht uitvoeren. We zullen dit ook in begrotingstermen verder concretiseren. Daarom heb ik ook het actieplan ter beschikking gesteld, dat jaar per jaar aangeeft hoe we die beleidsnota in de nabije toekomst zullen waarmaken.

Mevrouw Cecile Verwimp-Sillis : Mijnheer de voorzitter, ik had het woord al een tijdje geleden gevraagd. De minister-president stoffeert zijn redeneringen rijkelijk, maar kortweg komt het hierop neer dat voor een aantal landen het zesde criterium inzake de gehechtheid aan de democratie en de mensenrechten vervalt. Hij heeft dat geïllustreerd aan de hand van het voorbeeld China.

De heer Herman Candries : Dat is niet waar !

Mevrouw Cecile Verwimp-Sillis : Mijnheer de voorzitter, voor een aantal andere landen zou ik een onderscheid bepleiten tussen de zuiver economische hulp en de ontwikkelingssamenwerking. Chili is bijvoorbeeld een van die door ons beleid geprivilegieerde landen die ontwikkelingshulp en economische hulp kunnen genieten. Zal de grens tussen het ontwikkelings- en het economische be-

Verwimp-Sillis

leid duidelijker worden aangegeven in de nieuwe beleidsbrief die de minister-president beloofd heeft voor september aanstaande ?

De voorzitter : De heer Van Overmeire heeft het woord.

De heer Karim Van Overmeire : Mijnheer de voorzitter, de minister-president is uitvoerig ingegaan op mijn opmerking, maar op mijn vraag of hij mogelijkheden ziet voor Vlaanderen om mee een rol te spelen in het vredesproces in de Balkan, heeft hij niet geantwoord.

Minister-president Luc Van den Brande : Mijnheer de voorzitter, zoals u weet, onderhoudt de voorzitter van de commissie een aantal contacten met verantwoordelijken in de Balkan. Als er initiatieven mogelijk mochten blijken, moeten we eerst onderzoeken hoe die kunnen worden ingevuld. Ik wens daarover eerst overleg te plegen met de commissievoorzitter.

De voorzitter : Vraagt nog iemand het woord ? *(Neen)*

Het debat is gesloten.

Motie van aanbeveling

De voorzitter : Door de heren Suykerbuyk, Sleenckx en Vandenbroeke werd tot besluit van dit debat een motie van aanbeveling ingediend.

Ze zal worden gedrukt en rondgedeeld.

Het parlement zal zich daarover tijdens een volgende plenaire vergadering moeten uitspreken.

Het incident is gesloten.

BELEIDSBRIEF Statistiek in Vlaanderen. Hoekstenen van een vernieuwd beleid. Beleidsprioriteiten 1995-1999 – 161 (1995-1996) – Nrs. 1 en 2

Debat

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is de beleidsbrief Statistiek in Vlaanderen. Hoekstenen van een vernieuwd beleid. Beleidsprioriteiten 1995-1999.

Het debat is geopend.

De heer Cannaerts, verslaggever, heeft het woord.

De heer Leo Cannaerts, verslaggever : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, collega's, er zijn drie soorten van leugens : leugens, verdomde leugens en statistieken. Op die wijze illustreerde de Engelse premier

Benjamin Disraeli zijn ideeën over het thema dat ons nu onledig bezighoudt.

Een van de pijlers voor een autonoom en onafhankelijk uitgestippeld Vlaams economisch en maatschappelijk beleid is de kwaliteitsvolle meting van alle indicatoren die daarvoor van dienst kunnen zijn. De minister-president heeft zijn beleidsbrief, Statistiek in Vlaanderen 1995-1999, dan ook terecht de ondertitel Hoekstenen van een vernieuwd beleid, toebedacht.

Als verslaggever van de besprekingen over deze beleidsbrief in de commissie voor Werkgelegenheid en Economische Aangelegenheden is het zeker niet mijn bedoeling het schriftelijke verslag mondeling te herhalen. Wel wil ik even stilstaan bij enkele probleempunten die door de CVP-fractie als erg belangrijk worden ervaren, en waarvoor wij dan ook een meer versterkte aandacht vragen.

Het belangrijkste probleem blijft volgens de meeste commissieleden het gebrek aan een vlotte samenwerking tussen het federale niveau en de gewesten. De bijzondere wet op de staatshervorming van 1988 kende de restbevoegdheden toe aan de federale overheid. Het statistisch geheim ressorteert onder deze restbevoegdheden. Hierdoor heeft het federale niveau nog altijd een grote impact op de organisatie en de kwaliteitsbewaking van onze eigen Vlaamse statistische gegevensverzameling en -verwerking, waardoor we noodgedwongen op goodwill en samenwerking moeten rekenen om tot goede resultaten te komen.

Probleempunten die we bij deze samenwerking ontmoeten, zijn van drieërlei aard.

Ten eerste is er het gebrek aan kwaliteit, bijvoorbeeld onvoldoende regionale opsplitsing van belangrijke kengetallen. Ten tweede is er de laattijdigheid. Enkele weken geleden hebben we van het Nationaal Instituut voor de Statistiek het Regionaal Statistisch Jaarboek ontvangen. Dat boek heeft het evenwel over de cijfers van 1992, vier jaar na de feiten dus ! Ten derde is er de hinder bij het inzamelen van data. Ik verwijs naar de moeilijkheden die het Vlaamse Gewest en zijn instellingen kennen om vitale cijfers te krijgen van RSZ- of BTW-administraties.

Alhoewel steeds meer juristen van oordeel zijn dat noch de Bijzondere Wet van 1988, noch de federale Statistiekwet van 1962 een monopolie van statistische informatieverwerking toekennen aan de federale overheid, zijn we van oordeel dat er een dringende noodzaak is aan een samenwerkingsprotocol, waarbij naar betere afspraken over bepaalde thema's zou kunnen worden gestreefd. Voorbeelden daarvan zijn de verzameling en verwerking van statistische data gegroepeerd per gewest, de vertegenwoordiging van Vlaanderen in sommige diensten, zoals het Instituut voor de Nationale Rekening en andere adviescomités en internationale forums, en de vereenvoudiging van de toegang voor de gewesten tot fiscale of socia-

Cannaerts

le informatie, zoals RSZ, BTW, directe belastingen, enzovoort.

Eveneens zou de procedure tot het opstarten van een gegevensinzameling sterk moeten worden vereenvoudigd. Een vraag naar statistisch onderzoek moet momenteel eerst worden gemotiveerd als een beleidsvoorbereidende of -evaluerende taak. Vervolgens moet de vraag worden goedgekeurd door de Hoge Raad voor de Statistiek. Ten slotte moet de toestemming worden bekrachtigd via een Koninklijk Besluit, uitgaande van de federale minister van Economische Zaken.

In het licht van deze bedenkingen zal ik met diverse parlementsleden een motie van aanbeveling indienen. Daarin dringt het Vlaams Parlement aan op kwaliteitsvolle en actuele statistische berichtgeving vanwege onze Vlaamse instellingen. De Vlaamse regering wordt ook aangespoord om onverwijld werk te maken van overleg met de federale overheid, met als doel zelf meer impact te krijgen op de verzameling, verwerking en publikatie van regionale statistische gegevens. Wanneer we dan – hopelijk binnen afzienbare tijd – een grotere autonomie hebben gerealiseerd voor onze eigen instellingen, zoals het VLIS, dan zal de nieuwe uitdaging ongetwijfeld het verbeteren van de kwaliteit van de output zijn.

Adolphe Quetelet, in 1796 in Gent geboren, heeft internationale bekendheid verworven met zijn pionierswerk op het gebied van statistiek. Nadien is het echter bij ons met deze kwantitatieve knowhow bergaf gegaan. Ik verwijs naar de vrij negatieve beoordeling vanwege de Europese Commissie in 1993 over de kwaliteit van onze Belgische statistische gegevens. Ook het toonaangevende internationale economische magazine *The Economist* sloot zich bij deze negatieve kwotering aan.

Enkele dagen geleden stelde de Financieel-Economische Tijd dat één van de belangrijkste macro-economische indicatoren, het BNP, in België verkeerd zou worden berekend. Het BNP zou onderschat zijn, wat uiteraard de hele discussie rond de 3 percentnorm voor Maastricht in een ander daglicht zou stellen. Quetelet moest het eens weten!

Het is dan ook van uitermate groot belang dat wij aan dat toezicht op de kwaliteit werken. Als wij onze economische indicatoren vergelijken met anderen, mogen wij niet afdwalen naar wat ik het appelen met peren-principe zou willen noemen.

Soms kan echter van het kwaliteitsprincipe afstand worden gedaan in ruil voor snelle informatie. Ter zake wil ik pleiten voor een kort op de bal spelen inzake belangrijke gegevens, die vrij eenvoudig kunnen worden vergaard en die bijna de rol van een scorebord op sportevenementen kunnen overnemen.

Ik denk hier bijvoorbeeld aan de waardevolle gegevens die de BTW- administratie kan verstrekken : aankopen, investeringen, verkopen, export. Dit alles kan zelfs worden uitgesplitst per sector, en per postcode van de aangever. Het is misschien allemaal niet zo accuraat, maar wel erg efficiënt en interessant wanneer wij deze gegevens vergelijken met die van een vorige periode, en er evoluties of tendensen uit afleiden.

Een andere mogelijkheid tot snelle informatieverzameling wordt ons door de administratie van de RSZ geboden. RSZ-aangiften moeten minstens trimestrieel ingediend worden. Bijna al onze loonadministratie gebeurt via goed functionerende sociale bureaus. Al deze gegevens worden via informatiesnelwegen verzameld en verwerkt. Het moet mogelijk zijn om binnen de zestig dagen na vervaldag dergelijke informatie – heet van de naald – op te slaan en te verwerken tot een nuttig beleidsinstrumentarium.

Zoals u ziet is er nog heel wat werk aan de winkel, maar als het adagio wat we zelf doen, doen we beter ook voor de statistiek geldt, dan ben ik ervan overtuigd dat dit statistisch instrumentarium een belangrijke hefboom zal worden voor het beleid dat Vlaanderen nodig heeft. (*Applaus bij de CVP en de SP*)

De voorzitter : De heer De Reuse heeft het woord.

De heer Herman De Reuse : Een degelijk beleid is onmogelijk zonder een duidelijk beeld van de omgeving waarin dit beleid wordt gevoerd. Goede beleidsvorming is evenmin mogelijk zonder inzicht in de bereikte resultaten.

Dat, zo schrijft u, veronderstelt de aanwezigheid van recent, betrouwbaar en relevant statistisch materiaal. We moeten dus beschikken over gegevens die een goed beeld geven van het reilen en zeilen van de hele gemeenschap. Daarenboven moeten we beschikken over gegevens over de bevoegdheidsdomeinen van de Vlaamse overheid zelf – over de eigen Vlaamse prestaties.

Mijnheer de minister-president, degelijk cijfermateriaal is noodzakelijk voor een kwalitatief hoogstaand beleid. Om dat te bereiken wenst u een kwalitatief hoogstaand statistisch apparaat van mensen en middelen uit te bouwen. Dat moet leiden tot voldoende en betrouwbare statistieken. Wij vinden dat goed, want er wordt wel eens gezegd dat statistieken de derde – en belangrijkste – leugen zijn.

Het is echter belangrijk over regionale statistieken te beschikken. Daar nijpt echter het schoentje. De Statistiekwet van 4 juli 1962 legt de inzameling van statistische gegevens en hun verwerking tot globale naamloze statistieken in federale handen.

Ondanks opeenvolgende institutionele hervormingen is er aan deze situatie bitter weinig veranderd. In dit kader wil ik naar de studie van Eurostop in 1992 verwijzen, waaruit

De Reuse

blijkt dat het met de Belgische statistiek droevig is gesteld. Deze vaststelling wordt bevestigd door een artikel in *The Economist* van september 1993 waarin de kwaliteit van de statistische apparaten van dertien industriële landen wordt getoetst. België bengelt daar zonder meer op de laatste plaats achter Italië en Spanje.

Al in 1973 werd onder auspiciën van de toenmalige minister van Economische Zaken een werkgroep opgericht om het gebrek aan regionale statistieken te onderzoeken. In de jaren 1987 – 1989 hebben de Centrale Raad voor het Bedrijfsleven en de SERV verschillende officiële adviezen uitgebracht waarbij het probleem duidelijk werd aangekaart. Tegen deze achtergrond is het onbegrijpelijk dat met de overdracht van de bevoegdheden ingevolge de opeenvolgende staatshervormingen op een paar uitzonderingen na zeer weinig statistiekennis en statistiekbevoegdheid werd overgedragen.

Met andere woorden, de door uzelf als zo belangrijk omschreven gegevens voor het uitstippelen, voeren en evalueren van een degelijk beleid mist de Vlaamse Gemeenschap nog altijd. Dit is een van de vele tekortkomingen van de voorbije staatshervorming. Het Vlaamse beleid in de bevoegde sectoren wordt er inderdaad ernstig door geremd.

De regionale overheden kunnen immers alleen statistische onderzoeken uitvoeren wanneer deze deel uitmaken van de gewone administratieve praktijk van de dienst. Dat statistische onderzoek beperkt zich dus tot de specifieke doelstellingen van de betrokken diensten. Vooraleer we het statistische onderzoek kunnen aanvatten, dient eerst een koninklijk besluit te worden uitgevaardigd, mede ondertekend door een federale minister, die het NIS onder zijn bevoegdheid heeft. Bij de Hoge Raad voor de Statistiek moet de noodzaak van het onderzoek worden gemotiveerd. Bovendien zijn de aan het onderzoek onderworpen personen niet eens verplicht om mee te werken.

Bij dit alles is het duidelijk dat Vlaanderen over een eigen statistisch apparaat moet beschikken. De nood aan een Vlaams Instituut voor de Statistiek is duidelijk. Zover zijn we spijtig genoeg vandaag nog niet. Mijnheer de minister-president, in uw beleidsbrief stelt u dat het bevoegdende optreden van de federale overheid strijdig is met de algemene filosofie van de federale staat en dat deze materie aan de regionale overheid moet worden toegewezen. Er blijft dus de prangende vraag, hoe en wanneer dit kan worden verwezenlijkt.

U zegt zelf, mijnheer de minister-president, dat de weg om dit te bereiken niet eenvoudig is. In de beleidsbrief formuleert u verscheidene besluiten. U hebt het over inhoudelijke invullingen betreffende het overleg dat moet worden aangegaan met andere partners dan de overheid.

Het bespreekt het operationaliseren van de functionele regionale databank, het ontwerpen en aanmaken van beleidsindicatoren en ook de klantvriendelijkheid van de dienst zowel voor de leverancier als voor de gebruiker. Dit zijn allemaal belangrijke zaken eens men zover is. Daarnaast stipt u aan dat in deze zittingsperiode prioritair werk gemaakt wordt van drie uitdagingen.

De Vlaamse overheid moet over een wettelijke basis voor statistiekgaranties beschikken. Op dit moment is een dergelijke basis niet voorhanden. Met de federale overheid zal overleg worden gepleegd teneinde een herziening van de statistiekwet te bewerkstelligen. Een voorstel tot decretaal onderbouwing van de Vlaamse statistiek zal aan het Vlaams Parlement worden voorgelegd. Zolang het overleg met de federale overheid niet tot een gunstig resultaat heeft geleid, lijkt een dergelijk voorstel me weinig zinvol. Men zou alleen de techniciteit kunnen regelen en daarvoor is geen decretaal werk nodig.

Aan de federale overheid wordt een samenwerkingsakkoord voorgelegd met duidelijke afspraken over de toelevering van federaal aangemaakte regionale statistieken. In de beleidsbrief zegt u precies dat dat één van de grootste problemen is van de federale statistieken : zij verwaarlozen de regionale aspecten. Deze Belgische statistieken komen er bovendien laattijdig en ze zijn onbetrouwbaar. We moeten dus tot een samenwerkingsakkoord komen, dat gekoppeld is aan de instemming van de federale regering.

Samen met de andere gemeenschappen, gewesten en de federale overheid moet ook een samenwerkingsakkoord worden gesloten, waarin sluitende afspraken worden gemaakt over het leveren en betrekken van gegevens in het kader van de Europese en andere internationale statistiekgaranties. Ook daar is het noodzakelijk dat Vlaanderen een eigen gezicht krijgt en onafhankelijk kan optreden. Dat is allemaal niet voor vandaag, mijnheer de minister-president. Weer wordt hier het bewijs geleverd dat de federalisering mank loopt. België is geen federale staat. De bevoegdheden van de deelstaten zijn gebrekkig, zowel wat het aantal als de inhoud betreft. Slagen in de oprichting van een Vlaams Instituut voor de Statistiek, veronderstelt een verdere federalisering. Het hoeft geen betoog dat het Vlaams Blok u daarin wil steunen. Het hoeft evenmin betoog dat we zeer kritisch zijn inzake de mogelijkheden na de laatste staatshervorming. Verdere federalisering zal zeker niet gebeuren met de bedoeling de regionale deelstaten de mogelijkheid te geven hun statistische mogelijkheden uit te bouwen. Een statistische politiek in Vlaanderen is alleen mogelijk als we eendrachtig en samen dit land verder federaliseren. We moeten de noodzakelijke voorwaarden hiervoor scheppen. Pas dan zullen we kunnen komen tot een Vlaamse statistiek, waarvan u in uw beleidsbrief zegt dat deze noodzakelijk is om een degelijk beleid uit te werken. (*Applaus bij het VB*)

De voorzitter : De heer Lisabeth heeft het woord.

De heer Carlos Lisabeth : Voorzitter, mijnheer de minister-president, in het licht van de bespreking van deze beleidsbrief is het op dit moment zeer eenvoudig om een statistiek op te maken van de belangstelling voor dit thema. Het personeel is in de meerderheid. Is het een goede formule om elke beleidsbrief in plenaire zitting nog eens te bespreken ? We moeten de nodige conclusies trekken en deze meedelen aan het Bureau.

De geringe aanwezigheid hier mag evenwel niet als barometer gehanteerd worden voor de belangstelling die er zou moeten bestaan, en die ook bestaat, voor een degelijk eigen statistisch apparaat. Zo een apparaat is noodzakelijk voor de beleidsvoorbereiding, voor de ondersteuning van dat beleid, en ten slotte voor de evaluatie ervan. We kunnen pas een kwalitatief hoogstaand beleid voeren op de bevoegdheidsdomeinen die we hebben, als we voor al die domeinen over voldoende gegevens beschikken. Ook zijn er gegevens nodig over de resultaten van het eigen overheidsoptreden. Van dat doel zijn we nog ver verwijderd, niettegenstaande de inspanningen die de Vlaamse diensten voor planning en statistiek leveren. Is het niet schrijnend dat er geen recente gegevens beschikbaar zijn over het officiële bruto regionaal produkt ? En dat op een moment waarop Eurostat de intentie heeft om tegen 1998 een inventarisering te maken van de zwarte en grijze sectoren in de economie.

In de commissie bestond een vrij grote eensgezindheid over de doelstellingen van de beleidsbrief. De brief geeft eerst een goede analyse van de gebreken van ons statistisch apparaat, zowel federaal als regionaal. Er wordt daarbij verwezen naar de kritiek die door Eurostat en The Economist werd geformuleerd. Op regionaal vlak zijn er heel wat gegevens die volkomen ontbreken, andere bereiken ons met grote vertraging. Ook aan de methodologie en de procedures schort een en ander, waardoor de waarde van de weinige beschikbare gegevens erg twijfelachtig wordt.

De brief gaat ook op zoek naar de oorzaken van dat falen en zegt onomwonden dat het ontbreken van gegevens te maken heeft met de onvolkomenheden van de staatshervorming. Bij het verdelen van de statistische bevoegdheden werden vooral de rechten van de federale overheid in acht genomen. Dat is onlogisch : als de staatshervorming meer autonomie aan gewesten en gemeenschappen wilde geven, dan had ze die gewesten en gemeenschappen ook een degelijk statistisch instrumentarium moeten bezorgen om hun beleid te ondersteunen. De logische gevolgtrekking uit die analyse is dat we op termijn moeten komen tot een eigen statistisch apparaat. Op kortere termijn moeten er samenwerkingsakkoorden worden afgesloten met federale instellingen. Ondertussen moeten we streven naar een volwaardige Vlaamse vertegenwoordiging in het Instituut van de Nationale Rekeningen en naar werkbare

samenwerkingsformules met Eurostat. Uiteindelijk kunnen we niet om een wijziging van de statistiekwet heen, desnoods van de bijzondere wet.

De SP-fractie kan zich grotendeels achter de beleidsintenties uit de beleidsbrief scharen : allereerst wil men door overleg en samenwerking nu al tot een beter resultaat komen. Voorts moet er voldoende juridische bewegingsruimte worden gecreëerd om tot de uitbouw van een eigen statistisch apparaat te komen. Bovendien moet de kennis van de eigen sterkten en zwakten voortdurend worden bijgesteld.

We onderschrijven dan ook de geformuleerde doelstelling, met name de uitbouw van een kwalitatief hoogstaand statistisch apparaat. Dit in eerste instantie om het beleid te ondersteunen, zowel in de voorbereiding als in de uitvoering, maar ook wat de evaluatie van dat beleid betreft. Ten tweede, de Vlaamse identiteit zal op die manier een sterker profiel krijgen. Zonder een eigen statistische vormgeving kan men moeilijk komen tot die eigen identiteit. Daarom ondersteunen wij het -althans in de commissie in het vooruitzicht gestelde - Vlaams Instituut voor de Statistiek, mits er ook voldoende budgettaire ruimte aan wordt gegeven. Het zou daarom wenselijk zijn dat in een volgende fase van de uitdieping van de staatshervorming de uitbouw van een eigen statistisch apparaat een van de voorname onderhandelingspunten daadwerkelijk centraal op de agenda wordt geplaatst ; dit naast andere punten, zoals de meer homogene bevoegdheidspakketten.

Dat impliceert niet dat de Vlaamse regering het NIS in de toekomst zou moeten negeren of verwaarlozen. Integendeel, ik denk dat het wenselijk zal blijven een goede samenwerking tussen het NIS en het toekomstig Vlaams Instituut voor de Statistiek na te streven, goed wetende dat het NIS hoe dan ook nog gedurende geruime tijd een belangrijke gegevensverstrekker zal zijn op het niveau van de Europese Unie en eveneens ten aanzien van andere internationale organisaties. Bovendien mogen we niet vergeten dat de organisatie van de volkstellingen, waarvan de resultaten belangrijke basisinformatie voor de gewesten en gemeenschappen bevatten, zonder meer een taak van het NIS zal blijven. Een goede samenwerking en coördinatie tussen het NIS en het toekomstige Vlaams Instituut voor de Statistiek blijft aangewezen.

Tot slot zou ik ter verduidelijking van de minister-president graag een antwoord krijgen op een tweetal vragen. In verband met het in het vooruitzicht gestelde samenwerkingsakkoord met de federale overheid wordt in de beleidsbrief gemeld dat er daaromtrent al overleg is gepleegd tussen gemeenschappen en gewesten en dat een ontwerp van samenwerkingsakkoord eerlang ter tafel zou worden gelegd in het overlegcomité. Dat is een zestal maanden geleden : de beleidsbrief dateert, denk ik, van

Lisabeth

november. Is daaromtrent ondertussen vooruitgang geboekt? Wat is de huidige stand van zaken?

Ten tweede, in de commissie werd een discussie gevoerd over de vraag of het al dan niet noodzakelijk is de bijzondere wet te wijzigen om Vlaanderen toe te laten zelf statistische gegevens regionaal in te zamelen. Sommigen suggereerden dat het volstond dit te doen op basis van de residuaire bevoegdheden of van de zogenaamde implied powers. Kan de minister-president dit verduidelijken? (*Applaus bij de CVP en AGALEV*)

De voorzitter: De heer Vandenbroeke heeft het woord.

De heer Christiaan Vandenbroeke (*Op de tribune*): Mijnheer de minister-president, mevrouw Verwimp-Sillis, mijnheer Elisabeth: ik kan ook nog de paar andere aanwezige leden opnoemen, maar dat zal ik niet doen. Tijd is immers geld en het uur is al gevorderd. Ik vind het niettemin een ongehoorde schande dat men van een absoluut gebrek aan belangstelling blijkt geeft: dit niet alleen ten aanzien van de minister-president, maar ook ten aanzien van wat naar mijn mening een toch wel heel belangrijke beleidsbrief is.

Een beleidsbrief Statistiek omvat de wetenschap van het beleid van morgen. Zowat een jaar geleden stelde de voorzitter van dit huis dat men hier zou debatteren, een visie ontwikkelen, en Vlaanderen voorbereiden op de eenentwintigste eeuw. Voor mij betekende dit de vrije Nederlandse vertaling van: gouverner, c'est prévoir. Wie iets wil inschatten, moet kunnen beschikken over een instrumentarium. Dit is, met andere woorden, een cruciale beleidsbrief.

Mijnheer de minister-president, ik wil graag een tweevoudige inschatting geven van uw beleidsbrief. We zitten volop in de examenperiode. Er wordt dan ook intensief geëvalueerd. U weet dat ook ik, in een ander leven, af en toe een beoordeling moet geven. U maakt het me moeilijk om uw beleidsbrief in te schatten, omdat ik er een dubbele ondertoon in onderken. Wat ambieert men en wat kan men hard maken?

Het intentionele luik van uw beleidsbrief krijgt zonder meer een grootste onderscheiding cum laude. U getuigt daarin wel van een verregaande intellectuele nervositeit, wat meteen impliceert dat u onderhevig bent aan een aantal onvolkomenheden in het veld. Maar daar kom ik later op terug. Het intentionele aspect leert ons dat we het beleid moeten uittekenen en degelijk onderbouwen. Ik vat een aantal elementen samen die hebben geleid tot deze beoordeling.

Anderhalve eeuw geleden stond de Belgische faam inzake statistieken buiten kijf. Quetelet kan terecht de uitvinder van de wetenschappelijk onderbouwde statistiek worden genoemd. Vandaag luiden de Europese Commissie, The

Economist en vele anderen de alarmbel over het niveau van de Belgische statistiek. Er rest Vlaanderen geen andere keuze dan werk te maken van een diepgaande remedie ter zake.

Mijnheer de minister-president, de wetenschap loopt altijd vooruit op de politiek. 60 jaar geleden zwoer men bij grote werken over de nationale geschiedenis. Het was de tijd van Henri Pirennes *Histoire de Belgique*. Pirenne was niet de enige die een geschiedenis van zijn land schreef. Ook in onze buurlanden kwam men op de proppen met een geschiedenis van het land.

De voorbije decennia heeft de wetenschap aangetoond dat een nationale geschiedenis een hutsput is die geen zwakte-sterkte-analyse maakt. Men heeft dit bewezen met een studie over de oorzaken van de eerste Industriële Revolutie. Nationale geschiedenissen helpen ons bij een dergelijke analyse weinig of niets vooruit, omdat Industriële Revolutie te maken heeft met regionale geschiedenis. De eerste Industriële Revolutie speelt zich niet in heel Engeland af maar in the Black Country, niet in heel België maar in de Borinage. Men kan dus beter de *Histoire de Belgique* van Pirenne opbergen.

De vaststelling dat een nationale geschiedenis ons niet veel helpt bij de analyse van dergelijke problematieken kan men eveneens toepassen op de tweede en de derde industriële revoluties.

Vandaag staan wij aan de vooravond van een nieuwe, allesomvattende revolutie die alhoewel zij van het tertiaire type is, ook trekjes van een industriële revolutie vertoont. Als men van geschiedenis iets wil onthouden en er een toekomstgerichte dimensie aan wil geven, moet men kunnen beschikken over Vlaamse statistieken. Daarom geeft de Volksunie een cum laude voor uw ambities ter zake.

Als men ernstig wil werken moet men het terrein van de faits divers verlaten. Met dit soort inschattingen kan men werkelijk niets aanvangen. Ze zijn volkomen irrelevant. Het enige wat men wel met dit beleid kan nastreven, is een ernstige discussie. Dit impliceert een comparatieve analyse met keiharde criteria. Onder de teller moet een objectieve noemer staan: het Bruto Regionaal Produkt. Aan de hand daarvan kan men Vlaanderen vergelijken met de rest van de wereld.

Ik zal enkele voorbeelden geven. Hier is eindeloos gediscussieerd over de onderwijsbegroting, een volledig autonome bevoegdheid. Geven we voor het onderwijs te veel, te weinig of net genoeg uit? Die discussie is cafépraat als we niet beschikken over de cijfers van het BRP van Vlaanderen. Met die cijfers kunnen we precies zeggen welk percentage van het BRP we in het onderwijs investeren, en dit vergelijken met Nederland, Frankrijk en Duitsland. Dan weten we of we te veel, te weinig of genoeg investeren. Uiteraard weten we dan nog niets over de kwa-

Vandenbroeke

liteit van de investeringen, maar we hebben op deze wijze ten minste al de input ernstig omschreven.

Mijn tweede voorbeeld zal hier eerlang ter sprake komen : de beleidsbrief Gezondheidszorg. Die bevat geboorte-, sterfte- en huwelijkscijfers tot 1993. Ik heb de proef op de som genomen, en het NIS om deze cijfers van het voorjaar 1996 gevraagd. Alhoewel we in een hoogtechnologische maatschappij leven, waarin iedereen over twee computers moet beschikken, waren deze cijfers nog niet beschikbaar. Het verrast me dan ook niet dat minister Demeester-De Meyer met voorbijgestreefde cijfers moet werken.

Ik had het niet eens over meer gepreciseerde implicaties. Die dienen immers totaalcijfers en absolute waarden te bevatten, die worden gerelativeerd in bruto-coëfficiënten. Het is ronduit achterlijk dat iemand die een demografische analyse wil uitvoeren, niet kan beschikken over leeftijdspecifieke indicaties en geactualiseerde cijfers. Mijnheer de minister-president, het is uw ambitie om deze problemen op te lossen. De Volksunie hoopt dat u hierin slaagt.

Het tweede hoofdstuk betreft uw concrete realisaties. Ik moet in eer en geweten stellen dat u op dat vlak geen grootste onderscheiding cum laude verdient.

Minister-president Luc Van den Brande : Stel u voor dat ik u in verband met de concrete realisaties verras. U dient zich te hoeden voor voorbarige conclusies.

De heer Herman Candries : Zonder statistiek concluderen is onmogelijk.

De heer Christiaan Vandenbroeke : Mijnheer de minister-president, uw redenering doet me denken aan Madame Blanche of Madame Soleil. Voelt u preventief aan waar ik zal eindigen ? (*Gelach*)

Tot nader order kan ik spreken met kennis van zaken, want ik leid ook politiek een dubbel leven. Ik ben een van de weinigen die namens de Gemeenschap in de Senaat mag zetelen. In die functie heb ik al enige pogingen ondernomen om de operationaliteit van het land op een hoger niveau te tillen. Ik vermoed dat ik uw filosofie in menig opzicht volg, mijnheer de minister-president. Ik geef enkele voorbeelden. Ik stelde een vraag aan uw collega uit het federaal parlement omtrent het functioneren en de mogelijke herschikking van de Nationale Raad voor Wetenschapsbeleid. Dit moet een federale raad worden. Uw collega zei : dit moet kunnen en dit zal nog wel ter sprake komen. Er zijn contacten met de Vlaamse regering.

Ik geef een tweede voorbeeld. Een onderdeel van de federale wetenschappelijke instellingen is het archiefbeheer, het toegankelijk maken en bewaren van de archiva-

lia. De archivalia behoren aan de gewesten en gemeenschappen toe. Ze zijn persoonsgebonden en men kan ze moeiteloos splitsen. Men kan tot een optimale functionering van het archiefwezen komen. Daar zijn nu talloze klachten.

Uw federale collega zegt ook te kiezen voor een splitsing te gelegener tijd. Wanneer ? Ik lees in uw beleidsbrief hetzelfde, mijnheer de minister-president. U wil proberen tot samenwerkingsakkoorden te komen. U wil dit voorbereiden om tegen 1999 klaar te staan. Als u dit echt wil voorbereiden, hebben we nog enig geduld. We hopen dat u dan zult slagen. Maar ik denk dat u het voor zich uitshift.

Nog een bedenking. Ik neem enige aanstoot aan uw taalgebruik. Ik lees een stukje voor op pagina 20. Ik hoop dat u nog attent genoeg bent om dit te snappen want het is Wetstrategie tot en met. Ik citeer. Specifiek beleidsrelevante statistische instrumenten moeten worden eigen gemaakt en/of worden uitgebouwd, teneinde de beschikbare informatie optimaal te benutten in functie van een betere beleidsvoering. Einde citaat. Ik hoop dat u nog volgt. De maker van de beleidsbrief is er blijkbaar ook niet volledig gerust in. Ik citeer verder. Met andere woorden : er moeten degelijke beleidsindicatoren worden ontwikkeld.

Mijnheer de minister-president, u bent een grootmeester in het hanteren van een punctuele, verbale tonaliteit. Er zijn nog nauwelijks aanwezigen, ik vrees dat u de belangstelling ondergraaft door een te vergaand gebruik van het Wetstrategie.

U krijgt van ons oneindig veel krediet. Wij vragen ons af of het wel kan worden verwezenlijkt. We zijn ondertussen allemaal grootmeesters in het uittekenen van structuren.

Minister-president Luc Van den Brande : Ik wil uw gedachten-gang volgen. Mag ik u vragen of uw laatste ideeën nog altijd bij dezelfde volzin horen die u twee minuten geleden begon ? U gebruikt een aantal tussenzinnen die het me niet gemakkelijk maken u te volgen. Dat zal wel aan mij liggen. Bij een statistische beleidsbrief is het heel belangrijk dat ik goed begrijp wat wordt gezegd. Uw twee of drie tussenzinnen en-cours-de-route maken me echt nieuwgierig om de slotbeschouwing over deze paragraaf te horen.

De heer Christiaan Vandenbroeke : Ik heb uw beleidsbrief heel rustig en sereen doorgelezen, aanvankelijk met lichte muziek op de achtergrond. Ik slaagde er niet in de schitterende volzinnen goed te interpreteren. Ik heb ze herlezen, zonder muziek. De positieve en negatieve argumenten samenvatten is heel moeilijk.

Er bestaan al heel wat initiatieven. Ik hoop dat deze zullen worden versterkt door het VLIS. Sta me toe dit even regionaal te duiden. West-Vlaanderen heeft, zoals elke provincie, een GOM, verschillende intercommunales en

Vandenbroeke

informele overlegorganen die de partijgrenzen overstijgen. Dan zijn er ook nog de streekplatforms, per decreet gecreëerd, zoals Rebak voor Kortrijk of Rebar voor Roeselare. Daar zit ook statistisch materiaal. Ik hoop dat u dit ook bij de beleidsbrief Statistiek kan betrekken.

Intentioneel is dit schitterend. We hopen dat u dit zo snel mogelijk operationeel kan maken, in samenwerking met het federaal niveau. We hebben dit nodig. We gunnen het u – gouverner c'est prévoir – maar daartoe hebben we goed materiaal nodig. U wenst het, wij gunnen het u. *(Algemeen applaus)*

De voorzitter : Minister-president Van den Brande heeft het woord.

Minister-president Luc Van den Brande *(Op de tribune) :* Ik dank de heer Cannaerts voor zijn volledig, maar ook puntig verslag. Ik denk dat mijn beleidsbrief een eerste proef was, innoverend omdat in het kader van de verschillende bevoegdheidsverschuivende fasen in de staatshervorming en/of de staatsvorming het een beetje een vergeeten element was om te zeggen : willen we een goed beleid kunnen voeren, dan moeten we over een aantal basisgegevens een positionering tot stand brengen en moeten we kunnen nagaan wat Vlaanderen in zijn verschillende onderdelen precies betekent. Ik heb dit zowel bij de heer Cannaerts, de heer De Reuse, de heer Lisabeth als de heer Vandenbroeke gehoord.

Met het Bruto Nationaal Produkt geef ik slechts één voorbeeld. Natuurlijk wordt niet alles door cijfers gedekt. Het geeft wel een indicatie over de kwantiteit, maar niet altijd over de kwaliteit. Het BNP van Chili – een gigantisch land – is de helft van dat van Vlaanderen. Ofwel zijn niet alle gegevens opgenomen, ofwel zijn een aantal zaken nog in ontwikkeling, ofwel zitten een aantal zaken in de informele economie. Er kunnen zoveel redenen zijn, die ons niet mogen doen besluiten om als enig doel het Bruto Nationaal Produkt of Bruto Regionaal Produkt voorop te stellen.

We willen in de beleidsbrief een eerste proef neerzetten. We hebben het kader willen schetsen waarbinnen regionale statistieken tot stand komen. Ik verontschuldig me indien er al eens iets met andere woorden in staat uitgedrukt. We moeten dit als dichterlijke vrijheid beschouwen. Mijnheer de voorzitter, misschien is het een goed idee om ter verfraaiing van de beleidsbrieven wat meer ruimte tot creativiteit te laten.

De voorzitter : Mevrouw Verwimp-Sillis heeft het woord.

Mevrouw Cecile Verwimp-Sillis : Mijnheer de minister-president, u weet waarschijnlijk niet dat minister Demeester-De Meyer wel gedichten brengt in haar beleidsbrief. U hebt dat waarschijnlijk niet gelezen.

Minister-president Luc Van den Brande : Ik heb ze wel gelezen, maar heb ze nog niet horen voordragen. *(Gelach)* In de toekomst zal ik er dus op staan dat zij deze gedichten met luide stem zal brengen.

De heer Herman Candries : Zou het ook niet passend zijn dat iemand daar dan een deuntje op maakt ? *(Gelach)*

De voorzitter : Zijn er nog suggesties ? *(Hilariteit)*

Minister-president Van den Brande heeft het woord.

Minister-president Luc Van den Brande : De Vlaamse leizen zijn wonderzoet.

Terugkomend op mijn uiteenzetting kan ik zeggen dat hier twee partijen een rol spelen : de federale statistische instituten en de Vlaamse administratie. In de commissie kwam er duidelijk een onbehagen naar voren op het ogenblik dat we de beleidsbrieven bespraken. Ook vandaag bestaat er duidelijk ongenoegen over te laat gepubliceerde statistieken, statistieken die niet actueel genoeg zijn en statistieken die te weinig accuraat zijn.

In een federaal land mag men verwachten dat gewesten en gemeenschappen systematisch de bouwstenen leveren voor de berekening van de federale statistieken. Om historische en andere redenen werd deze werkwijze niet gevolgd. Het NIS en het INR hebben vooral aandacht besteed aan het federale gegeven met miskenning van de regionale bouwstenen, met alle gevolgen vandie voor de gegevensverwerking op het niveau van Eurostat en de OESO.

Mijnheer de voorzitter, om alle negatieve punten die ik heb aangeduid, te kunnen ombuigen, moeten we onze eigen statistische gegevens aanvullen en een volwaardige administratie oprichten. De ambtenaren van de Administratie Planning en Statistiek leveren uitstekend werk en komen tegemoet aan onze behoeften inzake statistische informatie. Ik verwijs naar de u allen bekende FRED, de zogenaamde functionele regionale databank, en de Stativaria, de Vlaamse regionale indicatoren.

De voorzitter : En niet te vergeten de Alfred...

Minister-president Luc Van den Brande : Mijnheer de voorzitter, in een latere fase komt daar wellicht een AL voor.

De huidige publikaties geven reeds een eerste beeld weer, maar bij gebrek aan het gepaste instrumentarium staan we nog ver van het ideaal dat we nastreven. Heel wat beleidsrelevante informatie kan immers slechts verkregen worden met behulp van enquêtes in samenwerking met particuliere organisaties en bedrijven. Dat is het probleem.

Zo we een eigen systeem van permanent consulteerbare statistische gegevens willen opbouwen, moeten we daartoe over de nodige instrumenten kunnen beschikken. We

Van den Brande

dienen te evolueren naar een volwaardig instituut voor statistiek. Ieder van ons ziet de noodzaak daarvan in en is bereid de vooropgestelde doeleinden uit te werken, maar essentieel daarbij is de vraag door welke afspraken we gebonden zijn. Bij het opstellen van de beleidsbrief en bij zijn bespreking ging ik ervan uit dat wij ter zake geen bevoegdheden hadden. Maar uit gezonde nieuwsgierigheid heb ik de opdracht gegeven tot een grondig onderzoek en een grondige analyse.

Aan de collega's die de bespreking van deze beleidsbrief, zij het in beperkt aantal maar wel met volle aandacht volgen, kan ik meedelen dat een belangrijk nieuw element zal meespelen bij de invulling van de vooropgestelde principes. Tot nog toe schermde het NIS de oprichting van regionale concurrenten af. De deelstaten zouden onbevoegd zijn voor de uitvoering van het statistisch onderzoek omdat het NIS krachtens de statistiekwet van 1962 en de regeling van het statistisch geheim in uitvoering van de bijzondere wet op de hervorming van de instellingen van 1988 een monopolie op statistisch onderzoek zou hebben. Uit het diepgaand juridisch onderzoek naar de wetgeving op het statistisch onderzoek door professor Van Orshoven is gebleken dat de bevoegdheid voor het uitbouwen van regionale statistische diensten wel aanwezig is.

Het probleem schuilt in de interpretatie van de bijzondere wet op de hervorming van de instellingen van 1988 die bepaalt dat de federale overheid uitsluitend bevoegd is voor het statistisch geheim. Aan het statistisch geheim mag echter – en dat was de gangbare misvatting – geen grotere draagwijdte worden gegeven dan zijn letterlijke betekenis: met name het waarborgen van de anonimiteit van de persoon die de informatie verstrekt.

Naar mijn overtuiging vloeit dit grotendeels voort uit het recht op bescherming van de persoonlijke levenssfeer, want eigenlijk is het niet meer dan dat. De ene wetgeving heeft ondertussen de andere ontmoet. Zolang deze regel wordt nagestreefd, kunnen andere overheden overwegen om zelf statistieken aan te leggen. Bovendien klopt de bewering dat de Statistiekwet van 1962 een monopolie zou toekennen aan het NIS, niet helemaal. Het NIS heeft wel een monopolie op de uitvoering van statistisch onderzoek dat bij koninklijk besluit is voorgeschreven. Niets zegt echter dat alleen de koning de inzameling van statistische gegevens kan voorschrijven. De deelstaten kunnen ook daarbuiten tot statistisch onderzoek overgaan.

In de Statistiekwet van 1962 is voorzien dat de deelstaten een beroep kunnen doen op het NIS, zoals ze een beroep kunnen doen op het Belgisch Staatsblad, voor de publicatie van decreten en besluiten, maar ze zijn daartoe niet verplicht. Met andere woorden, gewesten en gemeenschappen mogen zelf statistische informatie inzamelen, verwerken en benutten, op voorwaarde dat de regels van de statistische geheimhouding worden gerespecteerd. Ook binnen de huidige stand van de wetgeving kan

Vlaanderen de verantwoordelijkheid tot een eigen statistiekbeleid nemen.

Ik wou dit in het bijzonder aangeven, omdat we zelf hebben ontdekt dat de oorspronkelijke interpretatie van de wet van 1962, niet helemaal de juiste was. Vandaar dat we via deze tweestapsbenadering alles op alles moeten zetten om een samenwerkingsakkoord tot stand te brengen, in afwachting van de aanpassing van de wetgeving.

Onder meer de heer Lisabeth heeft er de aandacht op gevestigd dat het uitwerken van een VLIS of een VIS – dat laat ik nu nog even in het midden – niet mag uitsluiten dat we totaal los van het NIS willen optreden. Op dat vlak is er niets veranderd in wat ik drie maanden geleden heb verkondigd.

We mogen niet overhaast een Vlaamse Instituut voor de Statistiek oprichten om louter een exacte kopie van het NIS te maken. Ook tijdens de bespreking in commissie had ik begrepen dat niemand daarvoor heeft gepleit. Het is dus raadzaam een model uit te werken dat meer is aangepast aan de laatste evoluties in de statistiek. Het zou dus niet verstandig zijn louter een duplicaat van het NIS tot stand te brengen. De administratie Planning en Statistiek is op dit ogenblik met de uitbouw van een dergelijk model bezig, waarbij in verschillende scenario's de stapsgewijze overgang naar een VLIS kan worden bereikt.

Het afsluiten van een samenwerkingsakkoord met het NIS en het Instituut voor de Nationale Rekeningen blijft belangrijk voor de realisatie van een verantwoord Vlaams statistiekbeleid. Het doel van dit samenwerkingsakkoord is te komen tot een doorgedreven taakverdeling tussen het NIS, het INR en de regionale statistiekdiensten.

Wat zou in de toekomst de rol van het NIS kunnen zijn? Onder meer het doorzenden en voortzetten van de bestaande statistische reeksen. De gegevens die het NIS en het INR nu al ten behoeve van federale statistieken inzamelen, moeten systematisch over de regio's worden uitgesplitst. Daarvoor is geen bijkomende gegevensinzameling nodig. Alle betrokken partijen moeten complementair werken, niet supplementair. In die optiek zouden de regionale diensten voor de statistiek zich toeleggen op de ontwikkeling van nieuwe statistieken, inspelend op de beleidsnota van de regionale overheden.

Ook daarover kunnen we nog van gedachten wisselen. Ik denk dat we enkele schema's moeten uitwerken om vast te stellen in welke richting we willen evolueren.

Enkele maanden geleden waren we nog afhankelijk van de goodwill van de federale overheid om een akkoord te bereiken. Ik vind het verstandig om zo'n akkoord na te streven. Maar we zijn nu niet meer afhankelijk van een akkoord met de federale verantwoordelijken. Dat is een erg belangrijk gegeven, dat ik u naar aanleiding van deze beleidsbrief toch wilde meedelen. (*Applaus bij de CVP en de SP*)

De voorzitter : De heer Vandenbroeke heeft het woord.

De heer Christiaan Vandenbroeke : Mijnheer de minister-president, u hebt ons aangenaam verrast. Uw schets is veelbelovend. Ik wil hier niet naar uw bedoelingen peilen. Maar toch wil ik u een vraag stellen. Mag men zeggen dat vanuit Wetenschapsbeleid, dat tot uw bevoegdheid behoort, APS – Administratie, Planning, Statistiek – de nodige initiatieven zullen worden genomen om operationeel te worden, overeenkomstig uw desiderata ? Of wilt u het personeelsbestand van het Vlaams Instituut voor de Statistiek breder uitbouwen dan dat ?

De voorzitter : De heer Lisabeth heeft het woord.

De heer Carlos Lisabeth : Ik zou ook voor de duidelijkheid nog iets willen vragen. Impliceert uw verklaring dat in de toekomst geen wijziging van de bijzondere wet en van de statistiekwet noodzakelijk is ? U sluit niet uit dat het wenselijk is daaromtrent een samenwerkingsakkoord af te sluiten. Er is daarover al overleg gepleegd tussen gewesten en gemeenschappen. Wat is de stand van zaken ?

De voorzitter : Minister-president Van den Brande heeft het woord.

Minister-president Luc Van den Brande : Mijnheer de voorzitter, inzake de stand van zaken van het overleg kan ik het volgende zeggen. Met betrekking tot het INR is er een voorstel van minister Di Rupo waarbij ik een aantal fundamentele opmerkingen heb geformuleerd. Daarover werd nog niets beslist. Mijnheer Vandenbroeke, u verwees naar de Federale Raad voor Wetenschapsbeleid, en naar de procedure die in een overeenstemming zou moeten uitmonden. Er zijn daarover twee ontwerpen van koninklijk besluit. Die voorstellen moeten goed worden onderzocht. We moeten nagaan of deze voorstellen tot een nieuwe Federale Raad kunnen leiden. Nieuwe initiatieven moeten tot betere resultaten leiden ; zoniet heeft dat alles geen zin. Wat het INR betreft, is het overleg dus nog niet afgerond. We hadden, nog voor we dit advies ontvingen, een voorstel van samenwerkingsakkoord uitgewerkt. Ik moet nu opnieuw nagaan of dit voorstel nog relevant is. De bijzondere wet tot hervorming van de instellingen zou in dat geval niet moeten worden gewijzigd. Maar dat valt nog te bezien.

Het lijkt me evident dat we de geheimhouding waarborgen, ook vanwege de tussentijdse wetgeving op de privacy. De geheimhouding is van voordien. Mits naleving van de wet op de privacy en wat ermee samenhangt, moet er geen hervorming komen van de bijzondere wet. Uiteindelijk brengt ons dat in een veel comfortabelere positie om alles uit te werken.

De vraag is of we nu meteen de twee stappen tegelijk zetten en tot een Vlaams Instituut voor de Statistiek komen. Ik wil hier bekijken in welke mate we de juiste stappen kunnen zetten. Door de nieuwe elementen die nu voorliggen, zitten we echt in een nieuw operationeel schema. Uiteraard zal ik het Vlaams Parlement inlichten, voorzitter, van zodra we een nieuwe belangrijke stap kunnen zetten.

De voorzitter : Het debat is gesloten.

Motie van aanbeveling

De voorzitter : Door de heer Cannaerts werd tot besluit van dit debat een motie van aanbeveling aangekondigd. Zij moet uiterlijk 24 uren na de sluiting van de vergadering zijn ingediend. Het parlement zal daarover tijdens de volgende vergadering uitspraak doen.

Het incident is gesloten.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter : Dames en heren, hiermede zijn wij aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor vandaag.

Wij komen morgen om 14 uur opnieuw bijeen om onze agenda verder af te handelen.

De vergadering is gesloten.

– *De vergadering wordt gesloten om 19.20 uur.*
